

Å ta populærmusikk på alvor.

- *En sjanger- og innholdsanalyse av fjernsynsprogrammet*

Lydverket som musikkritikk

LYDVERKET

Ola Utaaker Segadal

Masteroppgave i medievitenskap
Institutt for informasjons- og medievitenskap
Universitetet i Bergen

Våren 2015

Forord

Da er masteroppgaven endelig ferdig! Arbeidet med den har vært en tøff, men mest av alt lærerik og inspirerende prosess. Nå når siste setning er skrevet, er det på tide å takke alle som har hjulpet meg underveis.

Først og fremst vil jeg takke min veileder Hallvard Moe for gode innspill, inspirasjon, tålmodighet, motivasjon og hyggelige samtaler. Du har gjort en uvurderlig forskjell for dette mastergradsprosjektet.

Jeg vil også takke Nasjonalbiblioteket og Karl Erik Andersen for tilrettelegging og produksjon av datamaterialet.

Jeg vil takke mamma og pappa for korrekturlesning og kontinuerlig støtte underveis i prosessen. Min søster Katrine har vært tilstede med støtte og positivitet når jeg har trengt det mest – takk for det!

Jeg vil takke Øyvind, Balder, Daniel, Liv, Kari og Andreas på lesesal 644 for gode faglige diskusjoner, løsning av verdensproblemer og mange hyggelige avbrekk. Dere har bidratt til å gjøre hverdagen trivelig gjennom hele perioden.

Jeg vil takke de ansatte ved SV-biblioteket for å møte meg med et smil og alltid stille AV-rommet under trappen til min disposisjon.

Jeg vil takke alle vennene mine som har holdt ut maset om “masteren” i tide og utide.

Til slutt vil jeg takke Sunniva for all kjærlighet, støtte, tålmodighet og hjelp gjennom denne tiden. Uten deg hadde denne prosessen vært mye vanskeligere.

Bergen, 18 mai. 2015.

Ola Utaaker Segadal

INNHALDSFORTEGNELSE

FORORD	2
1. INNLEDNING	5
1.1 DEBATTEN RUNDT <i>LYDVERKET</i> OG <i>STUDIO 1</i>	5
1.2 PROBLEMSTILLING OG TEORETISK UTGANGSPUNKT	8
1.3 DEFINISJON AV POPULÆRMUSIKK	9
1.4 OPPGAVENS STRUKTUR	11
2. BAKGRUNN	11
2.1 FJERNSYNET SOM FORMIDLER AV POPULÆRMUSIKK I NORGE FØR 2002	12
2.2 <i>LYDVERKET</i> I PRESSEN (2002-2012)	13
2.2.1 <i>Oppstart, Rune Nilson og Siri Høstmælingen (2002-2003)</i>	13
2.2.2 <i>Samarbeid med NRK P3 og Mona B. Riise (2004-2006)</i>	15
2.2.3 <i>Eget radioprogram, overgang til NRK3 og Ingerid Stenvold (2007-2008)</i>	17
2.2.4 <i>Ashjørn Slettemark og overgang til NRK2 (2009-2011)</i>	19
2.2.5 <i>Konflikt med IFPI og nedleggelse (2012)</i>	21
2.3 OPPSUMMERING AV KAPITTELET	23
3. METODE	24
3.1 METODISKE VALG	24
3.2 TEKSTANALYSE	26
3.3 PROGRAMSTUDIER	27
3.4 ANALYTISK INTERESSE	27
3.5 DATAINNSAMLING OG UTVALG	28
3.6 RELIABILITET, VALIDITET OG GENERALISERBARHET	28
3.7 OPPSUMMERING AV KAPITTELET	30
4. LYDVERKET SOM FJERNSYNSPROGRAM	31
4.1 LYDVERKET SOM MAGASINPROGRAM	31
4.2 HOVEDSAKER OG VIGNETT	32
4.3 PROGRAMLEDERENS ROLLE	36
4.4 MILJØ OG KULISSER	39
4.5 SEGMENTERING OG ”FLOW”	42
4.6 REPORTASJER	43
4.7 SPALTER	45
4.8 VARIASJON, ”SKARPE KANTER” OG EN TYDELIG RØD TRÅD	46
4.9 LYDVERKETS SPESIALSENDINGER	49
4.10 OPPSUMMERING AV KAPITTELET	51
5. LYDVERKET SOM MUSIKKRITIKK	52
5.1 MUSIKK-KRITIKKENS TEKSTLIGE SJANGRE I LYDVERKET	52
5.1.1 <i>Essayet</i>	53
5.1.2 <i>Kronikken</i>	55
5.1.3 <i>Kåseri/Petit</i>	56
5.2 TERNINGKASTET OG ANMELDELSEN	57
5.2.1 <i>Bruk av terningkastet i avisenes anmeldelser</i>	58
5.2.2 <i>Lydverkets anmeldelser og terningkastet</i>	59
5.3 SMAKSDOMMERENS SPRÅKBRUK	63
5.3.1 <i>Konstatering av objektive fakta</i>	65
5.3.2 <i>Subjektivitet som kontrast</i>	66
5.3.3 <i>Bruk av standard vendinger og -ord</i>	67
5.4 KRITERIER FOR VURDERING AV POPULÆRMUSIKK	68

5.4.1	<i>Finnes det kriterier for vurdering av populærmusikk?</i>	69
5.4.2	<i>Anvendelse av kriterier i Lydrådet</i>	70
5.4.3	<i>Kriterier som motivasjon for musikkritiske reportasjer</i>	71
5.5	OPPSUMMERING AV KAPITTELET	73
6.	KONKLUSJON	74
6.1	EVALUERING AV METODE OG VIDERE FORSKNING	77
7.	KILDER:	78
7.1	RAPPORTER	78
7.2	AVISARTIKLER	79
7.3	AVISARTIKKEL UTEN OPPGITT FORFATTER	83
7.4	NETTSIDER	84
7.5	LITTERATUR	85
	VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER LYDVERKETS SENDINGER	89
	VEDLEGG 2: DATAUTVALG	106

1. INNLEDNING

1.1 Debatten rundt *Lydverket* og *Studio 1*

Høsten 2012 tok NRK musikkprogrammet *Lydverket* bort fra sin fjernsynssendeflate. Programmets bortgang utløste en debatt i mediene om verdien av programmet, en debatt som i stor grad bar preg av kritikk og sorg rundt programmets opphør, både fra artister, journalister og publikum. Musikkjournalist Tor Milde kalte programmet NRK og Norges eneste relevante og seriøse musikkprogram på mange år (Dagbladet, Milde 26.12.2012). Artist Lars Vaular fulgte opp med å si at han håpte det kom et nytt musikkalternativ på TV uten at det måtte være "...krampaktig koselig eller tyggegummitabloid" (I intervju med VG, Talseth 09.12.2012).

I januar 2013 annonserte NRK i en nyhetssak på sine nettsider, at *Studio 1* var musikkprogrammet som skulle fylle tomrommet etter *Lydverket*. NRK presenterte sitt nye musikkflaggskip som "*intime greatest hits-konsserter*" med Norges fremste artister. I denne nyhetssaken ble *Studio 1* presentert som et program uten programleder, hvor artistene skulle drive sendingen selv. Det ble også presisert at programmet ønsket å gi seerne en musikkopplevelse i stedet for musikkjournalistikk (Engset & Ratvik 2013). Egon Holstad, musikkredaktør i avisa Nordlys, som også uttrykte sin udelte misnøye ved *Lydverkets* bortgang høsten 2012, ble intervjuet i samme nyhetssak. Han uttalte at han synes det var positivt at NRK skulle lage et musikkprogram som "tar musikk på alvor", men påpekte at *Studio 1* ikke kom til å dekke mangelen på musikkjournalistikk, som tar for seg dagens musikk og dermed ikke kunne fylle tomrommet som oppstod etter *Lydverkets* bortgang (Engset & Ratvik 2013).

I etterkant av NRKs annonsering av *Studio 1* blusset debatten rundt musikkjournalistikk på norsk fjernsyn opp igjen. Musiker Ine Hoem var en av mange kommentarforfattere som stilte spørsmål ved norske fjernsynskanalers musikkprogrammer. I en kommentar som ble publisert på NRKs nettsider 06.02.2013 spør hun: "*hvordan skal det norske folk skal bli presentert for ny musikk, når TV-flatene er dominert av gammelt nytt?*". Hoem uttrykker at alle fjernsynskanalene og spesielt NRK, bør ta ansvaret for å presentere musikk som utfordrer seerne og lytterne (Hoem 2013). En viktig begrunnelse for kritikken av NRKs musikkdekning på fjernsyn er at NRK har krav som gjelder kulturdekningen, og at det er forventninger til hva

NRK skal levere. Det særskilte ansvaret Ine Hoem tilskriver NRK, som også ble påpekt av andre aktører i debatten, er knyttet NRKs allmennkringkaster- og samfunnsoppdrag.

NRKs oppdrag som allmennkringkaster ble ikke lovfestet før i 1992, men hadde vært der helt siden selskapets begynnelse. *Allmennkringkasting* er den norske oversettelsen av den engelske termen *Public service broadcasting*. Syvertsen (1990:183) har argumentert for at det gir mening å skille mellom tre relevante betydninger. I den første betydningen, kan *Public service* forstås som et offentlig eller kollektivt gode som hele nasjonen skal ha tilgang til. Denne betydningen har tekniske forhold som en avgjørende faktor. *Public Service* betyr også i «offentlighetens» tjeneste. Dette danner grunnlag for den andre betydningen, som fokuserer på innhold. Denne oppfatter at kringkastingen skal tjene verdier definert som viktige for samfunnet. En slik forståelse av allmennkringkasting sier også at den skal være en arena for offentlig debatt og meningsytringer. Den tredje forståelsen oversetter *Public* med «publikum» og «det offentlige tjeneste» forstås som «i publikums tjeneste». Innholdet er i likhet med den andre forståelsen det avgjørende her (ibid; 184). Betydningen av begrepet *allmennkringkasting* vektet ulikt i ulike sammenhenger (ibid;191-192), men dette er tre av måtene å forstå det på.

Etter kringkastingsloven har NRK rett til å kringkaste. Andre kringkastere, inkludert de kommersielle allmennkringkasterne, må få tildelt konsesjon av Medietilsynet (Kulturdepartementet 2014). Som den eneste lisensfinansierte kringkasteren i Norge, stilles det imidlertid flere krav til NRK enn til kommersielt drevne kringkastere. Disse kravene ble i 2007 nedfelt i *NRK-plakaten*, som inneholder statens krav og forventninger til NRKs allmennkringkastingstilbud. *NRK-plakaten* samler NRKs samfunnsoppdrag i 6 hovedpunkter:

1. NRK skal understøtte og styrke demokratiet
2. NRK skal være allment tilgjengelig
3. NRK skal styrke norsk språk, identitet og kultur
4. NRK skal etterstrebe høy kvalitet, mangfold og nyskapning
5. NRKs allmennkringkastingstilbud skal være ikke-kommersielt
6. NRK skal ha et attraktivt innholdstilbud på internett, mobil-tv mv. (Medietilsynet 2014).

Disse hovedpunktene har en rekke underpunkter som nærmere definerer hva NRKs innholdstilbud skal oppfylle. Siden NRK-plakaten ble godkjent, har den fungert som grunnlag

når NRKs oppfyllelse av allmennkringkasteroppdraget skal vurderes. Dette gjøres av Medietilsynet gjennom årlige allmennkringkastingsrapporter.

I allmenkringkastingsrapporten fra 2009 nevnes fjernsynsprogrammet *Lydverket* i forbindelse med oppfyllingen av § 14 g. første setning; “NRK skal formidle og produsere norsk musikk og drama” (Medietilsynet 2010; 35). NRK redegjør for *Lydverket* som særlig relevant i oppfyllelsen av denne setningsparagrafen; “*Lydverket er det musikkjournalistiske flaggskipet for NRK1 og P3. Programmet dekker en rekke sjangrer innen pop og rock*” (ibid; 35). I samme rapport skriver Medietilsynet at NRK innfrir kravene til norsk musikk, slik det fremgår i § 14 g. første setning (ibid; 38).

I allmennkringkastingsrapporten fra 2011 trekkes *Kulturstripa*, fellesbetegnelsen for NRK2s kulturprogrammer som *Lydverket* også var en del av, som særlig relevant for § 14 f: “NRK skal formidle norsk kultur og en bred variasjon av norske kunstuttrykk fra mange ulike kunstnere, uavhengige miljøer og offentlig kulturinstitusjoner.” og § 15 e: “NRK skal tilby nyheter, aktualiteter og kulturstoff for både smale og brede grupper, herunder egne kulturprogrammer. Tilbudet skal gjenspeile det mangfoldet som finnes i befolkningen. Blant annet skal NRKs samlede tilbud appellere til alle aldersgrupper” (Medietilsynet 2012; 16).

I rapporten redegjør NRK for dette; “*Kulturstripa på NRK2 kl. 21:30 fra mandag til torsdag består av Nasjonalgalleriet, Bokprogrammet, Filmbonanza og Lydverket, og dekker et bredt spekter innenfor kulturfeltet*” (ibid; 16). Medietilsynet konstaterer i samme rapport at NRK oppfyller § 14 og § 15 e (ibid; 17).

Som disse eksemplene viser, er det tydelig at både NRK og Medietilsynet anser *Lydverket* som bidragsyter til å oppfylle NRKs allmennkringkaster- og samfunnsoppdrag. Med utgangspunkt i debatten om NRKs musikkdekning og formelle krav til kulturdekning, er denne oppgaven interessert i å finne ut på hvilken måte *Lydverket* fungerte som et musikkritisk fjernsynsprogram.

1.2 Problemstilling og teoretisk utgangspunkt

Denne masteroppgaven har følgende hovedproblemstilling:

Hvordan fungerer det kulturjournalistiske fjernsynsprogrammet Lydverket som musikkritikk?

Problemstillingen inneholder to kjernebegrep som krever nærmere beskrivelse; "kulturjournalistikk" og "musikkritikk".

Knapskog og Larsen (2008; 11) definerer kulturjournalistikkens oppgave slik: Den skal formidle fra og om kulturfeltet og være en arena for kritikk og debatt. Som formidler skal den informere og rapportere om hendelser og trender, samt analysere dem. Sett med allmenne øyne dreier dette seg om å formidle verdier, presentere vurderingskriterier og gjøre greie for begreper, perspektiver og forståelsesformer.

I henhold til Knapskog og Larsens definisjon kan *Lydverket* defineres som kulturjournalistikk. I utgangspunktet ville jeg undersøke hvordan fjernsynsprogrammet *Lydverket* kan sies å fungere som kulturjournalistikk. Dette er imidlertid et bredt felt og det er nødvendig å avgrense. Lindberg et al. (2005; 7) avgrenser *kritikk* innen musikkfeltet til å gjelde tekster med *argumenterende ambisjoner* og med et mer journalistisk enn akademisk preg. Eksempler på typer tekster som inkluderes i denne definisjonen er *anmeldelser*, *dybdeintervjuer*, *oversikter*, *debattartikler* og *essays*. En slik definisjon av *musikkritikk* inkluderer også tekster som faller utenfor kulturjournalistikken. Ved å avgrense denne oppgaven til Lindberg et al. (2005) sin definisjon av *musikkritikk* i et studie av *Lydverket*, sirkler denne oppgaven seg inn på musikkritikk som en del av kulturjournalistikken.

Arnt Maasø (2002; 386) skriver om radioen og fjernsynets rolle i formidling av populærmusikk. Han påpeker at det er svært mangelfull forskning på dette området. Jeg har bare funnet ett studie på journalistiske musikkprogrammer på fjernsyn, (Lindelof 2007), som fokuserer på dansk fjernsyns formidling av rock 1951-1988. Denne oppgaven er historisk utforskende og mindre relevant for min analyse av *Lydverket*. Det er også gjort en del forskning på tilgrensende områder, som for eksempel; studier av kulturell legitimering av rock- og populærmusikk (Gendron 2002), populærmusikkanalyse (Middleton 1990, Negus 1998), og musikkvideo og reklamefilm (Hansen 2008). Jeg har heller ikke funnet disse som relevante for denne oppgaven. På bakgrunn av dette har jeg avgrenset det sentrale teoretiske

utgangspunktet for tekstanalysen i denne oppgaven til musikkritikk i avisene og analyse av fjernsynsprogrammer.

For å svare på problemstillingen har dette studiet brukt to hovedtilnærminger. Den første tilnærmingen har vært å undersøke *Lydverket* som fjernsynsprogram. Dette har blitt gjort gjennom en sjangeranalyse som sammenligner *Lydverket* med fjernsynsnyheter. Den andre tilnærmingen er en *kvalitativ* analyse av *Lydverkets* tekster med utgangspunkt i Lindberg et al. (2005) sin definisjon av musikkritikk, perspektiver på bruken av terningkast i anmeldelser, studier av språkbruk i papiravisenes anmeldelser og bruk av kriterier i vurdering av jazz- og populærmusikk. Kombinasjonen av disse to tilnærmingene har vært nødvendig for å kunne svare på problemstillingen.

Ettersom *Lydverket* er et fjernsynsprogram som handler om *populærmusikk* er det innledningsvis nødvendig å gjøre rede for hva dette begrepet innebærer.

1.3 Definisjon av populærmusikk

Det finnes ulike syn på hva begrepet *populærmusikk* innebærer. Gripsrud (2002;19) oppfatter begrepet som vanskelig å definere, men mener det er dekkende for musikk “som er godt likt av alle”. Om man går ut fra denne beskrivelsen mener han at det vil være naturlig å undersøke salgs- og publikumstall for å finne de artistene, bandene og låtene dette begrepet betegner. I en slik analyse vil man finne ut at svært mange profesjonelle artister innenfor sjangre som rock, country, rap og techno, sammen med de fleste utøvere av jazz, samtidsmusikk og klassisk musikk, faller utenfor. Allikevel kalles mange av artistene som ikke topper hit- og salgslistene for populærmusikere (Gripsrud 2002; 19).

Gripsrud mener også at *populærmusikk*, til forskjell fra *kunstmusikk*, på mange måter er et fenomen uten tilsynelatende kvalitative kjennetegn. Som en relasjonell kategori fastslår han at den er “ikke-kunst”. En kan ifølge Gripsrud, si at de fleste populærmusikalske verk ikke *krever* eller *innbyr til* refleksjon. Han begrunner dette med at *populærmusikken*, i likhet med mange andre av populærkulturens tekster, ikke er frambrakt for å fungere som medier for erkjennelse i intellektuell forstand, hvilket noen typer estetisk teori hevder at ordentlig kunst skal være (ibid; 21-23).

Gripsruds definisjon ser på *populærmusikk* som et svært normativt begrep uten tilsynelatende

kvalitative kjennetegn. Slike kjennetegn presenterer imidlertid Danielsen (2002), ved å undersøke populærmusikkens estetiske dimensjoner. Hun har valgt å legge vekt på punkter hvor *populærmusikken* er annerledes enn tradisjonell vestlig *kunstmusikk* (Danielsen 2002; 130).

Danielsen påpeker at store deler av populærmusikken er “rytmisk” eller “groovebasert”. “Groove” kan defineres som det grunnleggende rytmiske mønsteret og den grunnleggende rytmiske følelsen i en låt. Den omfatter ikke bare de rytmiske figurene, men også hvordan de blir spilt. Hun trekker i denne sammenheng frem et sentralt virkemiddel – repetisjonen, som trekker oppmerksomheten mot det som repeteres (ibid; 131-139). Hun mener at musikken må ha noe *slående* ved seg – derav begrepene *slager* og *hit*. Dette innebærer oftest en umiddelbart fengende melodi, og/eller gjentatte fengende enkeltelementer som *hooks* og *riffs*. Danielsen tillegger overraskende deler og detaljer stor betydning. Eksempler på denne typen virkemidler, er uventede akkordoverganger, slående gitarriff eller bruk av kor. Utøverens særpreg mener hun også er spesielt viktig i populærmusikkens uttrykk, som for eksempel vokalisten(e)s stemmekvaliteter, frasering, ornamentering og kontrollert bruk av ekspressive vokale virkemidler (ibid;140-144).

En populærmusikalsk låt bør ifølge Danielsen også være lett tilgjengelig, samt knyttet til brukssammenhenger. Den er ifølge henne tilpasset funksjoner som akkompagnement til huslige gjøremål eller bakgrunnsmusikk for kjærlighetssorg og alt imellom. Populærmusikkens kvalitet bedømmes ofte utfra i hvilken grad den har et bestemt bruksområde, samtidig som et kjennetegn ved den beste populærmusikken er at den både tåler og belønner konsentrert kvalifisert lytting (ibid; 144-147).

Danielsen trekker også frem “sound” som et av elementene som skiller populærmusikk fra tradisjonell kunstmusikk. Dette begrepet beskriver hun som den klanglige helheten som er tilstede i en låt fra første til siste takt. Det er blitt et stadig viktigere musikalsk parameter siden 1960-tallet, da The Beatles gjorde studioarbeidet til mye mer enn ren dokumentasjon av levende fremført musikk. Man tar i bruk studioets teknologiske muligheter for til dels å skape musikken. Danielsen peker på at teknologien de siste 20 årene har tatt utviklingen i retning *montasjepreget* estetikk og musikk, som viser et formmessig slektskap med et sentralt grep i “høy” modernistisk kunst av flere slag (ibid; 147-149).

Danielsens syn står i sterk kontrast med Gripsruds påstander om at populærmusikken er en sjanger uten tilsynelatende kvalitative kjennetegn. Samlet sett uttrykker definisjonene at

populærmusikken som begrep betegner musikken som “godt likt av alle” og ligger på toppen av salgs- og publikumslisten. Samtidig har musikken en rekke kvalitative kjennetegn som “groovebasert”, fengende og lett tilgjengelig med tydelige brukssammenhenger. *Lydverket* presenterer imidlertid musikk som kommer fra populærmusikkens nisjer og i mindre grad den musikken som ligger på toppen av listene og likes av alle. Den definisjonen som dekker populærmusikken i *Lydverket* på den beste måten, er den *pragmatiske* forståelsen av populærmusikken som knyttet til ulike brukssammenhenger.

1.4 Oppgavens struktur

I oppgavens andre kapittel vil jeg danne bakgrunn og kontekst for analysen av *Lydverket* gjennom å gjøre rede for fjernsynet som formidler av populærmusikk frem til 2002, samt danne et bilde av *Lydverket* som fjernsynsprogram gjennom programmets 10 år lange eksistens. I tredje kapittel vil jeg gjøre rede for valget av *kvalitativ tekstanalyse* som metode, utdype fremgangsmåten for analysen og prøve studiet opp mot kravene om *reliabilitet*, *validitet* og *generaliserbarhet*. I denne oppgaven har jeg valgt å ikke ha et eget kapittel hvor jeg presenterer teoretiske perspektiver. I stedet presenteres, anvendes og diskuteres teorien sammen med analysen i oppgavens to analysekapitler. Det første analysekapittelet, som er kapittel 4 i oppgaven, analyseres *Lydverkets* oppbygning og sjanger som fjernsynsprogram. Kapittelet gjør dette gjennom å belyse programmets *byggesteiner* og sammenligne disse med byggesteinene i *fjernsynsnyhetene*. Kapittelet kommenterer også hvordan *Lydverket* trekker inn virkemidler fra andre fjernsynssjangre gjennom sin tid på skjermen. Kapittel 5, som er oppgavens andre analysekapittel, analyserer *Lydverket* som musikkritikk med utgangspunkt i fire ulike musikkritiske perspektiver fra journalistikken. De ulike perspektivene er musikkritikkens tekstlige sjangre, terningkastet og anmeldelsen, smaksdommerens språkbruk og kriterier for vurdering av populærmusikk. Alle de 5 kapitlene har korte oppsummeringer mot slutten, før jeg i kapittel 6 konkluderer mine funn opp mot problemstillingen.

2. BAKGRUNN

Lydverket var et norsk musikkprogram på fjernsyn som ble produsert av og sendt på NRK i tidsrommet 2002-2012. Hovedfokuset til programmet var å presentere ny pop- og rockemusikk fra Norge, gjennom å inkludere både brede og smale sjangre og artister.

Lydverket inkluderte også deler som omhandlet internasjonale artister og musikktrender. Programmet bestod til dels av rene musikkinnslag, samt korte dokumentarinnslag, intervjuer og reportasjer.

Hensikten med dette kapittelet er å danne et utgangspunkt for videre analyse av *Lydverket* gjennom å skape et bilde av programmets kontekst og historie. Jeg har begynt med å kort gjøre rede for norsk fjernsyns formidling av populærmusikk frem til oppstarten av *Lydverket* i 2002, med utgangspunkt i Maasø (2002). Neste del ser *Lydverket* gjennom avisenes øyne, fra 2002 til 2012. Informasjonen til denne delen av kapittelet er i hovedsak funnet gjennom søkemotoren ATEKST, hvis arkiver inneholder de redaksjonelle arkivene til Norges største og viktigste mediebedrifter (Retriever 2015). Jeg har brukt søkeordene *Lydverket* og *NRK* med søk i perioden 2002-2012 og valgt ut de artiklene som beskriver de viktigste bestanddelene av programmets virke, samt artikler som kommer med relevante synspunkter. I tillegg til utdrag fra avisartikler har jeg undersøkt om *Lydverket* nevnes i NRKs årsrapporter i perioden. Helt til slutt er hver enkelt periode oppsummert ved å trekke frem hovedpunkter. Målet med kapittelet er å gi en kontekst til analysen, som kan bidra til å forklare analytiske funn.

2.1 Fjernsynet som formidler av populærmusikk i Norge før 2002

Populærmusikk er en gjennomgående mediert musikkform. Gjennom mikrofoner, lyd-programvare, musikkfiler og fysiske formater som vinyl og cd. Helt siden populærmusikkens fremvekst som fenomen har også massemedier som radio og fjernsyn vært helt avgjørende for musikkens evne til å nå ut til flest mulig brukere, samtidig som disse kanalene har bidratt til å påvirke musikkens stiler og sjangre (Maasø 2002: 356-357).

I tillegg til internett og konsertformatet, har fjernsynet en særstilling som audiovisuelt medium. Kombinasjonen av musikk og levende bilder har hatt en enorm promoteringsverdi. En MMI-undersøkelse fra 1995 viser at norske platekjøpere anså radio og TV som de viktigste mediene for de kjøpevalgene de tar. Også internasjonal forskning på dette området har vist at radio og fjernsyn spiller en sentral rolle i spredning av populærmusikk til publikum og for de valgene dette publikummet gjør når det gjelder platekjøp (ibid; 358).

Med unntak av musikkvideokanaler har dekningen av populærmusikk i TV lenge vært svært lav. Gjennom 1990-tallet utgjorde musikk samlet kun 2-3 prosent av sendetiden i norske

fjernsynskanaler, om man utelater populærmusikk brukt i filmer, serier, vignetter, og som bakgrunnsmusikk. Kun unntaksvis var populærmusikk dekket av egne musikkprogrammer i denne perioden, som for eksempel *U:musikk*. Rundt 2002 var feltet sporadisk dekket i programmer med kultur- og underholdningsnyheter på norske fjernsynskanaler, som *Stereo* (NRK) og *Absolutt* (TV2), foruten det faste hitliste-programmet *VG-lista Topp 20* på NRK (ibid; 380).

Før 2002 hadde hverken NRK eller TV2 hatt vedvarende spesialprogrammer med et journalistisk fokus på populærmusikk. Sveriges Televisjon hadde på sin side hatt to slike programmer, med *Musikbyrå* i SVT1 og *Pop i fokus* på SVT2. I all hovedsak ble fjernsynets musikkformidling uttrykt gjennom musikkinnslag av kjente artister i de store underholdningsshowene på fredager og lørdager. Terskelen for å slippe til i slike programmer var svært høy, noe som gjorde at det i liten grad var mulig for andre enn svært etablerte artister å oppnå spredning av sin musikk. Denne typen programmer kan sies å tilhøre «*Adult Contemporary*» programmer (ibid; 380-381), med en eldre målgruppe enn tenåringer og unge voksne.

Slik var altså konteksten for populærmusikkens plass i norsk TV anno 2002. Mangelen på et program med et journalistisk fokus på populærmusikk i norske fjernsynskanaler opphørte da *Lydverket* ble introdusert på NRK1 høsten 2002.

2.2 *Lydverket* i pressen (2002-2012)

Denne delen av oppgaven skaper overblikk over *Lydverkets* eksistens. Fremstillingen er oppdelt i 5 perioder; *Oppstart, Rune Nilson og Siri Høstmelingen*, som dekker årene 2002 til 2003, *Samarbeid med NRK P3 og Mona B. Riise*, som tar for seg perioden fra 2004 til 2006, *Eget Radioprogram, overgang til NRK3 og Ingerid Stenvold*, som dekker perioden fra 2007 til 2009, *Asbjørn Slettemark og overgang til NRK2*, som tar for seg perioden fra 2009 til 2011 og til slutt *Konflikt med IFPI og nedleggelse*, som tar for seg året 2012 hvor programmet ble nedlagt. Hver periode avsluttes med en kort oppsummering.

2.2.1 *Oppstart, Rune Nilson og Siri Høstmelingen* (2002-2003)

“*Sverige er forbilde for norsk musikkprogram*” er tittelen på en artikkel i Stavanger Aftenblads nettavis fra 02.04.2002. Artikkelen melder at NRK1 skal få et ukentlig, halvtimes musikkmagasin med en seriøs og journalistisk profil, som skal starte høsten 2002. Dette nye

programmet skal skille seg sterkt fra den “lettere” musikkdekningen man fant på norske fjernsynskanaler tidligere. NRKs nye ukentlige musikkmagasin skal legge stor vekt på det som skjer i norsk musikkliv, samtidig som det skal speile aktuelle internasjonale musikktrender. Prosjektet har en total stab på syv til åtte medarbeidere, hvorav to er programledere og en er reporter. Aftenbladets artikkel kan også melde at programmets forbilde er svenske *Musikbyrån* som frem til våren 2002 hadde eksistert i fem år. *Musikbyrån* beskrives som et musikkprogram med høy troverdighet som tar musikk på blodig alvor. Det svenske musikkprogrammet har lyktes med å beholde sin uavhengighet til platebransjen, noe Petra Wangler, medarbeider i programmet, tilskriver at de aldri har gitt noen lovnad om omtale. Spørsmålene vises aldri til artistene eller managementet på forhånd og man går aldri inn i forhandlinger med platebransjen om betingelser. Wangler oppfordrer Barbara Jahn, som skal skape NRKs nye musikkprogram, til å følge denne metoden for å oppnå respekt og uavhengighet for produktet. Hun påpeker at musikk er kultur som appellerer til mange forskjellige aldersgrupper og bør tas på alvor, noe det har tatt fem år med *Musikbyrån*-sendinger å overbevise ledelsen i SVT om (Bie 2002).

Aftenbladet skriver 08.07.2002 nok en gang om *Lydverket* og at det på daværende tidspunkt var klart at Rune Nilson meldte overgang fra radioprogrammet *Kaliber* i NRK P3 til *Lydverket* i NRK1 på TV. Fjernsynsprogrammet skal etter planen sendes klokken 22:30 på onsdager med sendetid på en halvtime og innhold som presenterer musikk på utsiden av *VG-lista topp 20*. Rune Nilson påpeker at det finnes utrolig mye bra musikk utenfor hitlistene og at programmet skal gi et bilde av norsk og internasjonal kvalitetsmusikk. Det blir mye fornuftig journalistikk om rock og pop, sammen med en målsetning om å styre unna tabloidklisjeene. Nilson håper også å få gitt et inntrykk av tidsdimensjonen i populærmusikken, som blant annet inkluderer musikkhistoriske innslag (Wold 2002). *Lydverket* nevnes bare i en parentes i NRKs årsrapport fra 2002, i forbindelse med programmer som sendte liveklipp fra By:larm i 2002 i Trondheim (NRK 2002; 51).

Allerede i sin andre sesong vinner *Lydverket* *Gullruten*-pris som beste kultur- eller magasinprogram (VG 11.05.2003). “Gullruten” er en norsk pris for fjernsynsproduksjoner, første gang utdelt i 1998. Prisen formål er å stimulere til TV-produksjon med høy innholdsmessig, kunstnerisk og teknisk kvalitet. Norske Film- og TV-produsenters forening, samt NRK, TV2, TV Norge og TV3 står bak ”Gullruten” (Smith-Meyer 2012). Musikk Tidsskriftet Panorama Musikk kårer *Lydverket* til årets norske musikkprogram på TV, stemt frem av tidsskriftets lesere med hele 67,7 prosent av stemmene (Aftenposten

17.01.2003). Kampanje melder den 10.04.2003 at *Lydverket* har satt ny seerrekord dagen i forveien, med 256 000 seere og en markedsandel på 24,4 prosent (Kampanje 10.04.2003).

“*Vi har ambisjoner om å bli enda grundigere og med større bredde enn tidligere*” sier programleder Rune Nilson i et intervju med Aftenposten om høstsesongen 2003 (Wiik 10.09.2003). I samme artikkel som intervjuet nevnes det at *Lydverket* har blitt 10 minutter lengre og er flyttet til etter Kveldsnytt klokken 23:10. Programmet skal også sendes i repriser i NRK2 på søndager klokken 18:40 (Wiik 10.09.2003).

I NRKs årsrapport for året 2003 meldes det at publikum er mer fornøyd med NRKs kulturdekning i 2003 enn året før. NRK1 og NRK P1 kåres til seernes og lytternes favoritter innen kulturkanaler. Årsrapporten kobler dette til at NRK igangsatte en rekke nye programmer innen kunst, kultur, medier og musikk i løpet av 2003. *Lydverket* nevnes kort: “*Lydverket har blitt et viktig musikk-journalistisk program.*” (NRK 2003; 42).

2.2.2 Samarbeid med NRK P3 og Mona B. Riise (2004-2006)

Den største nyheten for *Lydverket* i 2004 må kunne sies være bytte av programleder mellom vår- og høstsesongen. Rune Nilson går av og blir erstattet av Mona B. Riise. Hun hadde tidligere vært å finne i radiokanalen NRK P3, blant annet som programleder for programmet *Pullover* (Eik 31.08.2004).

Daværende prosjektleder for *Lydverket*, Marius Hoel forteller i et intervju med Aftenposten at den eneste innholdsmessige endringen programlederbyttet medfører, er at programmet kommer til å få flere gjester i studio. Ellers skal *Lydverket* fortsette å variere mellom spesialsendinger, som er viet ett band eller én sjanger, rene magasinsendinger og temakvelder, hvor mange av intervjuene er holdt til samme tema (Eik 31.08.2004).

Programmet vinner også i 2004 *Gullruten*-pris som beste «Magasin- eller kultur-program», men denne gangen spesifikt for dokumentaren om Dum Dum Boys (VG 09.05.2004). I “Fem menn om fem låter” kommer vi tett på medlemmene i Dum Dum Boys. Prepple Houmb forteller om datterens død og Kjartan Kristiansen legger ut om årene som heroinist. Yngvild Sve Flikke, som var ansvarlig for manus og regi i denne dokumentaren, er en av tre produsenter i *Lydverket*-redaksjonen (Knapstad 20.04.2004).

I romjulen 2004 lanseres *Lydverket Live* med konserter av Ralph Myerz og Sondre Lerche.

Prosjektleder Marius Hoel sier til Dagbladet at lanseringen er et resultat av flere år med konsertopptak som bare har blitt brukt i begrenset grad. Publikum har også gitt uttrykk for at de ønsker hele konsertsendinger. *Lydverket Live* skal sendes i tillegg til ordinære *Lydverket*-sendinger (Bikset 12.12.2004).

NRKs årsrapport for 2004 omtaler *Lydverket* i forbindelse med *Urørt* og programmer for barn og unge. "Ukas urørt" spilles av i rulleteksten hver uke (NRKs årsrapport 2004).

VG melder 06.06.2005 at *Lydverket* skal lage radiosendinger gjennom sommerferien 2005. På mandager og onsdager mellom klokken 18:00 og 20:00 vil Siri Høstmælingen presentere ny og gammel musikk på P3. I følge NRKs nettsider vil programmet ha en "avslappet profil" (VG 06.06.2005).

Før høstsesongen 2005 melder NRKs nettsider at *Lydverket* på fjernsyn skal "...grave oss skikkelig ned i alt det deilige som populærmusikken har å by på!" (NRK 25.08.2005). I stedet for mange korte reportasjer blir det nå artistportretter, dokumentarer og temasendinger. I følge artikkelen har NRK allerede klar flere *Lydverket*-sendinger som er bedre enn noe av det som er blitt laget tidligere (NRK 25.08.2005).

Mona B. Riise nevnes som en innflytelsesrik person i Norges musikkbransje i en artikkel i Aftenposten titulert "Disse styrer musikk-Norge" fra 07.02.2006. *Lydverket* beskrives som et ledende og toneangivende musikkprogram på norsk TV (Asker & Solheim 07.02.2006). Programmet nomineres til *Gullruten 2006* i klassen "Beste magasin- eller livsstilsprogram" for sendingen "Apache, historien om en låt" (NRK 28.03.2006), men vinner ikke prisen.

Bergens Tidene trekker i november 2006 frem *Lydverket* som et eksempel på at postkortfjernsynet lever i beste velgående. Postkortet er noe man kan lese og skrive i forbigarten. Til forskjell fra overfladiske "øyeblikksformer" som reklame og nyhetsbulletiner, har postkortet en evne til å sette tankene i bevegelse. Det klassiske postkortprogrammet er *Norge Rundt*, men NRKs *Lydverket* viser at også unge programskapere og moderne musikkliv trives med denne formen (Bergens Tidene 26.11.2006).

VG melder at NRKs ungdomskanal på radio, P3, får et stadig tettere samarbeid med *Lydverket* på NRK1. Fra 1. februar 2007 slås *Lydverket* sammen med *MusikkMisjonen* på P3 og det forventes blant annet et samarbeid på nett (Skogseth 05.11.2006).

NRKs årsrapport for 2006 nevner *Lydverkets* festivalsendinger fra Øya- og Quart-festivalen

under “Festivalsommer på NRK1” (NRKs årsrapport 2006).

2.2.3 Eget radioprogram, overgang til NRK3 og Ingerid Stenvold (2007-2008)

NRK melder at premieren for *Lydverket* på radiokanalen P3 og ny sesong på NRK1 finner sted onsdag 31. januar 2007. Mona B. Riise skal være programleder på både TV og radio. *Lydverket* blir også NRKs musikkjournalistiske flaggskip på nett. Det overordnede målet for både radio- og TV-sendingene er å misjonere om den beste nye musikken, uansett sjanger. Den samlede redaksjonen for *Lydverket* på P3 og NRK1 teller nå 17 personer (NRK 25.07.2007).

2007 er også et år hvor NRK fjernsyn får kritikk for sin nedprioritering av kulturprogrammer i sendeflaten. Bergens Tidene sier at selv om det ikke er noen overflod av kulturprogrammer på fjernsyn, tar NRK delvis ansvar med *Store Studio*, *Bokprogrammet* og *Lydverket*. Programmene har i følge BT oppegående, godt informerte og forberedte programledere. Det at *Lydverket* og *Store Studio* sendes etter Kveldsnytt gjør at seertallet synker ganske drastisk, og det meldes 18.03.2007 at bare 109.000 seere så programmet mandagen i forveien (Bergens Tidene 18.03.2007). I følge Dagbladets Sven Ove Bakke har NRK lang tradisjon for å gjemme bort kulturprogrammene sine på TV og kritiserer NRK for å plassere *Lydverket* i ”TV- skyggen” etter klokken 18.00 (Bakke 11.04.2007).

Lydverket nomineres også i 2007 til *Gullruten* i klassen «Beste magasin- eller livsstilsprogram» (Aftenposten 31.03.2007), men vinner ikke prisen.

Sammen med lanseringen av NRKs nye digitale fjernsynskanal NRK3, flyttes *Lydverket* til denne kanalen klokken 20 på onsdager. Programmet sendes også i reprise på NRK1 klokken 22:30 samme kveld (Aftenposten 19.09.2007). Når året går mot slutten skriver Thomas Karlsen i Aftenposten at *Lydverket* fremstår som intetsigende og irrelevant. Han mener at programmets utvikling mot å konsentrere seg om spesifikke temaer ikke fungerer og at innslagene fremstår som korte, overfladiske og billige. Karlsen påstår at programmet er overengstelige for å fremstå som smale og sære. Han mener *Lydverket* har et ansvar for å presentere de mindre kjente artistene i TV-landskapet og trekker frem svenske *Musikbyrån* som et mye bedre musikkprogram (Karlsen 29.11.2007).

Lydverkets 2008-sesong på P3 begynner 21. januar, med Ruben B. Gran som ny programleder. Han har 10 års erfaring som musikkjournalist og har året i forveien vært

researcher for *Lydverket*. Mona B. Riise går inn i sin åttende sesong for programmet på fjernsyn. Hun skal ikke lenger lede sendingene fra studio på Marienlyst og reiser ut i felten for å besøke konsertsteder og artister i Norge og Europa. *Lydverket*-redaksjonen kommer også til å tilby daglige musikknyheter, morsomme klipp, eksklusive intervjuer og konsertopptak, anmeldelser, kommentarer og mye annen moro på sin nye blogg nrk.no/lydverket (NTB 16.01.2008).

VG melder 18.04.2008 at Mona B. Riise skal slutte som programleder for *Lydverket* for å flytte til USA (Østbø 18.04.2008). VG kan to måneder senere fortelle at det er Ingerid Stenvold, tidligere sportsanker på NRK, som tar over programlederjobben i *Lydverket*. Hun forteller at det å jobbe med musikk alltid har vært drømmen, ettersom hun bestandig har vært over gjennomsnittet interessert i musikk. *Lydverkets* vaksjef Vivi Stenberg forklarer programledervalget overfor VG med at Stenvold har en fantastisk formidlingsevne, kombinert med en genuin musikkinteresse og lang erfaring med TV-mediet (Bjørn & Solberg 03.06.2008).

I et intervju med Dagbladet fra september 2008, forteller Stenvold at hun ønsker å gjøre *Lydverket* mer tilgjengelig. Hun mener at programmet har fått et ufortjent stempel som et program som bare henvender seg til en indre kjerne av kjennere, noe som fremmedgjør andre seere. I følge henne bør *Lydverket* speile både den smale musikken og den kommersielle, fordi sistnevnte også er kultur (Jappée 23.09.2008).

VGs Thomas Talseth anmelder *Lydverkets* sesongstart høsten 2008 og gir det terningkast fire. Lengden på programmet er skviset ned til 29 minutter, slik det var da programmet ble lansert. Talseth mener at dette blir for trangt for å gå mer i dybden enn hva de fleste norske medier gjør på musikk. Han synes programleder Stenvold har en begrenset musikkfaglig kompetanse, men synes det er bra at hun styrer unna den påtatt storøyde kunstromantiseringen, som Talseth mener har preget programmet tidligere. Han synes ellers at det var et sedvanlig godt reportasjehåndverk, men at programmet ligger bakpå når det gjelder fersk musikk (Talseth 25.09.2008). Dagens Næringslivs Audun Vinger er også kritisk til den samme sesongpremierer. Han mener at musikken uteblir og at alt man sitter igjen med er en kvasi-sosialantropologisk studie av de rare menneskene som holder på med musikk (Vinger 26.09.2008).

2.2.4 Asbjørn Slettemark og overgang til NRK2 (2009-2011)

Til tross for markant økning av seere, forlater Ingerid Stenvold programlederposten hos *Lydverket* etter vårsesongen 2009. Denne jobben var et årsvikariat for henne, og hun vil i første omgang gå tilbake til *Sommeråpent*. Prosjektleder for *Lydverket*, Åslaug Sem, sier at Ingerid Stenvold skal ha mye av æren for alle de nye seerne programmet har fått (Heilmann 09.06.2009).

Et par uker senere skriver Bergens Tidende at Asbjørn Slettemark skal ta over som programleder kommende høst. Han forlater jobben sin i Faro-journalen, fagbladet for underholdningsbransjen, etter å ha sittet som redaktør i 10 år. Slettemark er også programleder for NRKs radioprogram PYRO og har tidligere vært musikkannmelder for blant andre Bergens Tidende og dommer i "Idol" på TV 2 (Bergens Tidende 20.06.2009). I et intervju med Dagbladet den 29.09.2009, sier Slettemark at han vil gi *Lydverket* et sterkere nyhetspreg og bedre aktualitet. Dette skal blant annet gjøres gjennom å flytte innspillingen av programmet til klubben *Internasjonalen* på Youngstorget i Oslo. Det blir live-on-tape tirsdager, som redigeres ned til en halv times program og sendes kvelden etter. Programlederen lover også en spissere og tydeligere musikkprofil (Grønneberg 29.09.2009).

Aftenpostens Robert Hoftun Gjestad bekrefter at programmet har lykket med å øke aktualitets- og nyhetspreget i sin anmeldelse av sesongpremierer denne høsten. Han påpeker at programmet likevel ligner for mye på sitt gamle jeg med lange intervjuer og tematiske innslag gjort andre steder. Gjestad gir også uttrykk for at det er for mange ulike innslag pakket inn i programmets tilmålte halvtime (Gjestad 01.10.2009).

Kulturkapittelet i NRKs årsrapport for 2009 har et eget avsnitt om *Lydverket*. Her beskrives endringene som er gjort med programmet fra høsten 2009. Årsrapporten uttrykker også at det overordnede målet med programmet er å misjonere om den beste nye musikken, uavhengig av sjanger. Ved siden av dette skal *Lydverket* gi musikkinteresserte seere gode journalistiske programmer (NRKs årsrapport 2009).

I mars 2010 blir det kjent at *Lydverket* skal få ny sendetid og flyttes til NRK2 fra høsten av. For hver seer i alderen 20-29 år, er det rundt regnet tre ganger så mange mellom 50-59 år som benker seg foran skjermen når Asbjørn Slettemark byr på *Lydverket*. Alderssammensetningen til seerne har også ført til at NRK Ung, med Håkon Moslet i spissen, ikke lenger ønsker ansvar for programmet (Midtsjø 14.03.2010). NRK Ungs oppdrag er å lage innhold for

alderen 13-29, en del av befolkningen NRK i liten grad når frem til. Moslet uttrykker at ressursene som brukes på *Lydverket* må dreies over på programmer som er rettet spesifikt mot avdelingens målgruppe. (Øygaren 05.03.2010) Det er dermed usikkert om *Lydverket* fortsetter i 2011. Prosjektleder for programmet, Vivi Stenberg, sier til Faro-journalen at det har vært vanskelig å treffe de unge seerne når programmet sendes etter *Kveldsnytt*. Musikkprogrammets uvisse fremtid skaper reaksjoner. Artister støtter opp om programmet og det er startet opp en Facebook-gruppe som heter ”*La Lydverket leve*”, med over 11 000 medlemmer (Faro-journalen 08.03.2010).

Den 14. mai 2010 skriver NTB at *Lydverket* sin siste sending før sommeren satte ny seerrekord for programmet. 197 000 seere fulgte sendingen, noe som gir en markedsandel på 19,9 prosent. Dette er det høyeste antall seere programmet har hatt siden det ble flyttet til den sene sendetiden klokken 23:15, som skjedde kort tid etter oppstarten i 2002 (NTB 14.05.2010). Den 7. juni 2010 melder VG at *Lydverket* kommer til å fortsette i 2011 med Asbjørn Slettemark som programleder. NRK Ung skal også fortsette å produsere programmet (Ighanian 07.06.2010).

Den 13. september 2010 blir *Kulturstripa*, som samler fire av NRKs kulturprogrammer under en betegnelse, introdusert. *Kulturstripa* gir programmene *Nasjonalgalleriet*, *Bokprogrammet*, *Filmbonanza* og *Lydverket* fast sendetid 21.30 på hver sin dag fra mandag til torsdag (Jørstad 18.09.2011). Et par uker senere skriver Adresseavisa at både *Lydverket* og *Bokprogrammet* har halvert seertallene sine etter kanalbyttet. Musikkprogrammet har gått fra 133 000 seere, som var gjennomsnittet sesongen før, til 64 000 seere for sesongpremierer denne høsten (Hovde 28.09.2010).

NRKs årsrapport for 2010 forteller i sitt kulturkapittel om *Kulturstripa*. Rapporten påpeker at kulturprogrammer i beste sendetid (klokken 19:00-23:00) er noe NRK nesten er alene om i Norge. *Kulturstripa* står for over halvparten av kulturtilbudet på norsk fjernsyn i *primetime* (NRKs årsrapport 2010).

Året etter kunne Dagbladet melde at overflyttingen fra NRK1 til NRK2 hadde kostet *Lydverket* 80 000 seere. Medieforsker Gunn Enli uttrykker i april 2011 at sammenslåingen av disse fire programmene fører til at de ”flyter rundt i sendeflata” (Skogrand 07.04.2011), i stedet for å stå som en stolpe slik intensjonen til NRK var. Før denne omleggingen mener hun at *Lydverket* og *Bokprogrammet* stod som flaggskip i sendeflaten. Redaksjonssjef for

Lydverket, Håkon Moslet, deler ikke denne oppfatningen. Han er enig i at 28 000 seere er et dårlig resultat, men sier samtidig at redaksjonen ser på seertallene totalt, som også inkluderer repriser og nett-TV. Han påpeker at *Lydverket* har et yngre publikum enn de andre programmene i *Kulturstripa* og at det derfor er naturlig at programmet skiller seg ut. Kulturredaktør i NRK, Hege Duckert, er heller ikke enig med Enlis synspunkter. Duckert påpeker at seertallene er fire ganger så høye om man inkluderer reprisene og nett-TV. Kulturredaktøren ser på *Kulturstripa* som programmer som må få tid til å etablere seg, dette krever at man jobber med å få publikums seervaner til å endre seg (Skogrand 07.04.2011).

Aftenposten skriver i november 2011 at flere av de ansatte i NRK mener at kanalen ikke gjør nok for unge seere. TV-regissør for NRK Yngvild Sve Flikke, synes det virker som det er mye større fokus på seertall og markedsandeler i dag enn tidligere, noe hun mener påvirker valg av tema og form (Elnan 25.11.2011).

Lydverket nevnes kort i NRKs årsrapport for 2011. Programmet sies å dekke et bredt spekter innenfor kulturfeltet, sammen med resten av programmene i kulturstripa. Det sies også at *Lydverket* sendes i NRK2, NRK3 og går i reprise på NRK1 (NRKs årsrapport 2011).

2.2.5 Konflikt med IFPI og nedleggelse (2012)

2012 starter med en konflikt mellom NRK og representanten for de internasjonale plateselskapene i Norge, IFPI (International Federation of the Phonographic Industry). IFPI er en organisasjon som fremmer interessene til den internasjonale plateindustrien over hele verden med en medlemsmasse på 14 000 selskaper fordelt på 65 medlemsland. IFPIs mål er å fremme verdien av innspilt musikk, sikre rettighetene til plateprodusentene og utvide kommersiell bruk av innspilt musikk i alle markeder hvor medlemmene opererer. Organisasjonen er også tilknyttet industrien i nasjonale grupper i 45 land. En av disse er IFPI Norge som ble stiftet i 1939 og er en forening for norske plateselskaper. Foreningen har 14 medlemmer bestående av norske selskaper samt norske datterselskaper av de tre største internasjonale plateselskapene Universal Music, Sony Music og Warner Music. Disse medlemmene står for over 90 prosent av musikksalget i Norge. IFPI Norge samarbeider også med foreningen for de uavhengige norske plateselskapene; FONONO (ifpi.no 2015).

IFPI og NRK er ikke enige om hvor mye NRK skal betale for blant annet å kunne sende musikkvideoer. IFPI krever en umiddelbar økning av betaling på 360 prosent og opptil 800 prosent økning over noen år. NRK er villige til å øke prisen, men mener disse kravene er urimelig høye (Kampanje 31.01.2012). Dette får konsekvenser for vårsesongen av *Lydverket* som må kutte ned fra 12 til 10 episoder. Uten IFPI-avtale mangler NRK rettighetene til 70-80 prosent av musikken som spilles i Norge. Programmet kan dermed ikke lene seg på IFPI materiale som innspilt musikk og musikkvideoer, noe som skaper en mer krevende produksjonsform i følge Håkon Moslet. *Lydverket* har blant annet økt antallet liveartister fra en til tre per program for å fylle tiden med musikk. Seerne har gitt svært positive tilbakemeldinger på denne endringen (Elnan 16.04.2012).

Den 26. mai 2012 melder Dagbladet at *Lydverket* skal legges ned etter høstens sendinger. Årsaken er at NRK flytter sin musikkdekning fra P3 ung til underholdningsavdelingen, som skal lage et nytt program som tar *Lydverket* sin plass i Kulturstripa (Dagbladet 26.05.2012). Underholdningssjef i NRK, Charlo Halvorsen, sier at underholdningsavdelingen vil komme med et nytt musikkprogram som skal favne bredere (Nordseth 25.05.2012). Beskjeden om *Lydverkets* kommende bortgang skaper sterke reaksjoner. Tor Milde skriver i Dagbladet, like etter nyheten har kommet, at NRK TV aldri har brydd seg om musikk. I samme artikkel skryter han av den jobben Asbjørn Slettemark og resten av redaksjonen bak *Lydverket*, har gjort for å løfte programmet de siste årene (Milde 26.05.2012).

Kulturjournalist for Avisa Nordland, Egon Holstad, skriver den 5. desember 2012 at interessen for musikk aldri har vært større og at det derfor er uforståelig at NRK TV ikke har plass til en arena hvor musikk står i høysetet (Holstad 05.12.2012). 28. november sender NRK historiens siste *Lydverket*, spilt inn på Cosmopolite scene i Oslo, med liveopptredener av Lido Lido, Kvelertak, Thomas Dybdahl, samt Røyksopp og Susanne Sundfør (Aandahl 07.11.2012).

NRKs årsrapport for 2012 viser at *Lydverket* hadde økt seerantallet siden 2011. Programmet hadde et gjennomsnitt på 53 000 seere på NRK2 og 82 000 når det ble sendt som reprise på NRK1. Reprisene hadde en markedsandel på 17 prosent (NRKs årsrapport 2012). Disse tallene inkluderer ikke nett-TV.

2.3 Oppsummering av kapittelet

Oppgavens bakgrunnskapittel har gjort rede for *Lydverkets* historie og vist en del av de endringene programmet gikk gjennom i sin levetid, samt gitt et innblikk i hvordan disse forandringene ble sett gjennom pressens øyne. For å oppsummere kort ser vi i den første perioden, at *Lydverket* gjør sitt inntog på norske TV-skjermer med lovnader om å være et seriøst musikkjournalistisk fjernsynsprogram. Programmet vinner *Gullruten* som beste magasinprogram i 2003 og programmet blir 10 minutter lengre. *Lydverket* har stadig økende seertall og publikum er mer fornøyd med NRKs kulturdekning i 2002 enn året i forveien.

Perioden mellom 2004 og 2006 begynner med at *Lydverket* får Mona B. Riise som ny programleder. *Lydverket* vinner også i 2004 *Gullruten*-pris som beste kultur- eller magasinprogram for sin dokumentar om Dum Dum Boys. I romjulen 2004 lanseres *Lydverket-live*, et konsertprogram som sendes i tillegg til ordinære *Lydverket*-sendinger. Før høstsesongen 2005 melder NRK at *Lydverket* skal fokusere på artistportretter, dokumentarer og temasendinger i stedet for flere korte reportasjer. *Lydverket* begynner også sitt samarbeid med NRK P3 i denne perioden.

Den tredje periode starter med at *Lydverket* får eget radioprogram på NRK P3. Samme år oppstår det debatt rundt NRKs kulturdekning, hvor fjernsynskanalene får kritikk for å gjemme kulturprogrammene sine bort i sendeflaten. Sammen med lanseringen av NRK3 flyttes *Lydverket* til denne kanalen med sendetid kl. 20:00 og reprise på NRK1 kl. 22:30. I 2008 meldes det at programleder Mona B. Riise skal reise ut i felten for å lede *Lydverkets* sendinger. Programmet starter også blogg på internett som supplement til fjernsynssendingene. Høsten 2008 blir tidligere nyhetsanker Ingerid Stenvold programleder for *Lydverket*. Hun ønsker å gjøre programmet mer tilgjengelig enn det har vært tidligere gjennom å gi mer plass til den kommersielle delen av musikk. Programmets lengde går tilbake til å være 29 minutter, slik det var da programmet startet. Den fjerde perioden kan oppsummeres med at Ingerid Stenvold forlater programlederposten etter vårsesongen 2009. Arvtakeren hennes er Asbjørn Slettemark som blant annet har jobbet som musikkanmelder, redaktør og programleder i radio. Han ønsker å gi *Lydverket* et sterkere nyhetspreg og mer aktualitet. Innspillingen av programmet flyttes til klubben *Internasjonalen* på Youngstorget i Oslo. Våren 2010 melder NRK Ung at de ikke lenger ønsker ansvaret for *Lydverket*. Dette har sammenheng med at programmet har for få seere i deres aldersgruppe. Etter press fra sosial medier og stadig økende seertall meldes det i mai at NRK Ung allikevel fortsetter å produsere programmet. Høsten 2010 lanseres *Kulturstripa* som inkluderer *Lydverket* på NRK2. Denne

endringen fører til en kraftig nedgang i seertall for *Lydverket* sendinger på fjernsyn. Om man inkluderer tallene fra nett-TV og programmets repriser på NRK1 er antallet seere imidlertid økt.

I oppsummeringen av *Lydverkets* siste år på skjermen kan vi si at begynnelsen preges sterkt av konflikten mellom NRK og IFPI, som blant annet førte til at *Lydverket* ikke kunne bruke innspilt musikk i sine sendinger. Dette førte til færre sendinger vårsesongen 2012 og flere liveartister per sending, noe publikum gav svært positiv respons på. I mai samme år meldes det at høstsesongen blir siste sesong for *Lydverket*. Dette blir begrunnet med at NRKs musikkdekning flyttes fra P3 ung til NRKs underholdningsavdeling, som vil skape et musikkprogram som favner bredere. *Lydverket* hadde i 2012 økt sine seertall sammenlignet med 2011.

Denne fremstillingen antyder at *Lydverket* fremstod markant annerledes i 2012 enn det gjorde i 2002 og danner en kontekst for nærmere studier av endringene programmet har gått gjennom. Hvordan programmets uttrykk og innhold har forandret seg er noe denne oppgavens analysekapitler vil kommentere nærmere. Før oppgavens analyse presenteres er det imidlertid nødvendig å gjøre rede for studiens metode, som gjøres i påfølgende kapittel.

3. METODE

Denne delen av oppgaven utforsker metoden *kvalitativ tekstanalyse* og måten den er brukt på for å besvare studiens problemstilling. Jeg begynner dette kapitlet med å gjøre rede for mine metodiske valg. Videre forklarer jeg *kvalitativ metodes* krav om refleksivitet, før jeg går inn i en mer detaljert forklaring av *tekstanalyse* som metode. I neste del gjør jeg kort rede for *programstudier* og forklarer hvordan min studie passer inn i denne tradisjonen. Jeg gjør så rede for *analytisk interesse*, *datainnsamling* og *utvalg*, før jeg diskuterer oppgavens *reliabilitet*, *validitet* og *generaliserbarhet*. Helt til slutt vil metodekapittelet bli oppsummert.

3.1 Metodiske valg

For å besvare problemstillingen: ”*Hvordan fungerer det kulturjournalistiske fjernsynsprogrammet Lydverket som musikkritikk?*” var det nødvendig å velge en

forskningsmetode som kunne gå i dybden og drøfte ulike aspekt ved programmets journalistikk. *Kvalitativ metode* er en forskningstradisjon som fokuserer på dybde fremfor bredde og er utforskende av natur. Den egner seg derfor godt til å utforske et felt som har blitt utforsket i liten grad tidligere. Et krav for *kvalitativ metode* er at den må være svært avgrenset tematisk og med tanke på mengden datamateriale for å kunne brukes til en meningsfull analyse (Gentikow 2005; 36).

Kvalitativ metodes mangel på faste regler gjør at en av dens sterkeste kjennetegn er refleksivitet. Det er nødvendig at forskeren tar stilling til og evaluerer alle valgene som er foretatt før, underveis og i etterkant av undersøkelsen. Disse valgene må kommuniseres for forskeren selv, så vel som leseren av rapporten. Datamaterialets egenskaper som tekster må fortolkes, i tillegg til en redegjørelse fra forskerens side for å informere leserne om prinsippene for selve fortolkningen, inkludert dens svakheter. Analysen av datamaterialet er mer ”subjektiv” i den kvalitative enn i den kvantitative forskningstradisjonen. Kvalitativ forskning er avhengig av fortolkninger, noe som gir friere valg av grep. Disse valgene bør begrunnes og gjøres oppmerksom på (Gentikow 2005; 54-55).

Med denne bakgrunn bestemte jeg meg for å gjøre et *kasusstudie* (ibid; 40) av *Lydverket*, som kort forklart betyr at den bare tar for seg fjernsynsprogrammet som fenomen. En vanlig innvending mot valget av *kasusstudier*, spør om det er mulig å vite at det man undersøker er mer enn tilfeldige enkelttilfeller med relevans for helheten (Gentikow 2005; 40-41). I og med at denne oppgaven kun tar for seg *Lydverket* i sitt studie, vil man kunne savne større generaliserbarhet og gyldighet i forhold til musikkritikk på fjernsyn som forskningsfelt. Denne oppgaven ser studiet av fenomenet *Lydverket* som erkjennelsesfremmede og vitenskapelig i seg selv, uten at det må opphøyes til generaliserbar kunnskap (ibid;41).

Jeg ønsker med min problemstilling å finne ut hvordan en avgrenset type medietekster fungerer som fjernsynsprogram og musikkritikk. *Tekstanalyse* er en metode som egner seg godt til å gi kunnskap og innsikt om virkemidler og innhold i filmer og fjernsynsprogrammer, men ikke hvordan de oppleves av publikum eller hvilke virkninger de har på dem. (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 67.) Denne spesifikke metoden egner seg derfor godt til å besvare oppgavens problemstilling.

3.2 Tekstanalyse

I denne studien blir fjernsynsprogrammet *Lydverket* omtalt som medietekster, eller bare *tekster*. Når vi i medievitenskaplig sammenheng bruker tekstbegrepet, mener vi alle uttryksformer, også stillbilder, levende bilder, lyd og musikk. *Det utvidede tekstbegrepet* bygger på tesene om at all kommunikasjon foregår ved hjelp av tegn. Tegnbegrepet har både en uttrykksside og en innholdsside. Uttrykket er tegnets fysiske, materielle side, mens innholdet er tegnets betydning. Sammenkoblingen av disse bygger på koder, som vil si allment aksepterte regler eller konvensjoner for hvordan ting henger sammen (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 62.).

Tekstanalyse er den generelle betegnelsen på kvalitative studier av tekster. I det mediefaglige feltet finnes det flere ulike typer tekstanalyse, som er utviklet med tanke på analyse av ulike typer tekster med ulike erkjennelsesinteresser. I en tekstanalyse stiller forskeren spørsmål som springer ut fra et ønske om å vite noe om en bestemt tekst eller en type tekster. For at slike spørsmål skal kunne besvares så presist og utfyllende som mulig trenger man noen analytiske prosedyrer, som kalles tekstanalytisk metode. I tekstanalysen er det nærhet mellom teori og prosedyre for analyse av konkrete tekster. Det vil si at man velger de begrepene og analyseredskapene som er best for å belyse de aspektene en vil undersøke ved en konkret tekst. Metoden forutsetter derfor et perspektiv, et begrep og en problemstilling som gir analysen retning og redskaper til å forstå teksten med (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 57-58.).

Tekstanalyse kan kalles en *objektstyrt* metode. Det vil si at også fremgangsmåten bestemmes av egenskapene til teksten som skal analyseres (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 66.). For å kunne anvende denne metoden i mitt forskningsprosjekt var det viktig å bruke datamaterialet aktivt når jeg skulle utforme forskningsspørsmål og velge ut relevant teori. Spørsmålene jeg ønsket å stille om teksten kom fra inntrykk og tanker jeg fikk gjennom mine første møter med materialet, og ble justert gjennom hele prosjektet ettersom tekstene presenterte nye problemstillinger og spørsmål. Det som finnes av tidligere forskning på *musikkritikk* har også i stor grad påvirket hvilke aspekter og elementer i tekstene jeg har valgt å undersøke. Den tekstanalytiske situasjonen kan sammenlignes med en dialog: Analytikeren stiller spørsmål til teksten og forsøker å besvare dem med grunnlag i teksten og de begrepene og perspektivene som mobiliseres i analysen (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 68.).

3.3 Programstudier

I fjernsynssammenheng brukes ofte uttrykket programanalyse, men denne metoden forholder seg like fullt til tekstanalysetradisjonen. Felles for begge to er at teksten (TV-programmet) deles opp i ulike komponenter, slik at man kan forklare elementene som utgjør helheten. Med en slik tilnærming er forskeren gjerne opptatt av narratologi, estetikk, karakterbygging og/eller sjangerkonvensjoner (Enli, Moe, Sundet & Syvertsen 2010;176).

Denne oppgavens analyse er et godt eksempel på en type programstudier som kalles for *studier av enkeltprogrammer*. Denne typen studier er ofte kulturelt orienterte, og ser programmet i lys av den konkrete kulturelle konteksten. Her er forskeren gjerne opptatt av sjangerplassering, visuelt uttrykk, lydbilde og fortellerstruktur. Denne typen studier kan også inkludere produksjonsforhold og programmets samfunnsmessige betydning (Enli, Moe, Sundet & Syvertsen 2010; 174-175). Mitt studie av *Lydverket* er interessert i å plassere programmet sjangermessig, undersøke programmets visuelle uttrykk og fortellerstruktur.

3.4 Analytisk interesse

I min oppgave har jeg valgt å fokusere på *uttryksmessige* og *innholdsmessige* aspekter ved *Lydverkets* tekster. Uttryksmessige aspekter kan for eksempel være; bruk av lyd i fjernsynet allment eller i situasjonskomedien spesielt, bruk av bilder som retorisk virkemiddel i reklame eller forholdet mellom tekst og bilder på forsiden av en avis. Innholdsmessige aspekter kan eksempelvis dreie seg om hvordan tekster fremstiller kjønn, akademikere eller etniske grupper, eller hvordan den politiske samtalen arter seg i debattprogrammer (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 67). I mitt tilfelle ønsket jeg *uttryksmessig* å undersøke hvordan *Lydverket* bruker fjernsynsmediet til å formidle musikkritikk. Dette innebar å undersøke programmets sjanger, form og noen visuelle virkemidler. Jeg har undersøkt hvilke reportasjeformer man finner, strukturen og oppbygningen av programmet, samt programlederens rolle. De *innholdsmessige* aspektene ved tekstene ville i hovedsak gi et bilde av hvordan *Lydverket* fungerer som musikkritikk, dette ble gjort ved å presentere ulike perspektiver og studier av musikkritikk fra papiravisene og analysere fjernsynstekstene i *Lydverket* i lys av dem.

3.5 Datainnsamling og Utvalg

Datainnsamlingen til dette prosjektet begynte med at Nasjonalbiblioteket sendte meg en liste over alle Lydverkets sendinger mellom 2002 og 2009. Når jeg slo sammen denne listen med oversikten over sendinger mellom 2009 og 2011 (<http://www.nrk.no/lydverket/sendinger/>) fra *Lydverkets* nettsider, samt oversikten over 2012 fra NRK nett-TV (<http://tv.nrk.no/serie/lydverket-tv>), kunne jeg fastslå at det er produsert 348 sendinger (se vedlegg 1 for oversikt). Dette tallet inkluderer alt av spesial- og konsertsendinger.

Etter å ha skaffet meg oversikt over tilgjengelig materiale, var det nødvendig å gjøre et utvalg. Å analysere alle *Lydverkets* sendinger ville tatt alt for mye tid og gitt for mye datamateriale for en kvalitativ tekstanalyse i en masteroppgave. Det var derfor viktig å gjøre et utvalg av episoder som representerte hvordan programmet var fra sesong til sesong, samtidig som det viste *Lydverket* og dets utvikling gjennom sin 10 år lange eksistens. Det var også viktig å ha en balanse mellom ordinære Lydverket sendinger og spesialsendinger, som er programmer hvor hele sendingen er knyttet til ett tema eller én artist. Ettersom jeg hadde begrensede støttemidler fra UiB til datainnsamlingen, ble det også nødvendig å begrense utvalget utfra kostnadene ved å få trykket opp datamaterialet. Jeg kom frem til at et utvalg på ca. 30 halvtimes-lange sendinger (se vedlegg 2) ville være realistisk både tidsmessig og økonomisk. Jeg valgte deretter ut 3 programmer fra hvert år, med ulik fordeling mellom vår og høstsesongen fra år til år. En tredjedel av disse var spesialsendinger.

3.6 Reliabilitet, Validitet og Generaliserbarhet

Reliabilitet, validitet og generaliserbarhet er de mest omdiskuterte aspektene ved den kvalitative forskningstradisjonen, som i følge den kvantitative tradisjonen er ufravikelige metodekrav. Det mest sentrale argumentet mot den kvalitative metoden er at den ikke oppfyller noen av disse kravene. Gentikow (2005; 56-63) diskuterer hvorvidt og på hvilken måte *reliabilitet, validitet og generaliserbarhet* kan gjøres fruktbare for kvalitative undersøkelser. I denne delen av kapitlet presenterer jeg Gentikow (2005) sine tolkninger av disse begrepene og forklarer hvordan de har blitt anvendt i mitt studie.

Gentikow (2005) forklarer *reliabilitet* som forbundet med pålitelighet og troverdighet. Man skal kunne stole på datamaterialet og resultatene av analysen. Den må være konsistent og ende opp i holdbare konklusjoner. Funnene i undersøkelsen må ikke være preget av

vilkårlighet og subjektivisme. Man må ikke underslå eller undervurdere deler av datamaterialet og vektlegge andre deler, ettersom dette kan skape et ensidig bilde som gjerne bekrefter forskerens antagelser. Urimeligheter og inkonsistenser i funnene må ikke feies under teppet, men overkommuniseres og drøftes. Et viktig pålitelighetskriterium i den kvantitative forskningen er imidlertid at undersøkelsen skal være etterprøvable og kunne gjentas av en annen forsker under de samme betingelsene. Kvalitative studier kan ikke oppfylle dette kravet. Undersøkelser av sosial praksis er betinget av kontekst og kan bare forstås i en kontekst. Det vesentlige instrumentet i kvalitativ forskning er forskeren selv. Han eller hun er feilbarlig og vurderer og fortolker i stedet for å måle. Disse innvendingene indikerer ikke at kvalitative empiriske studier ikke er pålitelige, de krever bare at man finner andre kriterier for å vurdere pålitelighet. Undersøkelsen må sannsynliggjøre sine funn på en troverdig måte og forskeren må vurdere seg selv og sine valg gjennom hele prosessen (Gentikow 2005; 57-59). Ved å bedømme hvert valg og vurdere de tolkningene jeg har gjort underveis i forskningsprosessen, har jeg kunnet avgjøre om de er “presise” og “korrekte”. Det er gjennom *refleksivitet* jeg har sørget for *reliabilitet* i mitt studie.

Gentikow (2005) oversetter *Validitet* med bekræftbarhet, gyldighet, riktighet eller sannhet. Det er ikke umiddelbart lett å skille fra *reliabilitet*, men kan forstås som overordnet ettersom det antyder hvorvidt det som undersøkes har relevans i forhold til problemstillingen. Validitet kan ikke oppnås uten reliabilitet. I kvantitative studier er det vanlig å teste validitet på samme måte som reliabilitet. Dette gjøres ved å gjenta studien, for å sjekke *stability of observation*. Validitet kan heller ikke testes på denne måten i kvalitativ forskning. I stedet må man som kvalitativ forsker spørre seg selv om man utforsker det man tror man utforsker og om spørsmålene er operasjonalisert slik at du virkelig spør etter det du er ute etter sett opp mot teorien. Begrepet *validitet* bør også referere til den fortolkende fremgangsmåten som karakteriserer kvalitativ metode, ettersom målet med denne metoden er å produsere valid kunnskap. Man må sette funnene i relasjon til annen forskning på feltet og bruke *validering* som kvalitetskontroll gjennom hele arbeidet (Gentikow 2005; 59-60). *Validiteten* i mitt studie er sikret gjennom en tydelig operasjonalisert problemstilling, som er forankret i definerte teoretiske perspektiver. Analysen i denne oppgaven er også bygget på en kontinuerlig *validering* av eksempler og funn mot teori på musikkritikk og programforskningsfeltet.

Gentikow (2005) forstår *Generaliserbarhet* som allmenn (statistisk) gyldighet. Av de tre kravene trekker hun frem dette som det som har gitt kvalitative forskere størst problemer. En av grunnene til det er at utvalget i en kvalitativ studie ikke er representativt. Om dette kriteriet

skal være gyldig i en kvalitativ undersøkelse må det redefineres eller erstattes med et annet kriterium. Man kan for eksempel si at det tredje kravet til kvalitativ forskning er *analytisk kompleksitet*. Fordi konklusjonene man kommer frem til i gode kvalitative studier er anfektbare og ikke er evigvarende, må de forsvares med enda bedre argumenter. *Analytisk kompleksitet* svarer også til metodens krav til *refleksivitet*. Fenomeners kompleksitet bør presenteres og uferdigheter i analysen må understrekes fremfor å kamufleres (Gentikow 2005; 60-63).

Kravet om *generaliserbarhet* er også det vanskeligste kravet å oppfylle i mitt studie. Dette er først og fremst forankret i at det er et *kasusstudie* som avgrenser seg til å studere *Lydverket* som fenomen, noe som gir et dårlig grunnlag for å komme med *generaliserbar* kunnskap om musikkritikk på fjernsyn. Fremtidige studier av musikkritiske fjernsynsprogrammer som får lignende resultater som dette studiet, vil i større grad komme frem til *generaliserbar* kunnskap.

Når det gjelder *analytisk kompleksitet*, oppfyller jeg dette kravet gjennom å prøve problemstillingen opp mot flere forskjellige perspektiver. Dette gjøres overordnet gjennom å både analysere *Lydverket* som fjernsynsprogram og musikkritikk, men også gjennom ulike vinklinger i hver av disse analysene. Jeg presenterer også uferdigheter i analysen sammen med oppgavens konklusjon.

3.7 Oppsummering av kapittelet

I dette kapittelet har jeg gjort rede for de metodiske aspektene rundt min analyse. Jeg har begrunnet metodiske valg og presisert at *refleksivitet* gjennom hele forskningsprosessen og forskningsrapporten er et viktig krav til *kvalitativ forskning*. Jeg har forklart hvordan jeg skal bruke *tekstanalyse* som metode og hvordan mitt studie fungerer som *programstudie*. Jeg har også gjort rede for prosessen rundt *datainnsamling*, *utvalg* av data og diskutert hvordan studiet i denne oppgaven kan oppfylle kravene om *reliabilitet*, *validitet* og *generaliserbarhet*. I de to neste kapitlene vil min analyse av *Lydverket* som *fjernsynsprogram* bli presentert.

4. LYDVERKET SOM FJERNSYNSPROGRAM

I dette kapittelet vil jeg presentere analysen av *Lydverkets* oppbygning som fjernsynsprogram. Kapittelet danner sammen med kapittel 5, som analyserer *Lydverket* som musikkritikk, grunnlaget for min besvarelse av problemstillingen: *Hvordan fungerer det kulturjournalistiske fjernsynsprogrammet Lydverket som musikkritikk?*. For å undersøke *Lydverkets* oppbygning har jeg valgt i dele programmets tekster opp i *byggesteiner* og sammenlignet dem med et studie av *fjernsynsnyheter*. Underveis har jeg også kommentert hvordan programmet har fellestrekk med andre typer fjernsynsprogrammer, som *talk-showet* og *undervisningsprogrammer*. Denne typen analyse kalles *sjangeranalyse*.

Det å dele ulike tekster inn i sjangre tjener flere ulike formål. Sjangrene fungerer som en rettesnor for skaperen av en tekst, samtidig som den skaper visse forventninger og krav hos seeren/mottakeren. I lys av dette kan man se på sjangerinndeling som et uttrykk for at ulike tekster eller kommunikasjonshandlinger speiler ulike kommunikasjonsbehov. Grunnlaget for en sjanger skapes av ulike *sjangerkonvensjoner*, som er et sett med regler for hvordan en tekst skal være. Dette regelsettet kan sees på som en kontrakt mellom leseren og senderen i møte med teksten (Østbye & Schwebs 2007: 159). Medietekster har også ulike *sjangre*, som variasjoner av fakta og fiksjon, i tillegg til ulike stofftyper som musikk, politikk, underholdning, romantikk med mer (Østbye, Helland og Knapskog 2007; 57-58).

Målet med å analysere *Lydverkets* sjanger var å undersøke hvilke egenskaper det har som fjernsynsprogram.

4.1 Lydverket som magasinprogram

Lydverket ble nominert til Gullruten-priser i klassen for «*Magasinprogram*» i 2003, 2004, 2006 og 2007. *Magasinprogram* er en betegnelse som ikke brukes i medieforskningen og heller ikke er entydig definert i offentlig debatt eller innen bransjen, selv om denne kategorien brukes av både fjernsynskanalene selv og i presseomtaler av ulike programmer som har noenlunde lik form. TV2 kategoriserer for eksempel programmet *God Morgen Norge* (TV2.no 2012) som et magasinprogram. Andre programmer som har vunnet Gullruten-pris i kategorien er blant andre NRK-programmene *Newton*, *Smørøyet*, *Puls*, *Typisk Norsk* og *Migrapolis*.

Alle disse programmene har fellestrekk med nyhetssjangeren med tanke på programlederrolle,

presentasjon og rammer. Jeg har derfor sammenlignet *Lydverket* med studier av NRK og TV2s nyhetssendinger og undersøkt likheter og ulikheter for å kunne si noe om sjangertrekkene vi finner i *Lydverket*.

Sammen med debattprogrammer og dokumentarer sørger nyhetene for at TV regnes som et journalistisk medium (Enli, Moe, Sundet & Syvertsen 2010; 137). Sand og Helland (1998; 27-51) skriver om *Iscenesettelsen av nyheter* i sin bok "Bak TV-nyhetene – produksjon og presentasjon NRK og TV2". Boken ble utgitt i 1998, men beskrivelsene den kommer med stemmer godt overens med måten nyhetene på norsk fjernsyn har blitt presentert fra da og hele veien frem til 2012. Det finnes også andre studier av fjernsynsnyheter (for eksempel MacGregor 1997, Schaap 2009 eller Bruun Andersen 1999), men jeg valgte å konsentrere meg om Sand og Helland (1998) ettersom dette er et studium av norske fjernsynsnyheter som blant annet utforsker nyhetssendingers struktur og derfor er mer relevant som sammenligningsgrunnlag for *Lydverket*. Jeg har brukt Helland og Sand (1998) som sammenligningsgrunnlag når jeg skal gjøre rede for *Lydverkets* grunnleggende byggesteiner. Utenom spesialsendinger, er oppbygningen av hvert enkelt *Lydverket*-program relativt lik, og det disse ordinære sendingene som beskrives først i dette kapitlet. Strukturen og formatet på *Lydverkets spesialsendinger* vil jeg komme tilbake til mot slutten av kapitlet. Jeg bruker eksempler fra mitt datautvalg, som er spredt ut over hele programmets levetid for å kunne kommentere utviklingen i programmets ulike byggesteiner.

Basert på min analyse av de utvalgte programmene har jeg strukturert framstillingen etter følgende byggesteiner; *introduksjon og vignett, programlederens rolle, miljø og kulisser, segmentering og "flow", reportasjer, spalter, variasjon og rød tråd*. Disse byggesteinene blir brukt for å undersøke *Lydverkets* likheter og ulikheter med nyhetssendinger på fjernsyn.

4.2 Hovedsaker og vignett

Det første som skjer i en sending av *Lydverket* er at programleder introduserer sendingens hovedsaker, mens det vises korte videosnutter som presenterer hver enkelt av disse. I første sending fra 04.09.2002, leser programleder Rune Nilsson presentasjoner av de ulike reportasjene og teamene som skal komme i sendingen, samtidig som korte klipp av dem vises på skjermen. Vignettmusikken er allerede tilstede som en bakgrunnsklang, og binder overskriftene sammen med vignetten som skal komme etterpå. Denne åpningen har store likhetstrekk med den vi finner i nyhetssendingene, bortsett fra at sistnevnte plasserer

vignetten før introduksjonene i stedet for motsatt (Sand og Helland 1998; 27). Toppsakene som introduseres representerer bredden i programmet og fremhever variasjon. Tematiske ytterpunkter prioriteres uten å fremheve noen av dem som én “toppsak”. Rekkefølgen på vignett og introduksjon av hovedsaker varieres gjennom *Lydverkets* eksistens. I programmet fra 17.09.2003 ser vi at formen er lik, men at introduksjonene kommer før vignetten. Sendingen fra 11.02.2004 har heftet på en kort sekvens hvor Runes Nilsson snakker om bransjefestivalen by:larm før både vignett og introduksjon. Slike variasjoner finner vi gjennom hele programmets eksistens.

Etter introduksjonen av hovedsaker “åpnes” sendingene med en animert vignett som har en fast kjenningsmelodi. Den animerte sekvensen inneholder elementer som kan assosieres med rock spesifikt og musikk generelt. Vignetten er bare en kort del av sendingen og gjentas hver gang, men er viktig for programmets identitet og fungerer som kjennemerke gjennom både lyd og bilder. I *Lydverket* sin aller første sending, 04.09.2002, består vignetten av ulike montasjer av forskjellige elementer som forteller en liten historie, samtidig som den gir assosiasjoner til urbane miljøer og musikkbransjen. Den røde tråden i vignetten er et band som følges fra innspilling til plateutgivelse, med foto-shoot, redigering av bilder, design av platecover, musikkvideo og reising. Til slutt ligger det en CD-plate, med *Lydverkets* logo på coveret, på pulten til en dresskledd mann som tydelig skal være representanten for et plateselskap eller liknende (se figur 1).

Figur 1: Vignettens ”platedirektør”. Skjermdump/stillbilde fra 04.09.2002

Musikken som akkompagnerer er synth-basert med vregte trommer. I programmet som ble sendt 14.02.2007 har vignettens musikk fått en endring produksjonsmessig, men inneholder fortsatt de samme melodiene og rytmene. Videoen er enklere med en spillende platespiller, filmet fra forskjellige vinkler med *Lydverket* sin logo i midten. Denne vignetten fortsetter ut 2008. Vignetten fra sendingen 11.02.2009 viser høye tårn som bygger seg opp av gitarforsterkere, og gitarer som daler ned fra himmelen mens de innhyles i flammer. Dette settes etter hvert inn i et urbant miljø og sammen med diskokuler, før vi får se de høye forsterkertårnene på en scene sammen med mange konsertlys. Den gitarbaserte kjenningsmelodien slutter sammen med et bilde av *Lydverkets* karakteriske platespillerlogo (se figur 2).

Figur 2: Lydverkets logo. Skjermdump/stillbilde fra 25.11.2010.

Lydverket sin vignett endrer seg gjennom de ti årene programmet eksisterte, men inneholder alltid de overnevnte hovedkomponentene. Vignettens funksjon er å sette stemningen og å skape de rette assosiasjonene til programmet som følger. Den gir tydelig beskjed om hva programmet handler om, samtidig som den utstråler kvalitet og kunnskap, blant annet gjennom valget av programmets logo, som er et rødt symbol av en platespiller. Etter at CD-platen og senere mp3 og strømmetjenester har blitt hovedmedium for musikkdistribusjon, har vinylplaten vært assosiert med spesielt interesserte og ”musikk-kjennere” (Se for eksempel Omdahl 2010 i Dagbladet). Platespilleren i logoen er med på å markedsføre programmet og gi konnotasjoner til *Lydverket* som en kompetent og habil ekspert på musikkfeltet.

En slik forståelse av vignettens betydning og funksjon, finner vi også i Sand og Hellands (1998) studier av fjernsynsnyhetene. Vignettene i NRK og TV2 sine respektive nyhetssendinger er forskjellige, men har to hovedelementer til felles, nemlig en jordklode i ulik utforming og logoen. Gjennom ulik representasjon av kloden signaliserer vignettene at

nyhetene gir en oversikt over hendelser på jorda, samtidig som de illustrerer aktualitetsaspektet og kommunikasjonsteknologiaspektet i moderne nyhetsformidling. Vignettene henvender seg til publikum med en påstand om at programmet gir et oppdatert, autorativt og etterrettelig utsyn mot kloden, et nyhetsbilde av hendelser i verden (ibid; 32).

Vignetten til *Lydverket* har samme funksjon som nyhetenes vignett og bruker den samme formen for virkemidler. Felles for *Lydverket* og fjernsynsnyhetene er også vignettens symbolfunksjon og rituelle form (ibid; 33). Den er programmenes faste åpningsritual og blir sammen med vignettmusikken et symbolsk kjennemerke.

4.3 Programlederens rolle

”Programlederen er vår tids skald; en moderne utgave av oldtidens forteller, som samler alle trådene til én fortelling. Han/hun tar oss inn og ut av innslagene og representerer helhet og oversikt. Som innehaver av hovedrollen fremstår programleder som selve personifiseringen av nyhetsprogrammets autoritet og troverdighet” (Sand og Helland 1998; 35).

Lydverket er på samme måte som nyhetssendinger et program som hviler seg sterkt på programleder, og han eller hun er i begge tilfeller den første personen som møter oss i hver sending. Programlederen tar oss inn og ut av innslagene og representerer helheten og oversikten i både *Lydverket* og i fjernsynsnyhetene. I likhet med fjernsynsnyhetene (Sand og Helland 1998; 35) er programlederen i *Lydverket* også en vesentlig del av sendingen tidsmessig. Rune Nilsson, Mona B. Riise, Ingerid Stenvold og Asbjørn Slettemark (se figur 3.) har gjennom *Lydverkets* 10 år utført programlederrollen på ulike måter, men med svært mange fellestrekk som også har mye til felles med rollen til programleder i en nyhetssending.

Lydverkets programledere henvender seg som oftest, i likhet med nyhetsankeret, direkte til seeren og forsøker å få øyekontakt med seeren som sitter på andre siden av skjermen. Han eller hun ser publikum inn i øynene og nærmest betror seg til den som ser på. Mer grunnleggende handler det om å bygge troverdighet. Dette virkemiddelet passer godt til programmenes informative natur og plasserer seeren og informasjonen i hovedfokus. Det er programlederen som på skjermen fremstår som garantist for at det som presenteres er sant (Sand og Helland 1998; 35).

Figur 3: Programleder Asbjørn Slettemark Skjermdump/stillbilde fra 14.03.2012.

Dette grepet bidrar til å skape programmets ”liveness”, som Johansen (2008; 197) beskriver som fjernsynets viktigste virkelighetseffekt. Selv om seeren er informert om at erfaringen blir teknisk formidlet, bygger direkteoverføringen en illusjon om umiddelbar nærhet, som gir bildene og lyden en særlig fornemmelse av kontakt med det ”virkelige”. Johansen påpeker at dette i stor grad har med å gjøre at bildene opptrer synkront med de hendelsene de avbilder. Denne effekten kjennetegner fjernsynet i det store og hele, også i sendinger som ikke er ”live” i egentlig forstand. Virkemidler som direkte henvendelse til seerne, simulert øyekontakt med dem og spørsmål som stilles på seerens vegne, mener Johansen at fremkaller assosiasjoner til samtalsituasjoner og understøtter publikum som nærværende. På grunn av publikums preferanse for improvisasjon og overraskelse, skapes det en innstudert ledighet. Så godt som all fjernsyn preges av denne effekten (Johansen 2008; 197-198), men den er enda tydeligere i programmer som *Lydverket* og fjernsynsnyhetene.

Som det kan leses i kapittel 2 har det vært et tydelig fokus fra mediene sin side å bygge opp

de ulike programledernes image gjennom medieoppslag, som gjør rede for bakgrunnen til vedkommende og intervjuer med spørsmål om deres subjektive meninger om musikk. Et godt eksempel på dette er introduksjonen av Ingerid Stenvold som programleder i 2008. *Lydverkets* vaktstef Vivi Stenberg påpeker i en VG-artikkel at Stenvold har en genuin musikkinteresse og begrunner valget av henne med dette, sammen med hennes gode formidlingsevne og lange erfaring med fjernsynsmediet. Programlederen sier selv at det alltid har vært en drøm å jobbe med musikk (Bjørn & Solberg 03.06.2008). Denne typen presseoppslag var nok spesielt viktig ettersom Stenvold kom fra en jobb som sportsanker og trengte å bygge opp troverdighet som musikk-kjenner for å kunne overbevise *Lydverket* sine seere. Selv om det har blitt gjort liknende medieoppslag med Rune Nilsson (Aftenbladet 08.07.2002), Mona B. Riise (Eik 31.08.2004) og Asbjørn Slettemark (Bergens Tidende 20.06.2009), har det ikke vært like nødvendig å understreke deres musikk-kunnskaper ettersom alle hadde yrkeserfaring med musikkjournalistikk fra radio eller presse. I nyhetssjangeren vil dette kunne sammenliknes med å fremstå som verdensvant og kunnskapsrik (Sand & Helland 1998;35).

Sammen med introduksjonen av Asbjørn Slettemark som programleder høsten 2009 tilføres programlederrollen nye aspekter som kan minne om den formen vi finner i *talk-showet*. Dette har sammenheng med at *Lydverket* spiller inn sendingene “live”, med publikum og intervjuobjekter til stede i studio.

Rose (1985) beskriver talk-showet som en fjernsynssendt samtale. Det er basert på det uformelle og spontane, men det er samtidig viktig for skaperne å sørge for en forutsigbar organisering og stabil narrativ flyt. Sjangeren fungerer som en bro mellom underholdning og nyheter. Den er også et godt eksempel på hvordan moderne sjangerformer kan ta elementer fra hverandre for å skape nye kombinasjoner (Rose 1985; 329).

Selv om Slettemark introduserer innslagene og binder sammen programmet på samme måte som sine forgjengere, er det tydelig at manuset er skrevet på en måte som tar høyde for respons og applaus fra publikum. Intervjuene som utføres i studio skiller seg ut fra programmets tidligere intervjuer ved å inneha den “planlagte uforutsigbarheten” og “ledigheten” som man finner i talk-showet (Rose; 345). Dette er et av områdene hvor *Lydverket* beveger seg vekk fra likhetene med nyhetssjangeren utover i programmets levetid.

Oppsummert kan vi si at *Lydverket* og *fjernsynsnyhetene* har mange fellestrekk i forhold til programlederens rolle. Programleder er en stor del av sendingen tidsmessig og representerer helhet og oversikt. Han/hun henvender seg direkte til seeren og opptreter som garantist for at

det som sies er sant. Denne effekten er både hos *Lydverket* og *fjernsynsnyheten* avhengig av å bygge opp programleders troverdighet. Fra høsten 2009 har programlederrollen i *Lydverket* også enkelte likhetstrekk med den vi finner i *talk-showet* ved at programleder tar høyde for respons fra publikum i studio og bruker “planlagt uforutsigbarhet” og “innstudert ledighet” som virkemidler. Videre har jeg undersøkt *Lydverkets* bruk av miljø og kulisser.

4.4 Miljø og kulisser

Mesteparten av *Lydverket* sine sendinger går, i likhet med nyhetssendinger, med til ulike reportasjer filmet i felten og rapporterer fra en rekke ulike miljøer og geografiske steder. Variasjonen i miljøene i de forskjellige innslagene i programmet er så stor at jeg ikke har valgt å fokusere på dette i min oppgave. Jeg har valgt å trekke frem bruken av kulissene samt miljøet rundt programlederen, og undersøkt hvordan dette endrer seg i løpet av programmets levetid. Denne typen virkemidler brukes på en måte som tydelig lar seg sammenligne med nyhetssendinger. Sand og Helland (1998; 36) påpeker at det stadig har blitt lagt større vekt på design av presentasjonssituasjonen. Sand og Helland viser til at nyhetsankeret presenteres sittende bak et skrivebord, med en bunke papirer eller datamaskin foran seg og en monitor på siden. (1998; 27). På samme måte kan vi se at *Lydverket* ønsker å gi inntrykk av at programlederen sitter i et arbeidsmiljø.

I første program, 04.09.2002, ser vi at programleder Rune Nilsson presenterer fra et rom med mange plakater på veggene og avspillingsutstyr til musikk i bakgrunnen (se figur 4). Dette er et fjernsynsstudio som er innredet for å ligne et kontor eller møterom. Musikktemaet i plakatene og magasinene som ligger på bordet skaper assosiasjoner til musikkredaksjoner eller plateselskaper.

Figur 4: Lydverkets interiør i første sending Skjermdump/stillbilde fra 04.09.2002

Lydverkets kulisser beholder samme tema de første årene, men utvikler seg fra å gi inntrykk av å være en fjernsynssending på et musikkredaksjonelt kontor, til å være sendinger fra et fjernsynsstudio med elementer fra førstnevnte. Fra våren 2003 begynner platespilleren å bli et fremtredende element i kulissene, samtidig som møbler av lakkert tre og sparsommelig lyssetting går igjen. Disse grepene bidrar til å gi studio et renere og mer ryddig preg, som kan assosieres med en moderne leilighet. I sendingen fra 24.09.2004 er kulissene fortsatt relativt like med de samme fargene, romfølelsen og lyssettingen, men minner tematisk sett mer om en platebutikk (se figur 5), med vinyler oppstilt på veggen bak programleder.

Figur 5: Lydverkets interiør i sendingen 24.09.2004 Skjermdump/stillbilde fra 24.09.2004

Denne oppskriften forandrer seg først i vårsesongen fra 2008, da daværende programleder Mona B. Riise introduserer reportasjene og spaltene utenfor studio, i miljøer med egne intervjuobjekter og personer som er aktive i sendingen. Et godt eksempel på dette finnes i sendingen fra 13.02.2008. Her befinner programleder Riise seg på designer Are Kleivan sitt kontor og intervjuer Kleivan om design av platecover og promoteringsmaterialer mellom innslagene i programmet. Denne formen skiller seg fra nyhetssendinger og kan minne mer om programmer som *Norge Rundt* og *Newton*, hvor programleder introduserer hvert innslag fra andre steder enn et tradisjonelt fjernsynsstudio som både kan være innendørs og utendørs. Programmet fortsetter med å plassere Ingerid Stenvold i miljøer utenfor fjernsynsstudio da hun tar over som programleder våren 2009.

Fra høsten 2009 spilles programmet inn med publikum tilstede, fra utestedet Internasjonalen ved Youngstorget. "I hjertet av musikk-Oslo", som programleder Asbjørn Slettemark selv beskriver det i sendingen fra 23.07.2009. Denne bruken av miljø og kulisser beveger seg bort fra likheten med nyhetssendinger og ligner mer på den bruken man finner i *talkshowet*. En av

de tydeligste tegnene på dette er at *Lydverket* gjennom bruken av live publikum og intervjuer i studio, forsøker å skape en illusjon av nåtid, selv om programmet er spilt inn på forhånd. Dette er et av hovedprinsippene bak produksjonen av *talkshow* (Timberg 2002; 4).

Lydverkets bruk av miljø og kulisser rundt programlederen har fra begynnelsen av mange likhetstrekk med den bruken man finner i fjernsynsnyhetene, men endrer seg gjennom programmets eksistens ved å trekke inn elementer fra *talkshow*-sjangeren.

4.5 Segmentering og "flow"

I analyser av fjernsynsprogrammer defineres et segment som en sekvens på normalt 5-6 minutter som er "meningsmessig selvtilstrekkelige" på den måten at man som seer kan forstå uten å ha sett eller hørt det som kom før, eller det som kommer etter (Ellis i Gripsrud 2002;215). *Lydverket* er som fjernsynsprogram delt inn i 5-6 *segmenter*. Segmentene i *Lydverket* kan også være lengre enn 6 minutter, som for eksempel det 8 minutter og 30 sekunder lange innslaget om "ekstreme visuelle uttrykk" sendt 03.10.2007. Fjernsynsnyhetene er også bygget opp av segmenter, men kortere og flere, selv om en nyhetssending som oftest varer omtrent like lenge som en av *Lydverket* sine sendinger (Sand og Helland 1998; 47). *Lydverket* har, som går frem av kapittel 2, variert mellom 29 og 39 minutters lengde på sendingene.

Segmentene i *Lydverket* kobler typisk sammen et eller flere subjekt med en problemstilling. Subjektet er vanligvis en artist, et band eller en annen form for musikkrelatert personlighet. Problemstillingen eller subjektet eller begge disse har som oftest en sammenheng med den røde tråden i programmet. Dette gjøres for eksempel i et innslag fra sendingen 17.09.2003, hvor vi møter bandet Span som intervjues i forbindelse med at norske band ikke vil ha norske platekontrakter. Bandet har nettopp signert kontrakt med et internasjonalt plateselskap og begrunner dette med at internasjonale satsinger får mer oppmerksomhet, både i og utenfor Norge. I dette tilfellet er det vanskelig å bedømme om det er problemstillingen som har styrt valget av subjekt eller motsatt, ettersom intervjuet etterfølges av et fagintervju med en representant fra plateselskapet Virgin.

Overgangen mellom de ulike segmentene bærer også preg av flyt og sammenheng. Programlederne i *Lydverket* bruker ofte sluttpoenget i en reportasje som en bro til begynnelsen av neste innslag. Et godt eksempel på dette finner vi i sendingen 16.05.2007,

mellom innslagene om bandene Savoy og Hayseed Dixie. Reportasjen om Savoy avsluttes med å beskrive bandets første konsert etter 7 år, hvor vokalist Lauren som sliter med scenskrekke, fikk problemer med nervøsitet og presterte dårlig i følge henne selv. Etter dette innslaget settes vi over til studio hvor programleder Mona B. Riise kan fortelle at vi skal over til et band "(...) som spiller live hele tiden". Deretter følger reportasjen om amerikanske Hayseed Dixie som blir utfordret til å lage en bluegrass-versjon av norske Mira Craigs hit, "Boogeyman". *Lydverket* benytter seg ofte av denne typen overganger, hvor to ulike innslag bindes sammen av en kontrast eller et fellestrekk.

Slike grep fungerer som lim mellom mer eller mindre sammenhengende reportasjer. Selv om programmet er bygget opp av ulike segmenter, gjør disse virkemidlene de ulike innslagene i *Lydverket* til en informasjonsstrøm eller *flow*, hvor innslagene glir over i hverandre og kobles sammen på tvers av den tydelige inndelingen av innslag. Begrepet *flow* har tradisjonelt sett vært brukt til å beskrive flyten mellom fjernsynsprogrammene i en sendeflate, men kan også brukes internt om flyten av innslag av ulik art i ett og samme program (Williams 1975). På denne måten er hvert innslag i programmet et segment, samtidig som programmet struktureres og bindes sammen, og sørger for at de ulike innslagene glir sømløst inn i hverandre og oppfattes som en jevn strøm. Dette er programlederens rolle i *Lydverket* og i en nyhetssending på fjernsyn (Sand og Helland 1998; 50).

4.6 Reportasjer

Den vanligste sjangeren blant *Lydverket* sine innslag er *reportasjen*. Den tar gjerne utgangspunkt i en nyhetssak eller et aktuelt tema. Felles for alle typer reportasjer er at journalisten og fotografen selv drar ut for å undersøke og snakke med aktuelle personer. Reportasjen er i nyhetsjournalistikken produsert av en journalist, redigerer og fotograf. Den inneholder ofte kortere eller lengre intervjusekvenser (Sand og Helland 1998; 44).

Lydverket bruker også denne formen på sine reportasjer, som for eksempel i innslaget om "ekstreme visuelle uttrykk" i sendingen om "image i musikken" 03.10.2007. Reportasjen dreier seg om fotograf Peter Beste og hans fotoshoot med vokalist Gaahl fra ekstremmetallbandet Gorgoroth. Beste har tatt bilder av norske black-metal musikere i årevis og disse bildene skal nå bli bok. Innslaget veksler mellom intervjuer med fotografen og vokalisten, bilder fra fotoshooten, samt musikkvideoer fra Gorgoroth og, det *Lydverkets* reporter beskriver som: "drøy svart hip-hop fra Bestes hjemby Houston". Reporter Kristian Scharning

prater *ikke diegetisk* som betyr at stemmen til reporteren er lagt på videoen uten at han befinner seg på skjermen. Scharning kommer med faktaopplysninger og kommentarer som binder sammen reportasjen. Reportasjen tar utgangspunkt i Black Metal, men utvikler seg til å handle om ekstremer og ytterpunkter i musikalske uttrykk, som er den egentlige fascinasjonen hos fotograf Peter Beste.

I nyhetsjournalistikken hender det at hele reportasjen er et intervju med en person, for eksempel i studio. I slike tilfeller kan man anse *intervjuet* som en egen type innslag (Sand og Helland 1998; 44). Et eksempel på dette i *Lydverket* er et intervju om “musikk i krig” fra sendingen 07.10.2009. Programleder Asbjørn Slettemark introduserer innslaget med å fortelle at den nye amerikanske dramaserien ”Generation Kill”, som nettopp hadde premiere på NRK 3, har soldatenes hang til å sette musikk til en hver absurd sammenheng som et gjennomgående tema. Vi blir deretter vist et eksempel på dette gjennom et klipp fra serien, før vi settes tilbake til Slettemark i studio. Han har nå fått besøk av soldat og Bosnia-veteran Aslak Nore, som intervjues om soldaters bruk av musikk i krig (se figur 6). Samtidig som dette minner om et nyhetsintervju, gjør den uformelle tonen og publikums respons på spørsmål og svar at dette innslaget har elementer av talk-show i seg. Tonen i innslaget tilsvarer talk-showets intime samtale (Timberg 2002; 4).

Figur 6: Asbjørn Slettemark og Aslak Nore. Skjermdump/stillbilde fra 07.10.2009

Mange av reportasjene vi finner i *Lydverket* tilsvarer det man innen journalistikken kaller for

featurestoff. Featurejournalistikk er et samlebegrep for journalistiske tekster som er mer personlige, reportasjepregete og persontegnende enn for eksempel nyhetsjournalistikken. Det dreier seg om å danne bilder hos mottakeren, gjerne ved å vise det karakteristiske ved en person eller et miljø. Holdningen er mer subjektiv og reflekterende enn i nyhetsjournalistikken og fortellerteknikken mer sanseorientert (Lund 2005; 49-50). Et godt eksempel på reportasjer som har elementer fra denne journalistiske sjangeren er *Lydverket* sin *Rock City*-serie om norske musikkbyer. Innslaget om “Fredrikstad Rock City”, i programmet som ble sendt 11.02.2004, prøver å danne et personlig og nært bilde av musikkmiljøet i Fredrikstad og personene vi finner i dette miljøet. Vi kommer tett innpå rapperen “Skranglebein” som viser oss rundt på de viktigste musikk- og kulturelleterte stedene i Fredrikstad. Vi får være med inn i forskjellige studioer i byen og bli kjent med de lokale musikerne og deres forhold til hverandre. Reportasjen viser også frem mye av den lokale musikken i Fredrikstad. Dette er bare ett av flere eksempler på lengre reportasjer som låner elementer fra featurejournalistikken.

4.7 Spalter

Selv om *Lydverket* for det meste består av reportasjer som varierer delvis i form og mye i innhold, finner vi gjennom programmets 10 år på skjermen ulike spalter som går igjen over lengre perioder. Som jeg tidligere har vært inne på fungerer disse spaltene som brudd og variasjoner i sendingen, på samme måte som fjernsynsnyhetene bruker en “teaser” for kommende saker midtveis i sendingen for å skape en kontrast til de sakene vi har hørt før (Sand og Helland 1998; 30). Samtidig fungerer disse spaltene som faste holdepunkter for seeren i et program som ofte presenterer svært ulikt stoff fra sending til sending.

Det er stor variasjon i form og innhold og det finnes flere eksempler på slike spalter. Vi finner musikkannmelderspalter som *Lydrådet* eller *Lydverket anbefaler*, *Rocktionary*, som forklarer fremmedord eller slag fra musikkbransjen. *Lydverket spanderer* er en spalte som filmer akustiske fremførelser av aktuelle artister på en uvanlig location. *Live fra internasjonalen* er et fast innslag som ble innført etter at *Lydverket* begynner å spille inn sendingene på utestedet Internasjonalen hvor sendingen avsluttes med en “livefremføring” fra scenen. Vi finner også “*Uka i musikk*” som er 4-5 korte aktuelle nyhetssaker med en humoristisk vinkling eller et morsomt poeng. Disse ulike spaltene er faste i kortere og lengre perioder og byttes ut med jevne mellomrom gjennom programmets 10 år.

”Uka i musikk” leses alltid av programleder Asbjørn Slettemark og kan på denne måten ligne på *meldingen* fra fjernsynsnyhetene, som er en kort nyhet lest av programleder (Sand og Helland 1998; 44). *Live fra internasjonale* er en spalte som tilsvarer musikkinnslaget vi ofte finner mot slutten av *underholdningsprogrammer*, som for eksempel i NRK programmene *Lindmo* eller *Skavlan*.

Lydverkets spalter skiller seg fra programmets jevne strøm av reportasjer og brukes for å skape brudd i sendingen, samtidig som de fungerer som holdepunkter for den faste seeren av programmet ettersom de gjentas over tid. Denne typen brudd bidrar i *fjernsynsnyhetene* og i *Lydverket* til å beholde seerens oppmerksomhet. *Lydverket live* er nok et godt eksempel på at *Lydverket* trekker inn elementer fra underholdningsprogrammer i løpet av sine siste år.

4.8 Variasjon, ”skarpe kanter” og en tydelig rød tråd

Sand og Helland (1998; 28-21) kommenterer at i nyhetssendinger er det et overordnet motiv for komposisjonen å skape et program som seeren synes er spennende. Man trenger noen gode overskrifter, elementer av aktuelle nyheter og et oppslag som kan danne en kontrast. Programmet må ha variasjoner og passe doser av ulike inntrykk. Det må være en skikkelig toppsak og en god avslutning. Variasjon er viktig, både når det gjelder lengden på innslagene og blandingen av temaer. En sending skal helst treffe begge sider av hjernen.

Komposisjonen av *Lydverket* sine sendinger gir inntrykk av å være motivert av samme tankegang og har mange kompositoriske likhetstrekk med en nyhetssending. Programmet inneholder som oftest tre til fire ulike reportasjer. Formen på disse reportasjene er relativt like, med alternerende diegetiske intervjuer med artisten, som betyr at all tale er en del av situasjonen vi ser på skjermen og ikke-diegetisk tale, som legges oppå videoen av journalisten som har laget reportasjen. Reportasjene skaper et lite portrett av et band eller en artist og kombinerer det med en tydelig vinkling som skaper et interessant skråblikk eller setter innslaget inn i en større kontekst. Selv om formen på reportasjene er svært konsekvente, ligger det stor variasjon i innholdet og vinklingen på hver enkelt reportasje. I likhet med nyhetssendinger skaper *Lydverket* variasjon underveis. Små faste spalter som anmeldelser og anbefalinger, ordforklaringer og korte nyhetssnutter fungerer som brudd mellom programmets reportasjer. Det er tydelig at blandingen av innslag er motivert av et ønske om å holde spenningen i programmet oppe. En vaksjef i Dagsrevyen bruker til Helland og Sand (1998;

30) uttrykket “skarpe kanter” og understreker viktigheten av å skape overganger som overrasker. Om sendingen flyter friksjonsløst, er det stor sannsynlighet for at seerens oppmerksomhet sløves.

Lydverket fra 14.02.2007 er et godt eksempel på hvordan programmet fremhever variasjon og brudd i sendingen. Innledningen presenterer kveldens “toppsaker”: Hip-hop gruppen “Tungtvann” skal oppløses, *Lydverket* spør om låtene deres er udødelige. Lasse Kjus avslører hvilken musikk som får alpinister til å prestere og Grammy vinnerne Wolfmother forteller hvordan man skal unngå at “rockedrømmen går i dass”.

Programmets første segment handler om The Lionheart Brothers. De er aktuelle med ny plate som har fått “Yatzy i seksere” og høstet mange lovord. Vinklingen er at vi får være flue på veggen under en månedlig lyttekveld med bandet og venner. Dette gir god kontekst for å intervju bandmedlemmene om viktigheten av å sette av tid til å være sosial, inspirasjonen bak musikken deres og filosofien til bandet. Før neste reportasje får vi se et kort klipp fra en sak om Marit Larsen som skal komme senere i sendingen.

Programmets andre innslag tar oss med inn i studioet til rap-gruppen Tungtvann. De har annonsert at det ikke kommer flere album og blir i den anledning intervjuet av *Lydverket* om hvilke av låtene deres som holder seg best. De snakker om bakgrunnen, teksten og produksjonene bak disse låtene.

Det tredje segmentet er et kort innslag som konstaterer at Marit Larsen hadde “sitt” år i 2006 og vi får se en fjernsynsopptreden som hun gjorde med sin tidligere M2M kollega Marion Ravn flere år tidligere. Mona B. Riise forteller at mange begynner med å spille versjoner av andre sine låter, også bandet Wolfmother fra Australia.

Dette skaper overgangen til programmets fjerde innslag, hvor vi møter gitarist og vokalist Andrew Stockdale fra bandet Wolfmother. Bandet er aktuelle med sin kritikerroste debutplate, men intervjuet handler stort sett om hvordan livet som musiker kan være en vei til depresjon, viktigheten av talent versus godt håndverk for låtskriving, samt realitet og drømmer.

Programleder Riise forteller at Wolfmother skal spille på en utsolgt Sentrum Scene om noen få dager og at det sikkert kommer til å bli fantastisk, men skaper en overgang til neste segment ved å si at det ikke bare er på konsert man kan oppleve fantastisk musikk. Vi får servert ukens tre anmeldelser som skaper et tydelig brudd i sendingen så langt, før vi kommer

til siste reportasje som handler om alpin-kjører Lasse Kjus og hvilken musikk som får ham til å prestere. Her blir vi med hjem til Kjus og går gjennom platesamlingen hans.

Den overnevnte sendingen viser ulike grep for å skape variasjon, som går igjen hos *Lydverket* gjennom de 10 årene programmet er på skjermen. I første innslag ser vi et band som er aktuelle med en ny plate. Denne reportasjen fremstår som en “promo-sak” for bandets nye album, men *Lydverket* tar oss med til en intim og spennende arena og styrer spørsmålene på en måte som kamuflerer dette og gir innslaget en mening i programmets helhetlige kontekst. Programmet tar oss med fra et nytt og lovende band, til en rap-gruppe som er i ferd med å oppløses. En overgang med en tydelig kontrast som skiller reportasjene, som på samme tid skaper en naturlig bro mellom dem, gjennom å poengtere at sendingen beveger fra det ukjente og uavhengige mot det mer kommersielle og kjente. Tungtvann-reportasjen ser bakover mot tidligere bragder og felles referanser for artisten og seere som kjenner til gruppen fra før.

Intervjuet med Marit Larsen stikker seg ut som det mest dagsaktuelle innslaget, som også skiller seg ut ved å omtale programmets første kvinnelige artist. Larsen har vært et viktig navn lenge, men er fortsatt en stigende stjerne, noe som plasserer henne mellom artistene som har blitt presentert tidligere i programmet. Sammenligningen med Marion Ravn skaper en kontrast med Larsens suksess, noe som skaper en god overgang til reportasjen om Wolfmother. Dette innslaget fokuserer på kontrastene mellom å lykkes og mislykkes med musikk og relasjonen mellom drømmer og realitet. Her får vi også programmets første møte med en internasjonal artist.

Sand og Helland påpeker viktigheten av et løft i midten av en nyhetssending, hvor vaktsejefene leter etter saker av en litt annen kategori, som kan brukes til å bryte opp stemningen (Sand og Helland; 29). Et tett og personlig møte med Wolfmother, som var et av datidens mest aktuelle rockeband på verdensbasis, skaper en slik effekt og gir denne saken egenskaper som tilsier at dette er programmets “toppsak”. Etter dette får vi presentert *ukens anmeldelser*, som i tråd med slik den er beskrevet tidligere i oppgaven, skaper et brudd med reportasjeformen som har preget sendingen så langt.

I avslutningen av en nyhetssending forsøker man å finne en sak som er litt utenom det vanlige. Målet med denne saken er gjerne at det er denne seerne skal huske best etter sendingen og bidra til en positiv slutt (ibid; 31). Saken med Lasse Kjus fungerer som en annerledes gladsak mot slutten av *Lydverket*-sendingen. Den tar oss med ut av musikkbransjen og ser hvilken plass musikk har i livet til en av Norges fremste idrettsutøvere.

Den gir et inntrykk av at det finnes flere dimensjoner ved musikk enn man er klar over til en hver tid.

Det viser seg at *Lydverket* har mange fellestrekk med en nyhetssending når det gjelder struktur, rekkefølge og form, men musikkprogrammet skiller seg ut med sitt utpregede fokus på en rød tråd gjennom programmets ulike segmenter. I sendingen som ble brukt som eksempel i denne delen var det en tydelig rød tråd som dreide seg om kontraster mellom nytt og gammelt, samt det å lykkes og ikke lykkes. Programmets røde tråd er spesielt utpreget i *Lydverkets* –spesialsendinger hvor den også er knyttet til programmets overordnede tema.

4.9 Lydverkets spesialsendinger

Blant *Lydverket* sine episoder finner vi hyppige spesialsendinger, som i sin helhet er dedikert til en egen musikkjanger, et eget tema eller en egen problemstilling. Disse sendingene følger ofte samme struktur og presentasjonsform som ordinære *Lydverket*-programmer, men har et konkret tema som preger alle segmentene.

Noen av spesialsendingene er rene 40 minutters dokumentarer som for eksempel “*Storåsfestivalen spesial*” sendt 28.09.2005 eller “*Rock City: New York*” sendt 02.08.2006. Denne typen dokumentarer har jeg utelatt fra denne delen av min analyse og valgt å fokusere på spesialprogrammer som bruker samme oppbygning som *Lydverket* sine ordinære sendinger, men dreier om et spesifikt tema som binder sammen hele sendingen. I mitt datautvalg er denne typen sendinger representert gjennom programmene “*Lydbilde-spesial*” sendt 24.09.2004 , “*Politikk og musikk*” sendt 27.10.2004, “*Norske musikkmiljøer*” sendt 11.01.2006, “*Svensk pop*” sendt 27.09.2006, “*Image i musikken*” sendt 03.10.2007 og “*Livemusikk*” sendt 11.02.2009.

“*Lydbilde-spesial*” fra 24.09.2004 er et eksempel på en slik sending. Programmet åpner med å forklare begrepet *Lydbilde* med tydelige eksempler. Programleder Mona B. Riise forklarer hvordan for eksempel Mark Knopfler, tidligere Dire Straits – gitarist, oppnår sin helt spesielle gitarlyd ved å spille uten plekter. Vi får også vite at lydbildet dannes av ulike frekvenser som settes sammen og at blant annet avspillingsutstyret har mye å si. I “*Lydbilde*” –spesial skal vi som seere få innsikt i noen av de mest kjente artistenes ulike grep for å skape sitt eget unike lydbilde.

Videre i programmet introduseres flere aktuelle artister med særegne og ulike lydbilder i hver sine reportasjer. Disse artistene intervjues også om eget lydbilde og om hvordan de har kommet frem til dem. Den norske artisten Annie er først ut med sin elektroniske diskopop. Hun forteller at hun har hentet mye inspirasjon fra sin tid som DJ og “*vet hva som funker på dansegulvet*”. Hun har jobbet med flere produsenter som hver for seg har en sterk signatur, noe som har gitt platen hennes sterk variasjon i “*sound*” samtidig som hun har passet på å ha en rød tråd hele veien gjennom. I reportasjen om Annie får vi også innsikt i hvor viktig *mastering* er for å jevne ut lydbildet i slutfasen av musikkens produksjon. Sendingen brytes opp av spalten “*Lydverkets 3 anbefalinger*” som blant annet anbefaler Annies album, “*Anniemal*”, før vi får servert en reportasje med det svenske bandet The Hives.

Vi får vite at bandet gikk i bresjen for rockebølgen anno 2000 og brukte ganske lang tid på å få til den lyden de ville ha, selv om de visste hvordan de ville låte. Bandets medlemmer gir tydelig inntrykk av å ha vært bevisste rundt sitt lydbilde i mange år og forteller hvordan deres første album skulle låte rått og “punk”, mens det andre skulle låte som en studioinnspilling og være mer produsert. Medlemmene forteller at The Hives har fått kritikk for å resirkulere lyd ettersom de er sterkt inspirert av retrorock, selv om de har en moderne versjon av dette uttrykket. På neste plate vil de gjerne hente inspirasjon fra Kraftwerk og deres robotaktige uttrykk kombinert med deres egen retrorock-sound.

Den siste reportasjen tar for seg de gamle støyrock-heltene i bandet Sonic Youth som så langt har gitt ut 20 album. Bandet har hele tiden sett fremover og forandret ting underveis, de forteller om sitt fokus på dissonans i musikken. I denne reportasjen får Motorpsycho-bassist Bent Sæther og Joakim Haugland fra plateselskapet Smalltown Supersound rollene som eksperter i egne intervjuer som supplerer hovedintervjuet med Sonic Youth-medlemmene. Haugland og Sæther beskriver sitt personlige forhold til bandet og kommenterer hvordan bandets lydbilde skiller seg ut.

I “*Lydbilde spesial*” presenterer *Lydverket* et informativt program som diskuterer et viktig konsept innen musikkproduksjon i detalj, men samtidig på en måte som er forståelig for seere uten forhåndskunnskaper. Det brukes praktiske eksempler som står i kontrast til hverandre, samtidig som hver enkelt reportasje fungerer som en presentasjon av den enkelte artist. Denne formen betegner alle spesialsendingene jeg har valgt å fokusere på.

Formen på spesialsendingene jeg omtaler er som tidligere nevnt lik de ordinære *Lydverket*-sendingene med mange likhetstrekk med den formen som brukes i *nyhetssendinger*. På samme tid gjør vinklingene og programmenes gjennomgående fokus på å forklare og belyse et tema fra ulike sider, at de kan minne om *undervisningsprogrammer*. Hvert program ønsker å svare på en overordnet problemstilling og gjør dette ved å la hvert innslag i programmet svare på problemstillingen med ulike vinklinger. Ikke ulikt måten det blir gjort på NRKs undervisningsprogram *Newton* (nrksuper.no 2015).

4.10 Oppsummering av kapitlet

I analysen av *Lydverkets* oppbygning har vi sett at det finnes mange likhetstrekk med *fjernsynsnyhetene* i programmets byggesteiner. Vi ser imidlertid også at programmet får enkelte likhetstrekk med *undervisningsprogrammer* og *talk show* utover i sin levetid. Bruken av introduksjon og vignett er tilnærmet lik som den vi finner i fjernsynsnyhetene og skaper en klar ramme for *Lydverket*, samtidig som de bygger opp programmets identitet og gir seerne et fast holdepunkt. *Lydverket* og *fjernsynsnyhetene* har også mange fellestrekk i forhold til programlederens rolle. Programleder er en stor del av sendingen tidsmessig og binder den sammen. Vedkommende representerer derfor også en stor del av programmets identitet. Han/hun henvender seg direkte til seeren og opptrer som garantist for at det som sies er sant. En effekt som både *Lydverket* og *fjernsynsnyheten* er avhengig av å bygge opp programleders troverdighet. Fra høsten 2009 har programlederrollen i *Lydverket* også enkelte likhetstrekk med den vi finner i *talk-showet*. *Lydverkets* bruk av miljø og kulisser rundt programlederen har fra begynnelsen av mange likhetstrekk med den bruken man finner i fjernsynsnyhetene, men endrer seg utover i programmets eksistens til å trekke inn elementer fra *talkshow*-sjangeren. *Lydverkets* kulisser bidrar også til å underbygge programmets identitet som musikkprogram. Om man ser bort fra at lengden på innslagene, ligner bruken av segmenter i *Lydverket* på den vi finner i fjernsynsnyhetene. Både fjernsynsnyhetene og *Lydverket* bruker programleder aktivt mellom segmentene for å ivareta den interne *flowen* i hver sending. Reportasjene i *Lydverket* har flest likhetstrekk med den formen vi finner i *fjernsynsnyhetene*, men trekker også tidvis inn elementer fra *talkshow* og *featurejournalistikken*. *Lydverket* har mange fellestrekk med en nyhetssending når det gjelder struktur, rekkefølge og form, men musikkprogrammet skiller seg ut med sitt utpregede fokus på en rød tråd gjennom programmets ulike segmenter. Formen på *Lydverkets* spesialsendinger er de fleste tilfeller

like de ordinære *Lydverket*-sendingene. På samme tid gjør vinklingene og programmene gjennomgående fokus på å forklare og belyse et tema fra ulike sider, at de kan minne om *undervisningsprogrammer*. I neste kapittel vil jeg presentere analysen av *Lydverket* med utgangspunkt i musikkritiske perspektiver.

5. LYDVERKET SOM MUSIKKRITIKK

I dette kapitlet vil jeg vise hvordan *Lydverket* fungerer som *musikkritikk* gjennom å presentere analyser av programmet med utgangspunktet i fire forskjellige tilnærminger rundt temaet. Først har jeg brukt Lindberg et al. (2005) sin definisjon av musikkritikk og undersøkt om stoffet i *Lydverket* kan knyttes opp mot de journalistiske sjangrene som defineres som *kritikk*, på ulike måter og ulike nivåer i tekstene. I denne delen har jeg også diskutert om vi finner eksempler på *lanseringsjournalistikk* i *Lydverket*. Videre har jeg undersøkt *Lydverket* sine anmeldelser med utgangspunkt i bruken av terningkast som rangering av kvalitet. Jeg har også analysert *Lydverket* opp mot språkbruken i avisenes musikkanmeldelser. Til slutt har jeg brukt kriterier for vurdering av populærmusikk i avisenes *musikkritikk* og undersøkt om liknende kriterier ligger til grunn for vurderingen av musikk i *Lydverket*. I denne delen av kapitlet har jeg også undersøkt om vi finner andre former for musikkritikk i *Lydverket* som er motivert av kriterier. Det overordnede målet med denne analysen har vært å undersøke om fjernsynsprogrammet *Lydverket* kan defineres som *musikkritikk* dersom man tar utgangspunkt i aspektene som betegner den skriftlige sjangeren med dette navnet.

5.1 Musikk-kritikkens tekstlige sjangre i *Lydverket*

Som beskrevet i kapittel 1, avgrensner Lindberg et al. (2005) kritikk innen musikkfeltet til tekster med "*argumenterende ambisjoner*" og et mer journalistisk enn akademisk preg. Lindberg og medarbeidere viser til *anmeldelser*, *dybdeintervjuer*, *oversikter*, *debattartikler* og *essays* som eksempler på typer tekster som inkluderes i denne definisjonen (Lindberg et al. 2005; 7).

Lund (2005) utvider begrepet og beskriver "*kritikken*" som underliggende den journalistiske hovedsjangeren *kommentaren*. Den historiske grunnformen er *essayet*, men inkluderer undersjangre som *lederartikkel*, *kronikk*, *debattinnlegg*, *leserbrev*, *kåseri*, *petit*, *kommentar* og

anmeldelse. Et fellestrekk er at artiklene reflekterer forfatterens meninger og holdninger. Kritikken skiller seg ut ved å være vurderende om en tekst, sceneforestilling, film, eller annen form for kunst (Lund 2005; 50).

Dette er i utgangspunktet skriftlige sjangre, som ikke kan overføres til et audiovisuelt medium i alle tilfeller. Selv om man finner få tekster i *Lydverket* som lar seg direkte sammenligne med de “kritiske” journalistikksjangrene som er nevnt ovenfor, er det også interessant å undersøke hvordan de er tilstedeværende på ulike nivåer i programmet. Jeg har i dette kapitlet sett på kjennetegnene til journalistiske sjangre som ligger under “kritikken” slik Lund (2005) beskriver den og vurdert i hvilken grad man kan finne spor av dem i fjernsynsprogrammet. Hensikten med dette var å overføre den skriftlige sjangeren *musikkritikk* til fjernsynsmediet gjennom å undersøke om jeg fant kjennetegn fra sjangeren i tekstene fra fjernsynsprogrammet *Lydverket*.

Ettersom jeg ikke fant *lederens*, *leserbrevets* eller *kommentarens* kjennetegn på noe nivå i tekstene er disse sjangrene utelatt fra dette kapitlet. Jeg har også valgt å ta for meg *anmeldelsen* i en egen del, som undersøker bruken av *terningkast* i *Lydverkets* anmelderspalter. Jeg har begynt med å undersøke kjennetegn fra *essayet*, som Lund (2005) ser på som den historiske grunnformen i kritikken. Før jeg tar for meg *kronikken* og *kåseri/petit*, som er de undersjangrene jeg har funnet kjennetegn fra, i *Lydverkets* tekster .

5.1.1 Essayet

Essayet er en resonnerende artikkel. Gjennom å diskutere med seg selv prøver forfatteren ut sine tankers grenser. Underveis gjøres refleksjoner av personlig art. Selv om *essayet* ikke alltid har en konklusjon, er både forfatteren og leseren på et høyere refleksjonsnivå mot slutten av *essayet* enn i begynnelsen (Roksvold 1997; 15). Både Lund (2005) og Lindberg et al. (2005) beskriver *essayet* som grunnformen i kommentaren. Vi kan dermed se på *essayets* kjennetegn som generelle og overordnede for de andre tekstsjangrene i *musikkritikken*.

Det er tydelig gjennom hele *Lydverkets* levetid at det er et program som ønsker å undersøke fenomener, trender og historikk, uten alltid å komme frem til noen konklusjon. Vi finner at *Lydverket* har essayistiske trekk i sine tekster. Formen på de fleste reportasjene og innslagene i *Lydverket* kan sies å være resonnerende. Dette kjennetegnes i veldig stor grad av programmets evne til å gi hver av dem vinklinger som ønsker å kommentere og undersøke

objektene som presenteres i hver sak. Selv saker som i utgangspunktet er intervjuer, inneholder resonerende kommentarer fra journalisten som har laget saken, eller programleder. Denne typen kommentarer er noen ganger subjektive og gir uttrykk for en personlige mening, men uttrykker som oftest personens egne referanser til temaet eller er oppsummerende innlegg underveis.

Denne formen ser vi blant annet i reportasjen om "*trist dansemusikk*" fra sendingen som ble sendt 25.11.2010. I innslaget veksles det mellom intervjuer av popartistene Robyn og La Roux, og bandet Delphic. Reportasjen viser hvordan det tidligere var vanlig at disco- og dansemusikk hadde lystige tekster og at melankolien hørte til andre sjangre, som for eksempel singer/songwriter –musikk. Innslaget diskuterer hvordan det er blitt "lov" til å kombinere melankoli i tekstene med moderne dansemusikk. Mellom intervjuene kommenterer reporter Njål Engseth og setter svarene til de ulike artistene i kontekst. Han skaper den røde tråden i reportasjen, oppsummerer og stiller spørsmål underveis. Reportasjen avsluttes uten noen konklusjon, men har presentert informasjon om ulike sider av saken gjennomgående.

Denne resonerende formen skiller også flesteparten av *Lydverkets* tekster fra å være *lanseringsjournalistikk*, et uttrykk som beskriver journalistisk som blir et talerør fra artister eller plateselskap i en markedsføringskampanje av et nytt album eller en kommende turné. Et eksempel fra litteraturverden er Dagbladets forhåndsomtale av Ole Paus bok "Kjære Kongen" høsten 2002. Avisen lanserte boken over 6 sider og en uke senere var den å finne i bokhandelen (Lund 2005; 47). Det finnes ingen rene eksempler på denne typen stoff i *Lydverket*, men man kan argumentere for at programmet i enkelttilfeller nærmer seg lanseringsjournalistikk.

Et eksempel på et slikt nærliggende tilfelle er reportasjen om hardcorebandet JR. Ewing fra programmet som ble sendt 19.01.2005. Bandet hadde vært nevnt i flere tidligere sendinger, blant annet *Lydverket* sin aller første sending, men er nå i studio for å spille inn ny plate. Innslaget introduseres av programleder Mona B. Riise, som forteller at bandet selv har sagt at det nye materialet er veldig lovende og ulikt noe som er blitt laget i Norge tidligere. *Lydverket* lurer på om JR. Ewing er på vei ut av den utilgjengelige "*hardcore*"-undergrunnen og inn i "*mainstream*"-markedet. I reportasjen sier bandet selv at de tror platen kommer til å bli unik. Reporter Høstmelingen kommenterer at de har gjort ting annerledes med tanke på produksjon og inspirasjoner, men stiller ingen kritiske spørsmål ved bandets uttalelser. Sammen med

kommentarer om at bandet *kanskje* vil gi den nye platen ut på et stort plateselskap gjør dette reportasjen spekulerende uten å komme med konkret informasjon. Reportasjen er på overflaten et “behind the scenes” innblikk i en plateinnspilling, men ved nærmere ettersyn et intervju som gjør lite annet enn å gi et band som tilsynelatende er favoritter hos redaksjonen i *Lydverket* en god forhåndsomtale. Dette innslaget kan kategoriseres som *utdypende, men ikke problematiserende*, som er en av de kategoriene Lund (2005; 59) bruker for å betegne ulike former for *lanseringsjournalistikk* i pressen.

Lydverket sine tekster er, i likhet med den skriftlige sjangeren *musikkritikk*, *essayistiske* i formen. Det er imidlertid også interessant å se om vi finner kjennetegn fra essayets undersjangre i fjernsynsprogrammet *Lydverket* sine tekster.

5.1.2 Kronikken

En *kronikk* er en større artikkel om et aktuelt tema, skrevet for et allment publikum. Den skal bringe ny kunnskap eller innsikt og vekke debatt. Denne sjangeren kjennetegnes ved å være resonerende og opplysende i formen. Kronikken er en form for artikkel, men har et dypere og mer faglig innhold. Den gjør rede for en sak på nyansert måte og inviterer lesere uten forhåndskunnskap til å forstå budskapet, tenke over saken og se den fra ulike sider. Kronikken er skrevet av en spesielt fagkompetent person som vanligvis ikke er en journalist (Roksvold 1997;16). Disse kjennetegnene finnes på flere ulike nivåer i *Lydverket* sine tekster.

Som et direkte eksempel kan man si at flere av programmets spesialsendinger fremstår som kronikker i formen, sett at man oppfatter programmets samlede redaksjon som ”jeg-personen”. De er eksperter som ønsker å informere seeren om et tema, på samme måte som det gjøres i undervisnings- og opplysningsprogrammer. Flere av spesialprogrammene viser også flere sider av en sak og inviterer til refleksjon hos seeren. ”*Politikk og musikk*” sendt 27.10.2004 og ”*Svensk pop*” sendt 27.09.2006 er to gode eksempler på hele sendinger som fremstår som kronikker. Årsaken til dette er at de tar for seg spesifikke subkulturer og fenomener og kaster lys på disse på en faglig måte. På denne måten opplyser programmet både seere med og uten gode forhåndskunnskaper, om fenomener innen musikken som er ukjente for de aller fleste. Det er også i denne typen sendinger at redaksjonen i *Lydverket* får vist sin faglige kompetanse og sitt detaljfokus.

Et argument mot å kalle denne formen for reportasjer for *kronikker*, er at det er redaksjonen selv som lager reportasjene. Om *Lydverket* hadde sendt tilsvarende reportasjer som i sin helhet var produsert av eksterne fagpersoner, ville disse vært mye nærmere *kronikken* slik vi finner den i pressen. Jeg har ikke funnet denne formen i mitt datautvalg.

På et annet nivå kan man si at et programmets intervjuer med eksperter, som i svært mange tilfeller er musikere og artister, presenterer hver enkelt som kronikkforfattere. Selv om de intervjues og dermed har fått spørsmål om å fortelle om det aktuelle temaet, får de tilsynelatende snakke fritt og subjektivt om et tema de kan mye om. “*Lydbilde-spesial*” sendt 24.09.2004, som ble beskrevet i forrige kapittel, er et eksempel på en sending med mange slike ekspertuttalelser. Når Motorpsycho-bassist Bent Sæther beskriver hvordan og hvorfor bandet Sonic Youth endret måten han så på musikk på, eller Annie forklarer hvordan hun har kommet frem til sitt unike lydbilde, gjøres dette på en måte som er faglig, resonerende og informativ.

Disse artistene er, i likhet med forfattere av pressens kronikker, eksterne eksperter som ikke er journalister. Grunnen til at man allikevel ikke kan kalle dem for kronikkforfattere er at de intervjues av *Lydverket*. Utsagnene de får slippe til med i programmet er dermed ikke motivert av deres egen trang til å uttrykke seg om en spesifikk sak eller et spesifikt tema.

Det finnes ingen direkte eksempler på *kronikker* blant *Lydverkets* tekster, men flere fellestrekk som ligger på ulike nivåer i tekstene.

5.1.3 Kåseri/Petit

Kåseri er medietekster med et skråblikk på virkeligheten, som er utformet i en personlig, uformell og humoristisk stil, men gjerne med en alvorlig undertone. Den er helst en muntlig sjanger, men forekommer også i skrift. *Kåseriet* er personlig, assosierende og lekende. *Petiten* har de samme virkemidlene, men er kortere (Roksvold 1997; 16).

Denne formen er ikke tilstedeværende før mot slutten av *Lydverkets* levetid og gjør seg først gjeldende med “*uka i musikk*” –spalten. Dette er en spalte med korte aktuelle nyhetssaker presentert med et humoristisk vinkling, som kan minne sterkt om nyhetssoppsummeringen i nyhetssatire-programmer som f.eks. NRK-programmet “*Nytt på nytt*”. I programmet som ble sendt 31.03.2011 var for eksempel en av sakene at “røykeglade” Willie Nelson har fått tidenes

rarest dom for besittelse av marihuana, etter at han ble dømt til å spille en sang i rettssalen i stedet for å få samfunnstjeneste. Med sin korte form og uformelle, humoristiske stil, kan hvert av nyhetsinnslagene i “uka i musikk” –spalten minne om *petiten*.

Lydverket-journalist Njål Engeseths innslag om *platebutikken* fra 14.03.2012. er et eksempel på kåseri i fjernsynsform ispedd intervjuer med Sondre Lerche, Timbuktu, Neil Fallon fra Clutch og Gillian Welch. Her får vi et humoristisk skråblikk på hvordan måten vi lytter til musikk på endrer seg, gjennom Engeseths nostalgiske mimring over platebutikkens betydning i hans egen oppvekst, satt opp mot hva den betyr for ungdommen i dag ” (...) som bare kommer til platebutikken for å se gratiskonsserter (...)”. Intervjuene handler om artistenes forhold til platebutikken da de selv var barn, og hvordan de tror det at musikken er blitt lettere tilgjengelig påvirker måten barn og unge lytter til musikk i dag. Kåseriet er selvironisk rundt “alt var bedre før” mentaliteten, samtidig som det har en alvorlig undertone når det gjelder hvordan plater har gått fra å være “fysiske klenodium” til å bli “digitale forbruksvarer”.

Vi finner flere kjennetegn på *kåseriet* i spalten *uka i musikk*, uten at den er et direkte eksempel på sjangeren. Innslaget om *platebutikken* er derimot et direkte eksempel på *kåseri* i fjernsynsform. Det finnes ikke flere tekster med kjennetegn fra kåserisjangeren i mitt datautvalg. I neste del av dette kapitlet presenterer jeg *Lydverkets* ulike varianter av anmelderspalten, og analyserer dem i lys av diskusjonen rundt terningkastets rolle. Hensikten med dette er å se om debatten rundt terningkastet i anmeldelser i papiravisen reflekteres i *Lydverkets* anmelderspalte.

5.2 Terningkastet og anmeldelsen

Lund (2005) beskriver *anmeldelsen* som en tekst som kommenterer og vurderer en annen tekst, sceneforestilling, film eller annet kunstverk. Den bygger på en subjektiv vurdering, som ideelt sett er basert på faglig skjønn (Lund 2005; 50).

Som det ble nevnt i forrige kapittel, har *Lydverket* en tilsvarende spalte til avisenes plateomtaler som også faller under sjangeren *anmeldelse*. Denne spalten var en del av programmet i 2002 og fra 2003 til og med 2011, programmets nest siste år på skjermen. Den har variert i form og presentasjon mellom variantene *Lydrådet*, *Lydverkets 3 anbefalinger*, *Bonussporet*, *Anmeldelser* og *Lydverket Elsker*. Alle disse variasjonene har omtalt produkter i form av låter eller plater av et band eller en artist. Vurderingen er også tilstedeværende i

denne spaltens ulike former, men på forskjellige måter. Selv om disse formene er ulike i måten de vurderer musikken på, er de korte og vurderende tekster som argumenterer for den omtalen de gir teksten. Og er på denne måten tilsvarende *anmeldelsen* slik vi finner den i papiravisene.

Videre har jeg sett på bruken av terningkastet i avisenes anmeldelser og brukt dette som grunnlag for å diskutere hvordan tallkarakterer brukes og ikke brukes i *Lydverket*, samt diskutere endringene rundt denne bruken gjennom programmets levetid.

5.2.1 Bruk av terningkastet i avisenes anmeldelser

Leif Ove Larsen (2008) omtaler anmeldelsenes terningkast i Knapskog og Larsen “Kulturjournalistikk – pressen og den kulturelle offentligheten”, i sitt kapittel om kulturdekningen i norske aviser fra 1964-2005. I debatter om kulturjournalistikkens tilstand står kritikken sentralt, med terningkastet som et av de fremste uttrykkene for sjangerens forfall. Dette virkemiddelet oppfattes som en lettfattelig måte å formidle en estetisk dom på, som gradvis har etablert seg som en konvensjon i alle typer anmeldelser etter å ha blitt innført i filmanmeldelser i 1952. Problemet er ikke nødvendigvis terningen i seg selv, men at den brukes som erstatning for resonnement og kvalifiserte vurderinger av nye kulturprodukter (Larsen 2008; 312).

Cecile Wright Lund (2005; 71-73) skriver også om terningkastet i sin bok: “Kritikk og kommers – kulturdekningen i skandinavisk dagspresse”. Hun mener at terningkastet gir en sterkere og mer entydig melding til publikum enn de tradisjonelle anmeldelsene. Ettersom den representerer en meget forkortet meningsytring, kan plasshensyn være en motivasjon bak terningkastets økende bruk. Om hver artikkel tar mindre spalteplass, gir det muligheten til å trykke flere artikler om det store kulturtilbudet på markedet. Terningkastsymbolene er også et sterkt blikkfang for artiklene. I følge Lund (2005; 73) kan denne typen kritikk sees på som et pågående dannelsesprosjekt. På den ene siden kan terningkastet være en lettfattelig, men praktisk brukerveiledning i det omfangsrike kulturtilbudet. Det er et effektivt kommunikasjonsmiddel og publikum kan holde seg raskt orientert om langt mer enn de selv kan finne ut på egenhånd. På den andre siden kan mange oppfatte terningkastformen som provoserende enkel. Den tøyser grensene for kritikksjangeren og kritikkbegreper som forutsetter begrunnelse for å synliggjøre en dom. Bruken sees på som markedsorientert og

henvender seg til lesere for å anbefale kulturprodukter eller be dem skygge unna.

5.2.2 Lydverkets anmeldelser og terningkastet

Lydverkets første programleder Rune Nilson, proklamerer i åpningssendingen, 02.09.2002, at “de eneste terningene vi har her, ligger i ludoesken”. *Lydverkets* spalte *Lydrådet* skal vurdere musikk uten terningkast, men med et kritisk blikk. Spalten skal også vurdere band og artister uavhengig av “hype” og trender. Nilsons uttalelser om hvordan *Lydverket* skal omtale musikk fremstår som motstand mot terningkastets funksjon som en lettfattelig smaksdommer av kulturprodukter. Den opprinnelige *anmeldelsen* vi finner i programmet *Lydrådet*, fungerer også som en kontrast mot denne måten å vurdere på gjennom å bruke tid på å fremstille argumenter for de synspunktene som *Lydverkets* panel uttrykker.

Dette ser vi for eksempel i *Lydrådet* fra sendingen som ble sendt 02.10.2002. I denne utgaven av *Lydrådet* anmeldes plater av Thomas Dybdahl, Supergrass og Babel Fish. Musikkjournalistene Håkon Moslet og Kristin Winsents deler sine meninger om de ulike platene og diskuterer positive og negative trekk ved dem. Programleder Rune Nilson er ordstyrer. Det er verd å merke seg at *Lydrådet* er den anmelderspaltene som har blitt tildelt mest tid i hver sending, sammenlignet med sine etterfølgere. I sendingen 02.10.2002 varer den i fem og et halvt minutt.

Når *Lydrådet* i 2004 byttes ut med *Lydverkets 3 anbefalinger*, går lydverket over til å presentere utelukkende positiv omtale. Det er heller ikke noen verbal argumentasjon inkludert i spalten Dette ser vi i sendingen 11.02.2004. Her presenterer *Lydverkets 3 anbefalinger* nye album fra Probot, Savath & Savalas og Franz Ferdinand. Det spilles av 30-45 sekunder av en låt fra hvert album som blir presentert. Sammen med musikken vises et bilde av platecoveret sammen med navnet på artisten og tittelen på utgivelsen. I tillegg til dette presenteres en kort omtale og beskrivelse av platen i en tekstboble hvor teksten glir over skjermen (se figur 7.). Lengden på spalten er også kuttet med ett og et halvt minutt sammenlignet med eksemplet fra *Lydrådet*.

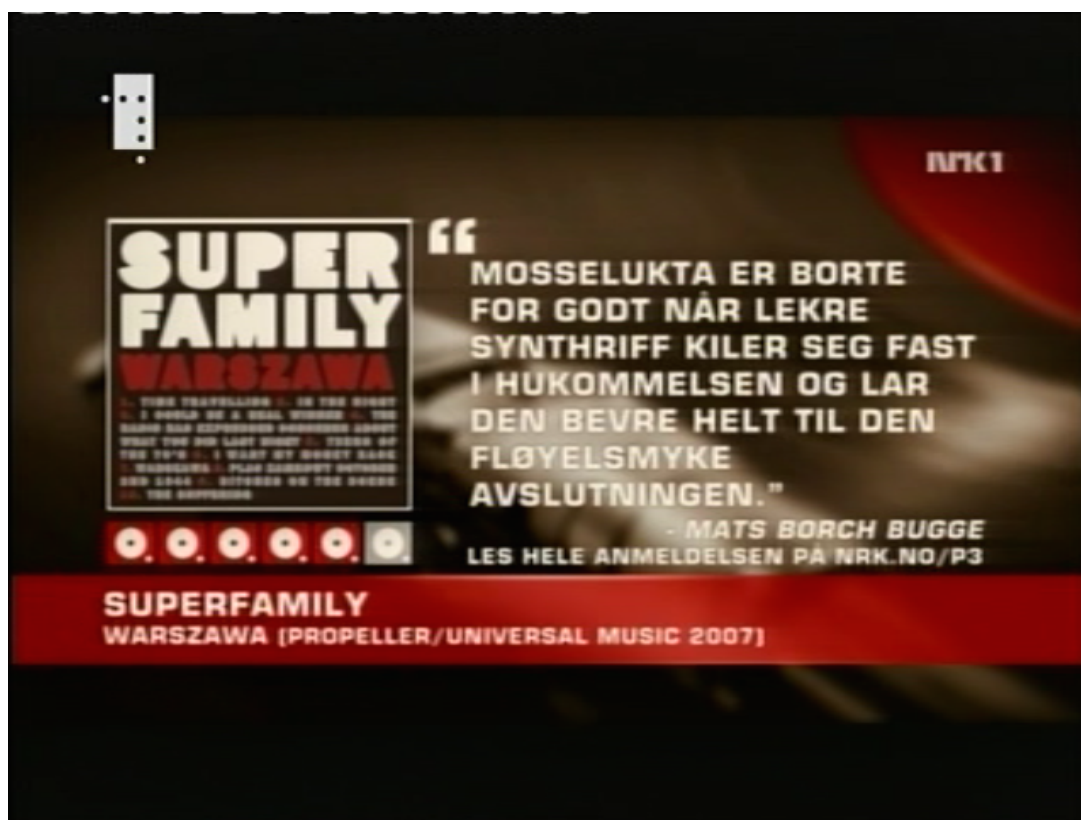
Figur 7: Lydverkets 3 anbefalinger. Skjermdump/stillbilde fra 11.02.2004

I sendingen som ble sendt 19.01.2005, finner vi spalten *Siri Anbefaler*. Denne spalten går tilbake til formen fra *Lydrådet*, men med Siri Høstmælingen som eneste musikk anmelder og utelukkende positiv omtale. Sendingen 19.01.2005 inneholder den eneste utgaven av *Siri Anbefaler* i mitt datamateriale. Fra og med 05.10.2005 introduseres *Bonussporet*, en spalte som fortsetter å presentere anbefalinger men knytter dem opp mot det gjennomgående temaet i sendingene. Det er ingen verbal argumentasjon, men visning av et musikkvideoklipp og tekstboble med kommentarer nederst på skjermen (se figur 8). Dette ser vi for eksempel i sendingen som ble sendt 27.09.2006, som har “svensk-pop” som tema. Her anbefaler redaksjonen 3 nye svenske pop-plater. Presentasjonen viser snutter av musikkvideoer fra de aktuelle platene og tekstbobler med informasjon om platen nederst på siden. I denne sendingen er spalten viet 4 minutter.

Figur 7: Bonussporet. Skjermdump/stillbilde fra 27.09.2006

Lydverket går, med *ukens anmeldelser*, i 2007 over til å vurdere musikk som god eller dårlig ved å presentere oppsummeringer av grunngivelsen, samt “terningkastet” fra anmeldelser på nett. Spalten er også merkbart kortere enn sine forgjengere. I sendingen som ble sendt 16.05.2007 presenterer *Lydverket* anmeldelser av nye album fra Superfamily, Linkin Park og Rufus Wainwright. I presentasjonen av hver anmeldelse spilles det av et kort musikklipp fra platen mens tallkarakteren, utdrag fra anmeldelsen på nett og navnet på anmelderen vises på skjermen (se figur 9). Tallkarakteren er imidlertid et større blikkfang på skjermen enn teksten. *Ukens anmeldelser* presenteres på 1 minutt og 15 sekunder.

Figur 9: Ukens anmeldelser. Skjermdump/stillbilde fra 16.05.2007

Med *Lydverket Elsker*, som dukker opp våren 2009, går programmet tilbake til å anbefale i stedet for å presentere en positiv eller negativ vurdering av musikk. Spalten konsentrerer seg nå om en låt fra en artist i stedet for en plate og henviser til *Lydverket* sine nettsider for en mer omfattende beskrivelse. I *Lydverket Elsker* fra sendingen som ble sendt 25.11.2010, presenteres Search Party sin låt "Small Black". Presentasjonen viser låtens musikkvideo sammen med en omtale i form av tekstbobler nederst på skjermen, på samme måte som det ble gjort i *Bonussporet*. Spalten varer i 50 sekunder. Denne spalten fortsetter frem til høsten 2011 og forsvinner på samme tid som konflikten mellom NRK og IFPI oppstår og hindrer bruk av innspilt musikk i programmet.

Oppsummert ser vi at *Lydrådet* presenteres positive og negative vurderinger av 3 ulike album uten terningkast. Spalten har tidsmessig fått mye plass i sendingen og panelet tar seg god tid til å presentere ulike argumenter som underbygger vurderingen. Når programmet går over til å presentere utelukkende positiv omtale i *Lydverkets 3 anbefalinger* og *Bonussporet*, presses også tiden ned. I og med at denne varianten på forhånd impliserer at det snakkes om musikk av høy kvalitet, utelates også en del av argumentasjonen rundt kvaliteten på musikken. Når *Lydverket* går tilbake til å vurdere plater som gode eller dårlige innenfor enda mer begrensede

tidsrammer, blir terningkastet den tydeligste indikasjonen på estetisk dom i anmeldelsen. I *Lydverkets* siste variant av anmeldelser, *Lydverket Elsker*, anbefaler spalten én låt som vies like mye tid som tidligere ble brukt på å anbefale en plate. I likhet med *Lydverkets 3 anbefalinger* og *Bonussporet* ligger det implisitt at musikken som omtales er god, noe som kan forklare hvorfor *Lydverket Elsker* fokuserer mer på hvordan musikken er enn hvorfor musikken er verd å lytte til.

Anmelderspaltene *Lydrådet* er et eksempel på hvordan *Lydverkets* musikkjournalister bruker verbal argumentasjon i vurdering av musikk. I andre deler av *Lydverket* uttrykker også programleder kommentarer og vurderinger av artister, plater og fenomener. For å vurdere hvordan *Lydverket* fungerer som musikkritikk er det interessant å undersøke hvordan denne språkbruken er, sammenlignet med språkbruken i avisenes musikkritikk. I neste del av dette kapittelet har jeg sammenlignet språkbruken i *Lydverket* med Lundberg (1994) sin analyse av språkbruken i papiravisenes musikk anmeldelser. Hensikten med dette var å undersøke om språkbruken i *Lydverket* har likhetstrekk med den vi finner i avisenes musikkritikk.

5.3 Smaksdommerens språkbruk

Lundberg (1994) beskriver klisjeaktige vendinger i musikkritikken som tidvis fattige på innhold, men betyr også at de bidrar til å gi et inntrykk av at kritikeren hører hjemme i tradisjonen. Han presiserer også at beherskelse av fagterminologi vitner om kunnskap og innsikt, og viser leseren at anmelderen ikke farer med triviell syning. (Lundberg; 89-90).

Som programleder eller journalist i et musikkprogram er det viktig å fremstå som kunnskapsrik og oppdatert på musikkfeltet. Vedkommende må bruke et språk som ikke levner noen tvil om at vedkommende vet hva han/hun snakker om. I tillegg til tidligere erfaring og supplerende faktaopplysninger om artister og musikkjangre, gjøres dette i stor grad ved å kommentere musikalske uttrykk i positiv og negativ forstand og uttrykke selvfølgeligheter som ikke blir forklart. Denne måten å underbygge smaksdommer på skriver Trond Lundberg (1994) om, med utgangspunkt i anmeldelser fra den norske musikkpressen.

“Å være musikkritiker i dagspressen er trolig den mest krevende oppgave en kulturjournalist kan påta seg – iallfall om han ønsker å videreformidle sine opplevelser og oppfatninger på en dekkende og eksakt måte og i en forståelig form.” (Lundberg 1994; 77)

Denne påstanden bygger Lundberg på at musikk er langt mindre visuelt håndgripelig enn for

eksempel teaterstykker eller litteratur, som deler det samme verbalspråket som den som skal anmelde dem. Musikken er klanger, rytmer og toner, og den er beregnet på en annen sanseopplevelse enn den som kan formidles med det trykte ord. Kritikere som har kjennskap til musikkteori, kan muligens kommunisere med kompetente lesere ved å bruke musikkteoretiske termer, men denne beskrivelsen blir ifølge Lundberg (1994; 77-78) også mangelfull.

Man kan forutsette at leseren er interessert og derfor har en viss forkunnskap om for eksempel sjanger eller utøverens tidligere verker. Fra anmelderens side er det nødvendig med en viss grad av subjektivitet, ettersom en estetisk opplevelse ikke er målbar på samme måte som en kjemisk forbindelse. Lundberg (1994; 78-96) studerer hvilket språklig materiale og hvilken retorikk musikkkritikeren bruker for å formidle det man kan oppfatte som kvalifiserte meninger og gjøre det med overbevisning.

Lydverkets programleder og musikkjournalistene som produserer programmets innhold, har på mange måter den samme rollen som avisenes anmeldere. Begge ønsker å opparbeide seg en tillit og troverdighet hos publikum for å gi programmet eller avisen og seg selv kredibilitet som informant på musikkfeltet. Selv om *Lydverket* vises på fjernsyn, som er et audiovisuelt medium, bruker programmet i stor grad språk for å beskrive musikk. En av forutsetningene for kritikk og omtale av musikk, er å gå ut fra at musikk er noe som lar seg beskrive rent språklig. Samtidig er det opplagt at språket, som er en sentral del av vår kulturelle sosialisering, bidrar til at vi oppfatter musikken på ulike måter. Musikken er som sanseintrykk på et helt annet nivå enn språket og kan ikke gjengis på en fullgod måte ved hjelp av ord. Språkliggjøringen spiller allikevel en avgjørende rolle for vår evne til å forstå og gi begreper til musikken (Weisethaunet 2008; 167-168).

Med utgangspunkt i denne beskrivelsen har *Lydverkets* programleder og avisenes musikkanmeldere de samme utfordringene i forhold til å beskrive musikk med ord og gi musikken smaksdommer som bygger på disse ordene. Lundberg (1994) har undersøkt hvordan dette gjøres i den norske musikkpressen. Jeg har plukket ut tre av virkemidlene fra Lundbergs undersøkelse ettersom jeg fant tilsvarende bruk i *Lydverkets* sendinger. Disse virkemidlene er: *konstatering av objektive fakta, subjektivitet som kontrast og bruk av standard vendinger og -ord*. Videre i dette kapitlet har jeg vist til eksempler i *Lydverkets* sendinger og kommentert bruken av dem, noe som kan bidra til å svare på problemstillingen om hvordan *Lydverket* fungerer som *musikkkritikk*. Jeg har også kommentert om det er noen

endring av denne bruken over tid.

5.3.1 Konstatering av objektive fakta

Om man ønsker å få rennømmé som sikker smaksdommer bør man ikke reservere seg eller trekke inn for mye synsing. Derfor får kritikerens vurderinger ofte preg av å konstatere objektive fakta. Dette er det mulig å godta om det fremstilles en redegjørelse for hvorfor kritikeren vurderer sitt objekt på en bestemt måte. Forutsetningene må være tydelige, sånn at leseren kan ta stilling til dem (Lundberg 1994; 81). Et eksempel på en slik konstatering er: *“Innen rocken er det bare to store, nyskapende gitarister. Det er Jimi Hendrix og Jimmy Page.”* (Lundberg 1994; 81). Denne typen uttalelser finner vi eksempler på i *Lydverket* og dukker opp i programmet gjennom hele dets levetid. I lengre reportasjer og studiointervjuer tar programmet seg bedre tid til å underbygge påstandene sine, men i enkelte reportasjer og korte introduksjoner fra studio finner vi konstatering av objektive fakta. Jeg har valgt å trekke frem tre eksempler som illustrerer denne bruken.

Det første eksempelet finner vi i første innslag i den aller første sendingen, som ble sendt 04.09.2002. Dette er en reportasje som handler om hvordan hardcoresjangeren er i ferd med å bli populær i Norge. Reporter Siri Høstmælingen sier blant annet: *“Nå er det jo slik at rock er in”* og forklarer at dette er grunnen til at publikum og pressen ønsker undersøke mindre rock-miljøer. Resonnementet rundt hvorfor hun sier at rock er “in” er utelatt. Reporteren konstaterer i samme innslag at *“Team Spirt regnes som Norges beste hardcoreband, sammen med Amulet og JR. Ewing”*. Denne påstanden underbygges ikke av å oppsummere bandets meritter.

I sendingen som ble sendt 19.01.2005, konstaterer programleder Mona B. Riise at “College Dropout”, som er debutalbumet til Kanye West, kan vel sies å være det viktigste Hip-hop albumet i 2004. Det kommer ingen begrunnelse eller referanse for denne påstanden, bare kommentarer som: *“(…) det gikk et sus gjennom gangene på NRK da den kom”* og at den var *“(…) som en gave fra himmelen”*.

I begynnelsen av sendingen som ble sendt 14.03.2012, introduserer programleder Asbjørn Slettemark svenske Lahle sin livefremføring av låten ”Some die young”. Han bruker følgende setning: *“(…) en av årets flotteste og mest storslagne låter er signert svenske Lahle”*. Vi får ikke noen begrunnelse for hvorfor den har disse egenskapene eller noen sammenligning med

andre låter som har de samme karakteristikkene.

Som i Lundberg (1994) sine eksempler blir konstatering av fakta i *Lydverket* brukt for å fremheve subjektive kvaliteter hos artister og låter som brukes som om de var objektive sannheter.

Det er verd å merke seg at programmet også refererer til kilder som kommer med denne typen uttalelser, men understreker subjektiviteten i uttalelsene ved å understreke hvem som har kommet med dem. For eksempel i introduksjonen av hovedsakene i sendingen som ble sendt 14.03.2012. Her forteller Slettemark blant annet at *Lydverket* har vært på konsert med britiske Michael Kiwanuka, som BBC har omtalt som: “(...) årets mest lovende artist”. Vi får ikke presentert BBC sine argumenter for å komme med en slik påstand, men ettersom *Lydverket* refererer til BBC understrekes det også at dette er en subjektiv uttalelse fra en ekstern kilde.

5.3.2 Subjektivitet som kontrast

Anmelderen nevner tidvis at han er subjektiv, noe som gjør leseren oppmerksom på at vurderingen er anmelderens egen oppfatning og at det er rom for andre synspunkter. Om denne typen reserverende utsagn er tilstede i begrenset grad, kontrasteres de effektivt mot den øvrige teksten og får den til å fremstå som den objektive sannheten. Lundberg poengterer at dette grepet stort sett brukes i anmeldelser av klassisk musikk og beskriver Rock-skribenter som langt mer kategoriske og reservasjonsløse. (Lundberg 1994; 83).

Lydverket behandler ikke alltid sin subjektive mening som en objektiv sannhet. Programleder omtaler tidvis programmets saker som motivert av redaksjonens smak og meninger. Vi finner et eksempel på dette i sendingen som ble sendt 11.01.2006, hvor det blant annet presenteres ulike lovende musikkmiljøer som *Lydverket* har store forventninger til i året som kommer. Programleder Mona B. Riise introduserer innslaget med å si: “*Vi har valgt ut fire musikkmiljøer som vi er sikre på at kommer til å lage stor musikk i 2006*”.

Om slike uttalelser skal kunne sammenlignes med den bruken Lundberg (1994) beskriver, må den brukes som en kontrast til konstatering av objektive fakta. Anmelder-spalten *Lydrådet* fremstår som det eneste tydelige eksempelet på dette blant *Lydverkets* tekster.

Et eksempel på slik bruk finner vi i sendingen som ble sendt 02.10.2002, hvor *Lydrådet* skal annelde plater av blant andre Thomas Dybdahl. Håkon Moslet åpner med å si at han tror

Dybdahl kommer til å bli historien om gitaristen i et middelmådig band som har vist seg å være et funn av en trubadur. Videre konstaterer han at Dybdahl er en “(...) *lavmælt autoritet*” og det er sjelden man hører en vokalist med så mye tilstedeværelse i låtene sine, uten at det blir “(...) *for mye føleri*”, som er faren med plater i samme sjanger.

Lydrådet er et tydelig eksempel på rock-anmeldelse og den tydelige tilstedeværelsen av subjektivitet står i kontrast til Lundberg (1994) sine funn i avisenes rock-anmeldelser. På samme tid er bruken av subjektivitet som kontrast uvanlig i *Lydverket* som helhet, noe som stemmer overens med funnene i Lundbergs undersøkelse av avisenes musikkritikk.

5.3.3 Bruk av standard vendinger og -ord

Selv om kritikeren anstrenger seg for å vekke leseren med originale språkmidler, er det sjelden han fullstendig unngår “*falmende roser*”. Standard vendinger og -ord er ofte lette å ty til. Ukritisk omgang med standardkarakteristikker kan føre at de raskt blir klisjéaktige og tømmes for innhold (Lundberg 1994; 85).

Adjektiver blir ofte brukt på denne måten. Noe eksempler fra rock- og popanmeldelser er: “*sterke melodier*”, “*knallhard metall*”, “*skingrende pop og rock*”, “*intetsigende gitarsoloer*”, og så videre (ibid; 86). *Lydverkets* programledere og musikkjournalister er, i likhet med avisenes musikkanmeldere, aktive brukere av adjektiver som faller innenfor den tradisjonen Lundberg omtaler (1994).

Vi finner eksempler på dette gjennom hele *Lydverkets* eksistens og i ulike deler av hver enkelt sending. I tidligere eksempler fra dette kapitlet kalte *Lydrådets* Håkon Moslet Thomas Dybdahl for en “*lavmælt autoritet*” og programledere Asbjørn Slettemark refererte til BBC som kalte Michael Kiwanuka for “(...) *årets mest lovende artist*”.

I sendingen som ble sendt 19.01.2005, finner vi eksempler på hvordan denne typen adjektivbruk går igjen i ulike deler av ett og samme innslag. Når programleder Mona. B. Riise introduserer kveldens første innslag om Kanye West og John Legend, uttaler hun at “(...) *begge har til felles at det høres friskt og nytt ut, men røttene er hos det gamle*”. I innslaget uttaler Legend selv at han har en *klassisk* side og spiller piano på en *gospelinspirert* måte. *Lydverkets* musikkjournalist Håvard Bråthen omtaler senere Kanye West som “(...) *fjorårets friske pust i hiphop*”, som “*i steder for å servere slitne gangsterklisjeer, rappet ærlig og ektefølt om forhold, religion, politikk og rase, uten å bli tannløs*”. Legend sier også at han og

West har til felles at de prøver å lage musikk, som ikke høres *konstruert* ut, men som om den foreslår *sannhet*. Denne bruken av adjektiver er tilstedeværende i alle sendingene jeg har analysert.

Det er også betegnende for rock-kritikeren at han ikke etterstreber et særskilt høyt nivå i substantivbruken: “*et fyrverkeri av et album*”, “*morsomme tekster*”, “*en slags flopp*”, “*solo-album*” og så videre (Lundberg 1994; 88).

Denne typen substantivbruk finner vi også tidvis gjennom 10 år av *Lydverket* sendinger, men bruken er tydeligere i Rune Nilsons og Asbjørn Slettemarks tid som programledere. Nilson bruker for eksempel setninger som “*band som lever på sultegrensen*” og “*man kan ikke leve av å gigge alene*” i sendingen 11.02.2004. Slettemark bruker, i sendingen 25.11.2010, fraser som “*Susanne Sundfør gir norske anmeldere hakeslepp*”.

Med utgangspunkt i Lundberg (1994) sin analyse av språkbruken i avisenes musikkanmeldelser, kan vi fastslå at *Lydverket* har en språkbruk som tilsvarer denne. Dette bidrar til å vise hvordan *Lydverket*, gjennom sin språkbruk, er forankret i den *musikkritiske tradisjonen*. I neste del av dette kapittelet har jeg, med utgangspunkt i Weisethaunet (2008), undersøkt bruken av kriterier for vurdering av musikk i *Lydverkets* sendinger.

5.4 Kriterier for vurdering av populærmusikk

I denne delen har jeg presentert Weisethaunets (2008) diskusjon rundt kriterier for vurdering av populærmusikk og analysere *Lydverket* med utgangspunkt i denne. Weisethaunets diskusjon befatter seg med avisenes musikkritikere og deres anmeldelser. Jeg begynner derfor analysen i denne delen med å undersøke hvordan *Lydverket* kan sies å anvende kriteriene Weisethaunet fremstiller i programmets anmelderspalter. Jeg har valgt å avgrense meg til å bruke *Lydrådet* som eksempel på bruken av kriterier. Årsaken til denne avgrensningen er at *Lydrådet*, med unntak av *Siris favoritter*, er den eneste anmelderspalten i programmet som legger en grundig verbal argumentasjon til grunn for sin dom og dermed tilsvarer den formen for musikkritikk som finnes i Weisethaunets eksempler. Ettersom *Lydrådet* og *Siris Favoritter* er tilnærmet like i formen og bruken av kriterier, har jeg valgt å utelate sistnevnte.

Videre i kapittelet undersøker jeg hvordan Weisethaunets (2008) anvendelse av litteraturkritikkens kriterier kan sies å motivere valget av artister i andre musikkritiske tekster enn anmeldelser i *Lydverket*. Det finnes mange eksempler på denne bruken av kriterier i

Lydverket, men jeg har valgt å trekke frem noen av dem.

5.4.1 Finnes det kriterier for vurdering av populærmusikk?

Weisethaunet (2008; 167-192) skriver om kriterier for vurdering av jazz og populærmusikk. Ulike former for jazz- og populærmusikkritikk skrives ofte ut fra forskjellige forutsetninger, som ikke enkelt lar seg oppsummere eller samle i et skjema. Stridigheten om ulike kriterier og definisjoner av sentrale begreper, er noe av det som holder diskursen i live (ibid; 167). I likhet med Lundberg (1994; 77-78) uttrykker Weisethaunet (2008; 168) at språket aldri kan gi noen fullgod representasjon av et musikalsk uttrykk, men at musikkritikk som praksis må ta utgangspunkt i at musikk i noen grad lar seg beskrive språklig. For en nærmere beskrivelse av hvordan språket tas i bruk på flere nivåer i musikkopplevelsen, se Feld (1994; 77-95).

Som svar på spørsmålet om det i det hele tatt finnes kriterier for vurdering av jazz- og populærmusikk, uttrykker Weisethaunet at kritikken ikke kan subtraheres fra sitt objekt, ettersom de er innskrevet i tid og rom via resepsjonen, som er kulturell og historisk (Weisethaunet 2008; 192). Dette kan forstås som at kriteriene gjennomgår en kontinuerlig forandring og vil være forskjellige ut fra objektet som kritiseres og tidspunktet det kritiseres på. Weisethaunet (ibid; 187-188) påpeker imidlertid at musikk anmeldere flest samles rundt at mye lytterfaring og kunnskap en av de viktigste forutsetningene for å gjøre en god jobb som musikkritiker. Han presiserer at man som musikkritiker ikke nødvendigvis trenger formell eller musikkteoretisk skoleing, men at man har lyttet så mye til musikk at musikalske vurderinger bygger på en sterk lytterfaring. En slik erfaring gir grunnlag for intertekstuell forståelse, samt historisk og kulturell vurdering av ulike sjangre og deres forutsetninger. Den gir også en forståelse av grunnleggende musikalske elementer og virkemidler, inklusive estetisk sensibilitet og musikalsk skjønn. Det finnes ingen musikkteori som beskriver disse erfaringene i stor grad i følge Weisethaunet (ibid;188).

Med utgangspunkt i lytterfaring som bakgrunn, har Weisethaunet samlet følgende 5 punkter som de viktigste musikalske aspektene hos de fleste musikkritikere:

- *stemmekvalitet og tekstfremføring*
- *kvalitet på låtmateriale*
- *originalitet*
- *lydbilde* (som helhet, samt i forhold til ulike instrumenter)

- *energi* (intensitet), inkludert ”groove” og rytmikk
- *attityde* (formidling av innhold, image og/eller myte)

Dette er kriterier som overlapper hverandre, og ingen av dem kan forstås uavhengig av performativitet/kunstnerisk leveringsevne (ibid; 188).

Disse punktene ligger i stor grad til grunn for vurderingene som blir gjort i spaltene *Lydrådet* og *Siris favoritter*. Videre viser jeg et eksempel på dette, tatt fra *Lydrådet*.

5.4.2 Anvendelse av kriterier i Lydrådet

Lydrådet fra sendingen 04.09.2002 viser tydelig bruk av kriteriene *attityde*, *stemmekvalitet*, *lydbilde* og *originalitet*. Det er verd å merke seg at panelet som vurderer platene i denne spalten, bestående av Kristin Wintsents og Håkon Moslet, anvender forskjellige sammensetninger av kriterier for hver av de 3 platene som anmeldes.

Den første platen som skal anmeldes i denne utgaven av *Lydrådet*, er artist Aimee Man sitt album “Lost in space”. Kristin Wintsens kritiserer Man for å ikke være overbevisende i sin formidling av “*smerten*” som Wintsens mener ligger i låtmaterialet. Dette er tydelig kritikk med grunnlag i formidling av innhold og myte, som kan knyttes til kriteriet *attityde*. Håkon Moslet er på sin side uenig med Wintsens sin kritikk og sier at han “*tror på det hun synger*”. Han trekker også frem at han synes det er en “*veldig god vokal og produksjon*”. Denne setningen legger kriteriene om *stemmekvalitet* og *lydbilde* til grunn.

Videre i *Lydrådet* anmelder panelet det norske metallbandet Satyricon sin plate “Volcano”. Håkon Moslet åpner anmeldelsen med å si at han synes det er synd at bandet ikke beveger seg ut av black-metal sjangeren i større grad. Denne kritikken kan knyttes til kriteriet *originalitet*. Kristin Wintsens kaller “Volcano” for en “*kompleks, kald og mørk plate*” en beskrivelse som kan knyttes til kriteriene *lydbilde* og *attityde*.

I denne sendingens siste anmeldelse tar *Lydrådet* for seg bandet The Music sitt selvtitulerte debutalbum. Wintsents kommenterer at bandet høres ut som de putter alt de har lært om rock i en og samme låt, bestående av referanser til *Led Zeppelin*, *The Stone Roses* og *The Verve*. Bandet kritiseres for å gjenta denne oppskriften gjennom hele platen. Denne kritikken er knyttet til kriteriet *originalitet*. Moslet trekker frem Robert Harvey vokalisten i bandet som “*en ny stjerne*” og sier at “*det er glød i låtene på plata på grunn av hans vokal*”. En uttalelse

som er knyttet til *stemmekvalitet*.

Eksempelet fra Lydrådet viser ikke bare bruken av Weisethaunet (2008) sine 5 kriterier, men også hvordan disse anmeldelsene plasserer seg i tiden og rommet de befinner seg i. Dette kommer spesielt tydelig frem i anmeldelsen av debutplaten til The Music. Her kommenterer panelet at denne platen “forteller litt om krisen i engelsk rock anno 2002”, som betegnes ved at det kommer mange middelmådige plater fra engelske rockeband. Dette legges også til grunn for *Lydrådets* vurdering av The Music sitt album. Det at Satyricon med “Volcano” kritiseres for å ikke bevege seg bort fra Black-metals konvensjoner blir også en pekepinn på at denne platen kritiseres i en tid hvor Black-Metal sjangerens uttrykk er svært etablert og nøye utforsket. Dette ville ikke vært tilfellet om platen var sluppet og ble kritisert 10 år tidligere.

5.4.3 Kriterier som motivasjon for musikkritiske reportasjer

Weisethaunet (2008) trekker felles linjer mellom musikkritikk og litteraturkritikk, men presiserer at de to ikke er synonyme. Han finner at sammenlikningen allikevel er interessant ettersom litteraturkritikken synes å ha utviklet en mer eksplisitt selvrefleksjon omkring anvendelsen av kriterier enn det som er vanlig i musikkritikken. Ettersom det finnes få systematiske studier av musikkritikk, mener Weisethaunet at er det interessant å se på Per Thomas Andersens (1987; 17-26) kriterier for litteraturkritikk, da noen av disse kan anvendes i musikkritikk (Weisethaunet 2008; 170-172).

Videre trekker jeg frem eksempler på hvordan noen av disse kriteriene er en underliggende motivasjon i *Lydverkets* reportasjer og underbygger dem som musikkritiske, ved at selve reportasjen bygger på ett kriterium og bruker artistene som eksempler på hvordan de kan oppfylles. Det går også frem av eksemplene at *Lydverkets* spesialsendinger ofte er motivert av et avgrenset kriterium.

Et av kriteriene Weisethaunet overfører til musikkritikk er *Livssynskritikk*, som spesielt i rock- og populærmusikkritikken gjør seg gjeldende i form av et moralsk/politisk kriterium, men da gjerne i betydningen anti-moralistisk og anti-establishment. Dette er viktige aspekter ved musikken i forhold til spørsmål om identitet, selvforståelse, fritid/jobb, forbruk/reklamekultur, endringer i forståelsen av kjønnsroller og så videre (Weisethaunet 2008; 188).

Dette kriteriet kan for eksempel sies å ligge til grunn for valget av *Gatas Parlament* som en av artistene i *Lydverkets* spesialsending om “*Musikk og Politikk*” 27.10.2004, en sending som tydelig baserer seg på kriteriet om *Livssynskritikk*. *Gatas parlament* er en samfunnskritisk rap-gruppe med et kommunistisk ståsted, som bruker musikken for å uttrykke politiske meninger. Gruppen er tydelig valgt til denne sendingen fordi de representerer anti-establishment og oppfyller *Livssynskritikk*-kriteriet som ligger til grunn for hele sendingen.

Intensjonalitet er et kriterium som omhandler komponistens eller artistens intensjoner med musikken, men synes også relevant i forhold til om kritikerens intensjoner er riktige i forhold til den musikken som omtales. I musikk som har tekst som en tydelig ingrediens er *kognitiv* ”intellektuell” refleksjon et relevant kriterium. En bør også kunne tenke seg at det ligger noe kognitivt i opplevelsen av musikalsk rytmikk og andre musikalske parametere, selv om dette kan være vanskelig å beskrive med språklige begreper (Weisethaunet 2008; 189).

Intensjonalitet er for eksempel et underliggende kriterium i spesialsendingen om “*Lydbilde*” 24.09.2004. Her får artistene omtale et aspekt ved musikken sin som har en tydelig baktanke og et ønske om å formidle et bestemt uttrykk. Her har jeg trukket frem *Annie* som en artist som presenteres på grunnlag av *intensjonaliteten* i musikken sin. Hun presiserer en intensjon om at musikken hennes skal fungere “på dansegulvet” og viser til erfaring som DJ for å understreke sin forståelse av virkemidlene som oppnår denne intensjonen. Det er også interessant å trekke frem hvordan hun ikke evner å forklare disse virkemidlene, noe som illustrerer problemene med å beskrive kognitive musikkerfaring språklig.

“Estetiske” kriterier, oppsummert av Andersen (1987) som *kompleksitet*, *integritet* og *intensitet*, er viktige begreper i musikkritikken. *Kompleksitet* omtaler tradisjonelt formoppbygningen og utviklingen av harmoniske forløp, noe som også er relevant i populærmusikk. Det er imidlertid ikke gitt at harmonisk “kompleksitet” er noe kvalitetsstempel. “Enkelhet”, med tanke på gode melodier, arrangementer og utførelse, er like ofte brukt som et kvalitetstegn. At populærkulturelle artister har et estetisk og musikalsk særpreg, samt egenartet musikalsk fremføring kan kobles til kriteriet om *intensitet*, selv om dette kan oppfattes på ulike måter (Weisethaunet 2008; 189-190).

Reportasjen om “*trist dansemusikk*”, fra sendingen 25.11.2010 legger kriteriene *kompleksitet* (her ved “enkelhet”), *integritet* og *intensitet*. Her brukes artistene Robyn, La Roux og Delphic som eksempler på artister som mestrer å lage “enkel” popmusikk (*kompleksitet*) og kombinere dette med tekster som uttrykker noe sårt i tekstene. Reportasjen viser hvordan disse tre

artistene gjør noe unikt på tre forskjellige måter og med forskjellige musikalske uttrykk som på hver sin måte er unike. Med dette viser reportasjen artister som oppfyller kravene om *integritet* og *intensitet*.

Eksempelene i denne delen viser også hvordan kriteriene om *livssynskritikk*, *intensjonalitet*, *kompleksitet*, *integritet* og *intensitet* defineres av den tiden og det rommet de befinner seg i. *Gatas parlament* hadde nok ikke blitt sett på som *livssynskritiske* om de ble vurdert av en russisk musikkjournalist på 1980 –tallet. Det er på samme måte ikke sikkert at Annie hadde blitt trukket frem som en artist med tydelig *intensjonalitet* om hun hadde spilt sin dansemusikk i USA på 1970 –tallet. Robyn, La Roux og Delphic ble i 2010 trukket som eksempler på artister som innfrir kravet om *kompleksitet*, *integritet* og *kompleksitet*. Kombinasjonen av triste tekster og dansemusikk er i senere tid blitt mer utbredt og det er ikke sikkert at disse tre artistenes uttrykk hadde blitt sett på som like originale og relevante i 2015.

5.5 Oppsummering av kapittelet

I dette kapittelet har jeg presentert min analyse av *Lydverket* som musikkritikk, med utgangspunkt i fire ulike synspunkter. Det viser seg at det finnes flere elementer fra journalistikkens *musikkritiske sjangre* i *Lydverkets* tekster. Vi finner få eksempler på direkte sammenlignbare tekster i *Lydverket*, men som denne delen viser finner vi virkemidler fra disse sjangrene på flere plan i tekstene. Sett i lys av diskusjonen rundt bruken av terningkast, blir *Lydverkets* variasjoner av anmelderspaltens eksempler på hvordan terningkastet brukes for å spare den tiden det tar å gjøre rede for en vurdering. På samme tid viser variasjonene hvordan det å utelate tallkarakter gir både rom og behov for grundigere vurdering. Vi ser også at programmet over tid går fra å vurdere musikken som positiv eller negativ, til å utelukkende anbefale musikk. Med utgangspunkt i Lundberg (1994) sin analyse av språkbruken i avisenes musikkanmeldelser, ser vi at *Lydverket* har en språkbruk som tilsvarer denne på noen sentrale punkter. Dette bidrar til å vise hvordan *Lydverket* er forankret i den musikkritiske tradisjonen språkmessig. I den siste delen av kapittelet har jeg gjort rede for Weisethaunet (2008) sin forståelse av kriterier for vurdering av populærmusikk og undersøkt *Lydverket* i lys av dette. I undersøkelsen av bruken av kriterier i anmelderspaltens *Lydrådet* har jeg funnet tydelig bruk av de kriteriene Weisethaunet har trukket frem som de vanligste kriteriene hos avisenes musikkritikere. Dette viser at vi finner fellestrekk mellom bruken av kriterier i *Lydverkets* og avisenes musikkanmeldelser. Det har blitt undersøkt hvordan Weisethaunets overføring av

Andersens (1987) kriterier til musikkfeltet kan sees som motivasjon for enkelte av *Lydverkets* reportasjer. Gjennom denne undersøkelsen vises det til eksempler på at kriterier for vurdering av populærmusikk også ligger til grunn for *Lydverkets* reportasjer og spesialsendinger. Videre vil jeg svare på problemstillingen ved presentere mine konklusjoner.

6. KONKLUSJON

Med utgangspunkt i analysene fra kapittel 4 og 5, sett i lys av kapittel 2, vil jeg i dette kapitlet formulere konklusjoner som svarer på problemstillingen: *Hvordan fungerer det kulturjournalistiske fjernsynsprogrammet Lydverket som musikkritikk?*

Analysen har vist at *Lydverkets* oppbygning som fjernsynsprogram er lik som den vi finner i *fjernsynsnyhetene* på mange områder. Noe som også fører til at programmets troverdighet som musikkritiker forsterkes. Ved å benytte konvensjoner som seeren forbinder med journalistisk tyngde gir programmet et forsterket inntrykk av kunnskap og innflytelse. På denne måten kan bruken av språklige konvensjoner fra musikkritikken, som konstatering av objektive fakta og bruken av standard vendinger og -ord, legitimeres gjennom programformen. *Lydverkets* programform tillater på samme måte som fjernsynsnyhetene, å samle flere mer eller mindre sammenhengende reportasjer i ett program. Dette gjøres gjennom å skape faste holdepunkter for seeren gjennom flere sendinger. Konkrete byggesteiner som representerer disse holdepunktene er programmets vignett, introduksjonen av sendingens hovedsaker, faste programledere med en kontinuerlig henvendelsesform som binder sammen innslagene, faste spalter og en konsekvent bruk av fjernsynsstudio eller miljø rundt programleder. Eventuelle endringer i disse byggesteinene var svært moderate og ble gjort mellom sesonger. Kontinuiteten i seernes holdepunkter tillot programmet å variere innholdet, både i en og samme sending og fra program til program. Dette gav *Lydverket* mulighet til å utøve musikkritikk på mange forskjellige måter uten å miste sin identitet. Et eksempel på dette er spesialsendingene, som formidler noe annet enn de ordinære sendingene men med samme oppbygning og form.

Over tid har jeg vist at programformen endrer seg gradvis ved å inkludere virkemidler fra andre typer programmer som *talkshow*, *undervisnings-* og *underholdningsprogrammer*. Dette har vi i analysen sett gjennom bruken av kulisser, programlederrolle, intervjuform og presentasjonen av enkeltinnslag. Sett i lys av kapittel 2 kan disse endringene være relaterte til

utenforstående hendelser. Det at programmet begynte å inkludere virkemidler fra *talkshow* og *underholdningsprogrammer* bidrar til å forklare hvorfor *Lydverket* ble flyttet fra NRKs Ungavdeling til Underholdningsavdelingen i 2012. Konflikten mellom IFPI og NRK forklarer også hvorfor *liveinnspilte musikkinnslag*, et element som relateres til *underholdningsprogrammer*, fikk en større rolle i programmet dette året.

Lindberg et al. (2005; 7) sin avgrensning av musikkritikk definerer begrepet til å inkludere flere ulike tekstsjangre utenom den tradisjonelle musikkanmeldelsen. Med utgangspunkt i denne avgrensningen har vi sett at *Lydverket* utøver musikkritikk på ulikt vis og med ulike virkemidler. For det første har programmets reportasjer og øvrige innslag mange *essayistiske* trekk. Dette regner Lund (2005) som kritikkens grunnform. Videre har vi sett at *Lydverket* har reportasjer med kjennetegn fra *kronikken*, samt *kåseriet* og *petiten*. Analysen har også vist at flere av anmeldelsene og reportasjene i *Lydverket* er baserte på kriterier som brukes av avisenes musikkanmeldere. Vi har sett at programmet som helhet kan sies å bruke mange av de samme språklige virkemidlene som avisenes musikkanmeldere. Om man ser dette under ett viser det seg at *Lydverket* utøver musikkritikk på flere ulike måter og ikke bare gjennom sine anmelderspalter. Programmet bruker også flere virkemidler som plasserer det i den musikkritiske tradisjonen.

Som både Lundberg (1994; 77-78) og Weisethaunet (2008; 168) påpeker, baserer avisenes musikkritikk seg i stor grad på å beskrive musikalske uttrykk, som vanskelig kan beskrives med ord. *Lydverket* har som fjernsynsprogram fordelene av å kunne bruke både lyd og bilde, i tillegg til språk, i sin formidling av musikkritikk. Med utgangspunkt i dette har jeg observert at *Lydverket* i sin levetid, gradvis lar musikken og bildene snakke mer for seg selv. Dette syntes spesielt i programmets faste anmelderspalte, som utviklet seg fra å kritisere musikken verbalt til å redusere språkets rolle til en tekstboble nederst på skjermen. Analysen har også vist, med unntak av spaltene *Lydrådet*, *Ukas anmeldelser* og *Siris anbefalinger*, et fravær av personlig uttalt subjektivitet i *Lydverket*. Subjektive uttalelser kommer som oftest i form av setninger som ”vi synes du skal sjekke ut...” og ”vi mener at...”. *Lydverket* skiller her seg fra avisenes musikkritikk som baserer seg på én persons vurdering.

En annen ulikhet med avisenes musikkritikk finner vi ved at *Lydverket* etter hvert utviklet seg til å utelukkende anbefale musikk i programmets anmelderspalte. Dette kan sees i sammenheng med *Lydverkets* mangel på personlig subjektivitet, som regnes som en

uunngåelig faktor i avisenes musikk anmeldelser. Selv om både positiv og negativ omtale bygger på en subjektiv vurdering, er det tilsynelatende ikke like nødvendig å forsvare en positiv dom. Dette kan delvis forklare hvordan *Lydverket* som subjekt tillot seg å uttrykke positiv omtale, men presiserer at negative vurderinger kommer fra en personlig avsender. Mangelen på personlig subjektivitet og negative smaksdommer kan også relateres til *Lydverkets* audiovisuelle egenskaper. Musikk anmeldelser generelt er forbrukerveiledning og ønsker å fortelle leseren hvilken musikk vedkommende bør og ikke bør lytte til. Det ville derfor fremstå som selvmotsigende å spille av musikk i *Lydverket* som man samtidig ikke anbefalte seeren å lytte til. Sendingenes begrensede tidsmessige lengde og varierte innhold overlater lite tid til musikk anmeldelser i hver sending. Denne begrensningen kan også ha vært en av grunnene til at *Lydverkets* redaksjon valgte å prioritere plater og artister de synes var gode.

Med grunnlag i studiets analyse kan man si at *Lydverkets* redaksjon i stor grad utøvde sin musikkritikk som *kuratorer*. Begrepet brukes i kunstverden om en person som blant annet har ansvar for å skape helhet, plukke og velge ut kunstnere og innhold til en utstilling, samt administrere den. Kuratorens ansvar innebærer også å sørge for at utstillingen fremstår som helhetlig (Mørland 08.03.2011). Hovedgrunnen til at dette begrepet er dekkende for *Lydverkets* musikkritikk, er at programmet har et fokus på *vis frem* musikk fra ulike perspektiver fremfor å vurdere den. Forståelsen av *Lydverket* som kurator er også knyttet til programmets evne til å sette dagsorden på musikkfeltet, gjennom å sette søkelyset på populærmusikkens nisjer og presentere dem for seeren. Autoriteten til å sette dagsorden underbygges av programmets likhetstrekk med fjernsynsnyhetene. Hver sending av *Lydverket* fremstår også som en egen utstilling, med forskjellige bestanddeler som sammen skaper en helhet. Denne forståelsen kommer tydeligst frem i programmets spesialsendinger, som har et tydelig overordnet tema, men er også tilstedeværende i ordinære sendinger på grunn av *Lydverkets* overordnede fokus på å ha en rød tråd gjennom hvert program. *Lydverket* følger også i stor grad kunstutstillingens prinsipp om å la kunsten snakke for seg selv og ikke bruke ord mer enn nødvendig. *Lydverkets* konvensjoner som fjernsynsprogram blir et visningsrom for musikken, som varierer mellom hver utstilling representert av ulike sendinger.

Denne oppfatningen av *Lydverket* gjenspeiler seg også i NRKs uttalelser om hvordan programmet oppfyller allmennkringskastingsoppdraget, gjennom å *dekke* musikkfeltet slik det går frem av Medietilsynets kringkastingssrapporter i 2009 (Medietilsynet 2010; 35) og 2011

(Medietilsynet 2012; 16). Med grunnlag i dette studiet kan vi si at programmet *dekket* musikkfeltet gjennom å presentere musikk som *Lydverkets* redaksjon vurderer som god og relevant, heller enn å *kritisere* musikk med positive og negative argumenter. Tanken om det journalistiske musikkprogrammet som *kurator* fremstår også som en kontrast mot oppfatningen av musikk på fjernsyn som ren underholdning. En oppfatning som preger norske fjernsynskanalers programtilbud i 2015, med programmer som *Studio 1* og *Stjernekamp* på NRK 1, samt *Hver gang vi møtes*, *Idol* og *The Voice* på TV2.

6.1 Evaluering av metode og videre forskning

Ettersom analysen har gitt svar på problemstillingen vil jeg vurdere metodevalget av *kvalitativ tekstanalyse* som riktig for dette studiet. Gjennom å analysere *Lydverket* med utgangspunkt i flere ulike perspektiver har jeg oppfylt kravet om *analytisk kompleksitet*. Jeg har også sørget for studiets *reliabilitet* gjennom å reflektere over valgene jeg har gjort gjennom hele prosessen og forklare dem i denne rapporten. Studiet kan ikke defineres som *generaliserbart* av to hovedgrunner. Den første er at jeg har gjort et *kasusstudie* av *Lydverket*. Denne oppgaven vil derfor ikke kunne brukes som grunnlag for å si noe om hvordan musikkprogrammer generelt fungerer som musikkkritikk. Den andre hovedgrunnen er at studiets datamateriale er svært begrenset i forhold til det totale antallet *Lydverket*-sendinger som er blitt produsert. Man vil derfor ikke kunne definere mine konklusjoner som *generaliserbare* for *Lydverket*.

Det er generelt sett gjort lite forskning av norske kulturprogrammer på fjernsyn. Videre forskning på feltet kan inkludere lignende analyser av NRKs andre kulturprogrammer, som for eksempel kunstprogrammet *Nasjonalgalleriet* eller litteraturprogrammet *Bokprogrammet*. Videre utforskning av *Lydverket* som musikkkritikk kan for eksempel gjøres gjennom et større *kvantitativt studie*, som bruker denne oppgaven som basis for kodebok og tar for seg alle sendingene som er blitt laget. På denne måten vil man kunne få generaliserbare svar om bruken av musikkkritiske virkemidler i *Lydverket*. Et annet forslag til videre forskning som kan føre til generaliserbare svar om hvordan musikkjournalistiske programmer fungerer, er å sammenligne denne analysen *kvalitativt* med lignende musikkprogrammer, som for eksempel *Musikkbyrån*. Gjennom min analyse av *Lydverket* har jeg lagt merke til at mange av reportasjene i programmet er eksempler på *intimitetsfjernsyn*. Det kunne også vært interessant å studere dette aspektet ved *Lydverket*, for eksempel med Jerslev (2004) som utgangspunkt.

7. KILDER:

7.1 Rapporter

NRKs årsrapport. (2003). *NRK i 2003*. Hentet fra:

<http://fido.nrk.no/78c21ebf505e7cae93ce221131a101afbe5dbe4219ea544a163ecf292e08faf2/nrkallmennkringkaster2003.pdf>

NRKs årsrapport (2003) *NRK i 2004*. Hentet fra:

<http://www.nrk.no/aarsrapport/2004/forord.htm>

NRKs årsrapport (2005) *NRKs allmenkringkasterregnskap 2005*. Hentet fra :

<http://fido.nrk.no/9e1d8b96bc9f07d2cafa401e56aaa0ac9079fc7c89670e24a55632250f391a7f/nrk05.pdf>

NRKs årsrapport (2006) *NRK i 2006* Hentet fra:

http://www20.nrk.no/informasjon/2006/assets/pdf/NRK2006_Kultur.pdf

NRKs årsrapport (2009) *NRK årsrapport 2009* Hentet fra:

<http://www.nrk.no/aarsrapport/2009/#forsiden>

NRKs årsrapport 2010 *NRK årsrapport 2010* Hentet fra:

<http://www.nrk.no/aarsrapport/2010/kultur/>

NRKs årsrapport 2011 *Årsrapport 2011* Hentet fra: <http://www.nrk.no/aarsrapport/2011/>

NRKs årsrapport 2012 *Årsrapport 2012* Hentet fra: <http://www.nrk.no/aarsrapport/2012/>

Medietilsynet (2010): *Allmennkringkastingsrapporten Kringkastingsåret 2009, Delrapport 1-NRK* . Tilgjengelig fra:

http://www.medietilsynet.no/Global/Publikasjoner/Allmennkringkastingsrapport%202009/Allmennkringkasting_2009_Del_I.pdf

Medietilsynet (2012): *Vurdering av NRKs oppfølging av allmennkringkastingsforpliktelsene for kringkastingsåret 2011*. Tilgjengelig fra:

http://www.medietilsynet.no/Documents/Tema/Allmennkringkasting/2012/Allmennk2011_NRK.PDF

7.2 Avisartikler

Aandahl, T. (2012, 07.11). Lydverket inviterer til fest. *NRK*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00723720121107169448449&serviceId=2>

Asker, C. & E.M. Solheim. (2006, 07.02). Disse styrer musikk-norge. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200602070022&serviceId=2>

Bakke, S.O. (2007, 11.04). NRKs musikkgjemsel. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072007041107049229&serviceId=2>

Bie, E. (2002, 02.04). Sverige er forbilde for norsk musikkprogram. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra: <http://www.aftenbladet.no/kultur/Sverige-er-forbilde-for-norsk-musikkprogram-2725118.html#.U4R7jy-iMnJ>

Bikset, L. (2004, 01.12). Lydverket går live. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200412010019&serviceId=2>

Bjørkeng, P.K. (2009, 19.01). Musikk gjør podkast mer populært. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200901196890&serviceId=2>

Bjørn, C. & T. Solberg. (2008, 03.06). Hopper – fra sport til musikk. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162008060330524104&serviceId=2>

Eik, E.A. (2004, 31.08). Lydverkets nye ansikt. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200408310190&serviceId=2>

Elnan, C. (2011, 25.11). Mener NRK overser ungdommene. *Aftenposten*. Hentet fra 31.12: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000220111125338748&serviceId=2>

Elnan, C. (2012, 16.04). Måtte kutte Lydverket etter strid med plateselskaper. *Aftenposten*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00230220120413160675012&serviceId=2>

Engset, S. & E.H. Ratvik. (2013). Her er arvtakeren til Lydverket. *NRK*. Hentet fra: <http://www.nrk.no/kultur/studio1-tek-over-for-lydverket-1.10889202>

Gjestad, R. H. (2009, 01.10). Mer ut, Lydverket! *Aftenposten*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00622520091009122736076&serviceId=2>

Grønneberg, A. (2009, 29.09). ”Spisser musikkprofilen”. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055007200909294B4CD10C1A32DE7B12539984F76F51AB&serviceId=2>

Heilmann, H.R. (2009, 09.06). Gir seg i Lydverket. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072009060909059937&serviceId=2>

Hoem, I. (2013, 06.02). *Hva skjedde med musikken?* NRK. Lokalisert 07.05.2015: http://www.nrk.no/ytring/hva-skjedde-med-musikken_-1.10900685

Holstad, E. (2012, 05.12). ”Tar ikke musikk på alvor”. *Avisa Nordland*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00233020121205170907627&serviceId=2>

Hovde, K. (2010, 28.09). Lave seertall for kulturprogram. *Adresseavisa*. Hentet fra:

<https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02000120100928981B921F697C821BEBD0A563F0F3C03A&serviceId=2>

Ighanian, C. G., (2010, 07.06). Lydverket fortsetter. *VG*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00230420100607131050080&serviceId=2>

Jappée, G. (2008, 23.09). Ingerid Stenvold skal gjøre Lydverket tilgjengelig for folk. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550072008092308079175&serviceId=2>

Jørstad, A. (2011, 18.09). Kulturstripa: Her er høstens beste kulturtips. *Dagbladet*. Hentet fra: <http://www.vg.no/rampelys/kulturstripa-her-er-hoestens-beste-kulturtips/a/10010376/>

Karlsen, T. (2007, 29.11). Retroverket. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200711296272&serviceId=2>

Knapstad, M.L. (2004, 20.04). Får rockerne til å snakke. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200404200199&serviceId=2>

Midtsjø, L. (2010, 14.03). Lydverket sees av 50-åringene. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162010031438009468&serviceId=2>

Milde, T. (2012, 26.05). NRK TV har aldri brydd seg om musikk. *Dagbladet*. Hentet fra: <http://www.dagbladet.no/2012/05/26/kultur/debatt/musikk/lydverket/nrk/21786925/>

Nordseth, P. (2012, 25.05). Lydverket-erstatte får bredere profil. *Dagbladet*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00230520120525162440662&serviceId=2>

Nærø, S.S. (2007, 19.09). Siste nytt om kanalkaoset. *Aftenposten*. Hentet fra:

<https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200709194569&serviceId=2>

Omdahl, J. (2010, 09.11). Vinylnerdenes Hevn. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720101109A29A4939B751E84DFD007FACE079A676&serviceId=2>

Skogseth, R. (2006, 04.11). P3 holder stand. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162006110423236530&serviceId=2>

Talseth, T. (2008, 08.08). Kritisk – til NRK P3, dekker kun to rockefestivaler. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162008080831270214&serviceId=2>

Talseth, T. (2008, 25.09). Sporty og snaut. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162008092531899682&serviceId=2>

Talseth, T. (2012, 12.09). Idiotisk å legge ned Lydverket. *VG*. Hentet fra: <http://www.vg.no/rampelys/musikk/idiotisk-aa-legge-ned-lydverket/a/10068891/>

Vinger, A., (2008, 26.09). Musikk-Norge rundt. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550082008092691B81C998F88187FEFB37F8043D6B393&serviceId=2>

Wiik, K. (2003, 10.09). Tilbake med ti minutter mer lyd. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200309100223&serviceId=2>

Wold, K. (2002, 08.07). Forberede deg på Lydverk. *Stavanger Aftenblad*. Hentet fra: <http://www.aftenbladet.no/kultur/Forbered-deg-pa-lydverk-2736289.html#.U4zcZy-iMnJ>

Østbø, S., (2008, 18.04). Mona slutter i Lydverket. *VG*. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162008041830004385&serviceId=2>

Øygarden, H. (2010, 05.03). Uviss skjebne for Lydverket. *NRK*. Hentet fra: <http://www.nrk.no/kultur/lydverket-i-fare-1.7024191>

7.3 Avisartikkel uten oppgitt forfatter

Aftenposten. (2003, 17.01). Kåret til årets musikkprogram. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200301170157&serviceId=2>

Aftenposten. (2007, 31.03). De nominerte. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020002200703318720&serviceId=2>

Bergens Tidene. (2006, 26.11). Postkortfjernsyn. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120061126C72A404AF318D58BC7A8040B6F2E2035&serviceId=2>

Bergens Tidene. 2007, 18.03). Takk for innsatsen Hans Olav. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=02002120070318C2E006CC4CBE470DE52B96CFC07580A0&serviceId=2>

Bergens Tidende. (2009, 20.06). NOTIS-Slettemark til NRK. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=020021200906204C5A42651C99BB955E7C258E62B78FD&serviceId=2>

Dagbladet. (2012, 26.05). NRK legger ned Lydverket. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=05500720120526B0891339F80F95778F5528F54B6E8F0B&serviceId=2>

Side2. (2006, 13.07). Mona B. Riise på Quart'en. Hentet fra: <http://web.retriever->

info.com/services/webdocument?documentId=0032322006071346934541&serviceId=2

TV2.no. (2015). Om ”God Morgen Norge”. Hentet fra: <http://www.tv2.no/a/3738636>

VG. (2004, 09.05). Her er Gullruten vinnerne. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055016200405099244881&serviceId=2>

VG. (2005, 06.06). Lydverket på radio. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550162005060615469323&serviceId=2>

VG. (2003, 11.05). Gullruten – vinnere 2003. Hentet fra: <https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055016200305112912119&serviceId=2>

7.4 Nettsider

Farojournalen. (2010). *Lydverket i fare*. Hentet fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00622520100308128013935&serviceId=2>

IFPI. (2015). *IFPI Norge*. Hentet 11.05.2015 fra: <http://ifpi.no/om-ifpi-norge>

Kampanje. (2003). *Lydverket satte ny seerrekord*. Hentet 19.12.2014 fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622003101503206069&serviceId=2>

Kampanje. (2012). *NRK er vant til å få musikken billig*. Hentet 31.12.2014 fra: <http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=00256720120130157460396&serviceId=2>

Kulturdepartementet. (2014). *Konsesjoner og avtaler*. Hentet 08.05.2015 fra: <https://www.regjeringen.no/nb/tema/kultur-idrett-og-frivillighet/film-og-medier/innsiktsartikler/konsesjoner/id86811/>

Medietilsynet. (2012). *NRK*. Hentet 08.05.2015 fra: <http://www.medietilsynet.no/Allmennkringkasting/NRK>

Mørland, G.E. (2011.) *Kuratoren – den nye kunstneren*. Hentet 18.05.2015 fra:

<http://masterbloggen.no/blog/2011/03/08/kuratoren-den-nye-kunstneren/>

NRK. (2005). *Hva skjer på Lydverket til høsten?* Hentet 27.12.2014 fra: [http://web.retriever-](http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622005082533816817&serviceId=2)

[info.com/services/webdocument?documentId=0024622005082533816817&serviceId=2](http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622005082533816817&serviceId=2)

NRK. (2006) *Nominasjoner Gullruten 2006*. Hentet 27.12.2014 fra: [http://web.retriever-](http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622006032843206973&serviceId=2)

[info.com/services/webdocument?documentId=0024622006032843206973&serviceId=2](http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622006032843206973&serviceId=2)

NRK. (2007). *Lydverket + Musikkmisjonen = Lydverket*. Hentet 28.12.2014 fra:

[\[info.com/services/webdocument?documentId=0024622007012551348087&serviceId=2\]\(http://web.retriever-info.com/services/webdocument?documentId=0024622007012551348087&serviceId=2\)](http://web.retriever-</p></div><div data-bbox=)

NTB. (2008). *Lydverket satser på nett*. Hentet 30.12.2014 fra: [https://web.retriever-](https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200801161402250801161510&serviceId=2)

[info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550132008011614022508011615](https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200801161402250801161510&serviceId=2)

[10&serviceId=2](https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013200801161402250801161510&serviceId=2)

NTB. (2010). *Lydverket avsluttet med seerrekord*. Hentet 31.12.2014 fra:

[\[info.com/services/archive/displayDocument?documentId=0550132010051415555610051416\]\(https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013201005141555561005141614&serviceId=2\)](https://web.retriever-</p></div><div data-bbox=)

[14&serviceId=2](https://web.retriever-info.com/services/archive/displayDocument?documentId=055013201005141555561005141614&serviceId=2)

Retriever. (2015). *ATEKST – Skandinavias største nyhetsarkiv*. Hentet 14.01.2015 fra:

<http://www.retriever-info.com/no/category/news-archive/>

Smith-Meyer, T. (2012). *Gullruten. Store Norske Leksikon*. Hentet fra:

<https://snl.no/Gullruten>

7.5 Litteratur

Forfattere. (år). *Tittel i kursiv*. Utgivelsessted: Forlag.

Forfatter. (år). Artikkeltittel. *Tidsskrifttittel i kursiv*, årgang(heftenr.), sidespenn.

Andersen, P.T. (1987). *Kritikk og kriterier. Vinduet, 1987* (nr. 3).

- Bruun-Andersen, M. (1999). *Norske TV-nyheter : forskjeller og ulikheter, stabilitet og endring*. Oslo: Institutt for medier og kommunikasjon, Universitetet i Oslo.
- Carrol, R.L. (1985). *Television News*. I Rose (red.): *TV Genres – A handbook and reference guide*. Conneticut: Greenwood press.
- Danielsen, A. (2002): Estetiske perspektiver på populærmusikk. I Gripsrud (red): *Populærmusikken i kulturpolitikken*, Norsk kulturråd.
- Enli, G., Moe, H., Sundet, V.S. & Syvertsen, T. (2010). *TV – en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Feld, S. (1994). *Communication, Music & Speech About Music*. I Keil, Charles & Feld (Red.): *Music Grooves*. Chicago: Chicago University Press.
- Gendron, B. (2002). *Between Montmartre and the Mudd Club: Popular Music and the Avant-Garde*. Chicago: University of Chicago press.
- Gentikow, B. (2005). *Hvordan utforsker man medieerfaringer? Kvalitativ metode*. Kristiansand: Ij-forlaget.
- Gripsrud, J. (2002). *Mediekultur, Mediesamfunn - 2. Utgave*. Universitetsforlaget.
- Gripsrud, J. (2002). *Populærmusikken i kulturpolitikken*. Norsk kulturråd.
- Hansen, L.H. (2008). *Fortælle teori: Musikkvideo og Reklamefilm*. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Jerslev, A. (2004). *Vi sees på TV – Medier og intimitet*. København: Nordisk Forlag.
- Johansen, A. (2008). *Medievitenskap bind 4: Medier – kultur og samfunn*. Fagbokforlaget: Bergen.
- Knapskog, K. & L.O. Larsen. (2008). *Kulturjournalistikk og offentlighet*. I Knapskog & Larsen (Red.): *Kulturjournalistikk. Pressen og den kulturelle offentligheten*. Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Lindberg, U., G. Gudmunsson, M. Michelsen & H. Weisethaunet. (2005). *Rock Criticism*

From The Beginning. Amusers, Bruisers & Cool-Headed Cruisers. New York: Peter Lang.

Larsen, L.O. (2008). *Forskyvninger – Kulturdekningen i norske aviser 1964-2005.* I Knapskog & Larsen (Red.): *Kulturjournalistikk. Pressen og den kulturelle offentligheten.* Oslo: Scandinavian Academic Press.

Lindelof, A.M. (2007). *Rockens rulletekster, en undersøgelse av danska TVs formidling af rock 1951-1988.* (Doktogradsavhandling, Institut for Kunst og Kultur). Afdeling for Musikvidenskap, Institut for Kunst og Kultur, Københavns Universitet.

Lund, C.W. (2005). *Kritikk og kommers – Kulturdekningen i skandinavisk dagspresse.* Oslo: Universitetsforlaget.

Lundberg, T. (1994). *Avmålt velklang og Heavy Råkjør – om språket i Oslo-avisenes musikkanmeldelser.* I Roksvold (Red.): *Kritikk av kunst, bok og musikk.* Institutt for journalistikk, Fredrikstad. Digital versjon:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a19fca6e7bc4ffed4d1a41af490cd257.nbdigital?lang=no#97>

Maasø, A. (2002): *Rollen til radio og TV i formidling av populærmusikk.* I Gripsrud (Red): *Populærmusikken i kulturpolitikken.* Norsk kulturråd.

MacGregor, B. (1997). *Live, direct and biased: making television news in the satellite age.* London: Arnold.

Middleton, R. (1990). *Studying Popular Music.* Milton Keynes & Philadelphia: Open University Press.

Negus, K. (1996). *Popular Music in Theory.* Cambridge: Polity Press.

Roksvold, T. (1997). *Riss av norske avisers sjangerhistorie.* I Roksvold (Red.): *Avisssjangerer over tid.* Institutt for journalistikk, Fredrikstad. Digital versjon:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/fd78538b75306ecbeacaa176b3feb215.nbdigital?lang=no#5>

Rose, B.G. (1985). *The Talk Show.* I Rose (Red.): *TV Genres - A handbook and reference guide.* Connecticut: Greenwood Press.

Sand, G. & Helland, K. (1998). *Bak TV-nyhetene – Produksjon og presentasjon i NRK og TV2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Schaap, G. (2009). *Communications Monograph : Interpreting Television News*. Berlin: Walter de Gruyter.

Syvertsen, T. (1990). *Kringkasting i 1990-åra: hvem er mest 'public service'?* I Carlsson (Red.): *Medier, Människor, Samhälle - 14 artiklar om nordisk masskommunikationsforskning*. Nordicom-nytt, Sverige 3-4. Göteborg: Nordicom.

Timberg, B.M. (2002). *Television Talk: A History of the TV Talk Show*. University of Texas Press.

Weisethaunet, H. (2008). *Finnes det kriterier i jazz- og populærmusikkritikk*. I Knapkog, & Larsen (Red.): *Kulturjournalistikk. Pressen og den kulturelle offentligheten*. Oslo: Scandinavian Academic Press.

Williams, R. (1975). *Television: Technology and Cultural Form*. New York: Schocken Books.

Østbye, H. m.fl. (2007). *Metodebok for mediefag*. Fagbokforlaget, Bergen.

Østbye, H. & Schwebs, T. (2007). *Media i samfunnet*. Oslo: Samlaget.

VEDLEGG 1: OVERSIKT OVER LYDVERKETS SENDINGER

Juli 2002: Quart-spesial i 5 deler

Høst 2002, 15 program

04.09: Premiere Suede, Red Hot Chili Peppers og kremen av den norske hardcorescenen.

11.09: Red Hot Chili Peppers, Kaizers Orchestra

18.09: Ugress, Supermann Lovers

25.09: Gluecifer, Ephemera og Sondre Lerche

02.10: Motorpsycho

09.10: Fokus på norsk videoproduksjon, a-ha
16.10: Salvatore, Foo Fighters
23.10: Melody Club, Sigurd Ros, Ralph Myerz & The Jack Herren Band
30.10: Håkan Hellström, mister Grandmaster Flash.
06.11: Norsk rap spesial. Tungtvann, Tommy Tee, Klovner i Kamp, A-Team m.fl.
13.11: Toni Braxton
20.11: Røyksopp, Cato Salsa, Experience, Soundtrack of Our Lives
27.11: Eminem, Belle & Sebastian
04.12: The Smiths, Morrissey
11.12: Gåte, Queens Of The Stone Age, musikkåret 2002

Vår 2003, 15 program:

01.08: Coldplay
15.01: Nick Cave, Erlend Øye fra Kings of Convenience
22.01: St. Thomas
29.01: Kaizers Orchestra, Vince Clarke, Trulz og Robbin
05.02: Bertine Zetlitz, MEW
12.02: På jobb med musikkanmeldere i Natt og Dag, VG og Dagbladet, NME
19.02: Alarmprisen, by:Larm
26.02: Black Metal
05.03: Flaming Lips, Ephemera, The Residents
12.03: Låtskriving m bl.a. Diane Warren
19.03: Nu metal: Linkin Park
26.03: Surferosa, Darling Daizy, Samsaya
02.04: The White Stripes, UK Garage

09.04: Produsent-spesial: The Neptunes, Pete Waterman, Daniel Lanois

23.04: Blur, Equicez, Sissy Wish

Sommer 2003, 7 program:

30.06: Quart spesial, tilbakeblikk

01.07: Quart spesial, høydepunkter

02.07: Quart spesial, høydepunkter

03.07: Quart spesial, høydepunkter

04.07: Quart spesial, høydepunkter

05.07: Quart spesial, høydepunkter

06.07: Quart spesial, oppsummering 1 time

Høst 2003, 14 program:

10.09: 50 cent, King Midas

17.09: Depeche Mode, Bigbang, Kristiansand Rock City

28.09: Hip-Hop-spesial

01.10: Turboneger spesial

08.10: listepopens flørting med sex, The Strokes

15.10: Frank Black fra The Pixies, Moder Jords Massiva, Julian Berntzen og Bodø Rock City

22.10: Øyafestivalen, Amulet

29.10: Iron Maiden, Spetakkell, Andre 3000, Ørsta, Evil Tordivel

05.11: Briskeby

12.11: The Darkness, Wyclef Jean, Norges fremste rockere

19.11: Kaizers Orchestra i Tyskland

26.11: R.E.M.

03.12: Alicia Keys, Toten Rock City, nominasjoner Alarmprisen 2004

10.12: 50 cent, Kelis, kristne rockere og musikalske talenter fra Haugesund, nominerte til Lydverkets Nykommerpris 2003.

17.12:

25.12: Lydverket Live: Coldplay på Quart 2003

26.12: Lydverket Live: The Cardigans Quart 2003

Lydverket Live, 2004:

05.01: Queens of the Stone Age Quart 2003

Vår 2004, 15 program:

07.01: Dumdum Boys

14.01: Motorpsycho i Japan

21.01: AC/DC "Back in Black"

28.01: Surferosa, Glucifer, black metal i Notodden Rock City, St. THomas

04.02: Kraftwerk, Kaada

11.02: Sondre Lerche, Skranglebein viser Fredrikstad Rock City

18.02: by:Larm, Alarmprisen

25.02:

03.03: Unge, flinke jenter, Kurt Cobain, Kurt Wager, Lambchop

10.03: The Residents konsertspesial 40 min

17.03: The Cumshots på bæsje-ruta, Joss Stone, Tungtvann

24.03: Alanis Morissette, Tromsø Rock City, Tungtvann, Ash

31.03: England og Frankrike, The Darkness, Franz Ferdinand, Phoenix og Air

14.04: PJ Harvey, Frank Hammersland og Popium, The Nashville sound

21.04: Mike Skinner fra The Streets, Side Brok, Slash, Duff

Lydverket live, 2004:

06.11: Turboneger

Sommer 2004:

06.07: Quart spesial, høydepunkter

07.07: Quart spesial, høydepunkter

08.07: Quart spesial, høydepunkter

09.07: Quart spesial, høydepunkter

10.07: Quart spesial, The Hives, og høydepunkter

Høst 2004, 15 program:

01.09: 50 cent, The National Bank, WE

08.09: Rune Rudberg, Jaa9 og OnkLP, Satyricon, Vinneie fra Papereboys og Biff Malibu fra Gluecifer

15.09: Magne Furuholmen, Kasabian, Madcon, listetoppene i USA som fotballsanger

22.09: Lyd og lydbilder, støymusikk og tinnitus, The Hives og Sonic Youth

29.09: Bertine Zetlitz, Brett Anderson, Lars Lillo Stenberg og St. Thomas, MC5, Fatboy Slim

06.10: Øyafestivalen

13.10: Ephemera, Nick Drake, politisk engasjement, Ralph Myerz and The Jack Herren Band

20.10: Travis, Estelle, Roots Manuca, !!! og LCD Soundsystem, hva folk danser til

27.10: Manic Street Preachers, R.E.M., U2, og Gatas Parlament, politikk og musikk

03.11:

10.11: Rammstein, Raphael Saadiq, Elton John

17.11: Gwen Stefani, Island, Kings of Convenience i Italia

24.11: Anastacia, Thomas Dybdahl, med Gluecifer og Hellacopters, Magnet
01.12: Garasjerock-festival i Benidorm, MØrten Abel, London Calling
08.12: Musikkåret 2004, nominasjoner til Alarmprisen, Jim Stärk

Lydverket Live:

29.12: Lydverket Live: Sondre Lerche fra Øyafestivalen
12.01.05: Lydverket Live: Span fra Quart
18.01.05: Lydverket Live: The Darkness fra Quart

Vår 2005, 14 program:

19.01: Bowie, New Romantic, Duran Duran, Soft Cell, John Legend, JR Ewing
23.01: Lydverket Live: Dugnad for flomofrene i Sørøst-Asia
26.01: Turnespesial, Phoenix, The Soundtrack of Our Lives, The Bamboo Kids
02.02: Beck, Rhino Records, Annie
09.02: Alarmprisen 2005, Annie, Gåte, We
16.02: by:larm, Tori Amos
23.02: hip-hop, The Margarets, The (International) Noice Conspiracy
02.03: New Order, The Donnas, The Launderettes, King Midas
09.03: Kent, Queens of The Stone Age, M.I.A., Arcade Fire
16.03: The Wonderfools, Böhse Onkelz i Tyskland
23.03: Lydverket Live: Ralph Myerz & The Jack Herren Band på Øyafestivalen
30.03: WE drar til New Delhi
06.04 Tweet, Thirsten Howl, Stones Throw, Øystein Greni
13.04: Shirley Manson, Thulsa Doom, Jaga Jazzist
20.04: Turboneger i USA

27.04: Musikkvåren 2005, Missy Elliott, Kaiser Chiefs, Ravi

Lydverket LIVE:

24.05: Franz Ferdinand

11.05: Gluecifer fra Øyafestivalen

18.05: Hives fra Quart 2004

08.07: Lydverket Live fra Quart

13.07: Lydverket Quart Spesial, oppsummering

Høst 2005, 17 program:

07.09: Tor Milde, Christer Falck

14.09: deLillos

22.09: Missy Elliott

28.09: Storåsfestivalen

05.10: Madrugada-spesial

12.10:

19.10: a-ha

26.10: Motley Crue

02.11: Senegal Rap City Dakar

09.11: Samling av Apache

16.11: Neil Young 60 år

23.11: Oppløste band: Gluecifer, Gåte og Span

30.11: Trance i Amsterdam

07.12: Maria Mena - Alt jeg har drømt om

14.12: Juleselskap med Ravi, Ane Briun og Torgny fra Amulet oppsummerer 2005

21.12: Lydverket live Gåte fra Storås

28.12: Lydverket live: Thomas Dybdahl fra Quart

Lydverket LIVE:

04.01.06: Foo Fighters fra Quart

Vår 2006, 16 program:

11.01: Norske musikkmiljøer, Elvira Nikolaisen, Lindstrøm og Prins Thomas. Sondre Lerche, Marit Larsen, Motorpsycho

18.01: Blodfansen

25.01: Alarmprisen 2006, høydepunkter

01.02: Coverband: Abba Forever, Off The Wall og The Complete Stone Roses

08.02: New York Rock City. Rufus Wainwright, Antony and the Johnsons

15.02: Bylarm. Vi følger et lokalt Tromsø-band

01.03: Mortii, maskert artist

08.03: Dumdum Boys, historien bak fem låter

10.03: Lydverket LiveDumdum Boys

15.03: Kina

22.03: Ray Davies

29.03: Singer-songwriter Ryan Adams

05.04: Thomas Dybdahl, Mira Craig, Gatas Parlament, Arctic Monkeys, Sway har skapt sin egen karriere

19.04: South by Southwest

26.04: Melbourne Rock City

03.05: Harald Are Lund fyller 60

Lydverket LIVE 2006:

10.05: Lydverket live: Audioslave fra Quart

17.05: Lydverket live: Jim Stärk fra Storås

24.05: Lydverket live: The Game fra Quart

10.08: P3 Lydverket presenterer Øya live

11.08: Lydverket live: Morrissey på Øya

Høst 2006, 15 program:

09.06: Lasse Myrvold, Dumdum Boys, Harald Eia lager hyllestplate til Lasse

13.09: Lilyjets, The Low Frequency in Stereo

20.09: Houston, rappens stygge andunge

27.09: Svensk popmusikk anno 2006: Robyn, Jenny Wilson, The Ark, Jens Lekman

04.10: Kairo Rock City

11.10: George Clinton, OutKast, Hanne Hukkelberg, William Hut

18.10: Bertine Zetlitz

25.10: Scissor Sisters, The Killers, Antony and the Johnsons

01.11: Glasgow: Simple Minds, Wet Wet Wet, Texas, Travis

08.11: Human beatboxing, Scratch, Shlomo, Kid Beyond

15.11: Ray Kay = Reinert Kallbekken Olsen

22.11: Marion Ravn, BigBang, Sondre Lerche i USA

29.11: Gwen Stefani, P. Diddy, 120 Days, Rockettothesky, Christel Alsos

06.12: Jul: Marit Larsen, Elvira Nikolaisen, Aslak Dørum, Kjørtan Kristiansen, Vinnie, Andreas Tylden, Kate Havnevik

13.12: Thomas Dybdahl

Lydverket Metal 2007:

17.01: A Headbanger's Journey 1:2

24.01: A Headbanger's Journey 2:2

Vår 2007, 16 program:

31.01: Madrugada og Kaizers Orchestra, The Hold Steady

07.02: Balkan-rock, Gogol Bordello, britpop

14.12: Wolfmother, Tungtvann, Lasse Kjus' platesamling

21.12: Timbuktu, Ida Maria, New Violators, Chris Lee på Bylarm

28.12: Rock City San Fransisco. Six Organs, Admittance, Comets On Fire, Brightblack Morning Light

07.03: Grinderman og Mika, Nick Cave, Freddy dos Santos' platesamling

14.03: Bigbang og Ed Banger

21.03: Detroit Rock City

28.03: Bloodlights, El Axel, Susanne Sundfør

11.04: Aron, Public Enemy, Slayer

18.04: SXSW

25.04: Audioslave, Samvirkelaget, Arctic Monkeys

02.05: Mira Craig, Rufus wainwright, Perry Farrell

09.05: Daft Punk, Paris

16.05: Paul Waktaar og Lauren Savoy, My Chemical Romance, Hayseed Dixie

23.05: Anne Grete Preus 50 år

Lydverket LIVE 2007:

05.09: Bigbang fra Øyafestivalen 2007

12.09: Queens of the Stone Age fra Hovefestivalen

09.09: Lydverket presenterer: Gwen Stefani - Harajuko Lovers Live

16.09: Lydverket presenterer: Amy Winehouse - Live fra London

19.09: Mediepresset og musikken; Amy Winehouse, Pete Doherty: Pete Townshend, Dave Grohl, Beth Ditto

23.09: Hovefestivalen 2007

14.11:

Høst 2007, 20 program:

23.09: Hovefestivalen 2007: Queens of the Stone Age, Amy Winehouse, Sivert Høyem, The Killers, My Chemical Romance

26.09: Ny musikk av gamle toner: Patti Smith, Beasdtie Boys, Raga Rockers

30.09: Lydverket presenterer: Madrugada om Madrugada

03.10: Musikk og image: My Chemical Romance, Scissor Sisters, Juliette Lewis, Debbie Harry, The Ramones' logo, PJ Harvey

10.10: Def Leppard, Human League og Pulp: Sheffield.

17.10: M.I.A, Adjagas, Salem al-Fakir, Youssou N'dour

21.10: Lydverket presenterer: Saint Thomas - Be cool, be nice

24.10: Trommisen: Tommy Lee, Dave Grohl, Anders Møller. Blues: Beck, Jack White, The Raconteurs, Trond Andreassen

31.10: Tropicalia, Os Mutantes, Tinariwen fra Mali på Øyafestivalen

04.11: CC Cowboys på Svalbard uten strøm

07.11: São Paulo, Z'afrika Brasil

14.11:

18.11: Lydverket presenterer: Justin Timberlake: Futuresex / Loveshow

21.11: Musikk og film: Sigurd Ros, Sondre Lerche

25.11: Lydverket presenterer: Trendy Tokyo - R'N'B på japansk

28.11: Ingrid Olava, Linda Thompson, Rufus Wainwright, Pål Angelskår

02.12: Lydverket presenterer Bertine Zetlitz

09.12: Lydverket presenterer Led Zeppelin live

25.12: Året 20078: Amy Winehouse, PJ Harvey, 50 cent, Gogol Bordello, Yo' Majesty, Beirut, Gossip, Eagles

30.12: Lydverket presenterer: Burås tribute

Vår 2008, 23 program:

06.01: Lydverket presenterer: Øyafestivalen 2007

20.01: Missy Elliott

23.01: Madrugada

30.01: Kaizers Orchestra, tween rock: Tiny Masters of Today, Care Bears on Fire

06.02: Noelle fra Lillestrøm

13.02: Forholdet artist - band: Bruce, Nick Cave, Little Steven. Ida Maria, Are Kleivan

20.02: Briskeby, The Disciplines, Josh Homme, Queens of the Stone Age

27.02: Elvira Nikolaisen, Yeasayer, Bylarm

25.03: The Zombies, Alicia Keys, The National Bank

12.03: Indie: Stephen Malkmus, Mark Kramer, The Wombats, The Kooks

26.03: Dolly Parton, Motorpsycho

02.04: Real Ones, Sondre Lerche

16.04: Madonna, indieskjegg: Band of Horses, Iron & Wine

23.04: a-ha i studio sammen igjen. Pegasus, Storås Danseband

25.04: Glastonbury 2007 (2:3): Iggy Pop & the Stooges, Paul Weller, Dirty Pretty Things, John Fogerty, The Killers

30.04: Musikkbyen Mexico City

02.05: Glastonbury 2007 (3:3) Mika, Corinne Bailey Rae, Kaiser Chioefs, Shirley Bassey

07.05: Musikkbyen Reykjavik: m\um, Sugarcubes, Sea Bear og Reykjavik!

21.05: Musikkbyen London: Laura Marlinmg

24.05: Glastonbury 2007 (1:3) Arcade Fire, Amy Winehouse, Rufus Wainwright, Kasabian, Björk

28.05: Musikkbyen Accra, hiplife

04.06: Musikkbyen Nashville: Hank Williams III, Joe Buck, Jason Ringenberg

11.06: Musikkbyen Seattle

Lydverket LIVE, 2008:

14.06: Isle of Wight-festivalen 2007 (1:2): Amy winehouse, Snow Patrol, Donvan, Wolfmother

21.06: Isle of Wight-festivalen 2007 (2:2) Kasabian, Keane, The Rolling Stones, Melanie

05.07: Coldplay live

08.07: Bruce Springsteen

19.07: deLillos '85

26.07: Vinjerock: Big Bang, Sivert Høyem

Høst 2008, 14 program:

10.09: Øyafestivalen 2008 Kaizers Orchestra

24.09: Maria Mena i Tyskland. Tommy Tokyo, Ivar Nikolaisen

01.10: Metallica, The Ting Things, The Presets, Justice, No Age

08.10: P3-sessions: Madrugada, Madcon, Marit Larsen, Thom Hell, Thomas Dybdahl, Howl, Katzenjammer, Paperboys, Realk Ones. Travis

15.10: heavy meatal: Judas Priest, Twisted Sister, Whitesnake. Tom Chaplin, Marit Larsen

22.10: Satyricon Sigurd Wongraven, Nick Hodgson

29.10: Obama, politikk: Michael Stipe, The National, Fleet Foxes, Clipse, Bub B. Little Steven Odd Nordstoga.

05.11: Kiss-spesial

12.11: Religion og musikk: Ice Cube, Busta Rhymes, The Welcome Wagon, The Killers, Glasvegas

19.11: Grace Jones, Lindstrøm, DiskJokke

26.11: hva publikum aller helst ville se

03.12: Madcon

12.12: Årets beste album, høydepunkter 2008, osv

17.12: Raga Rockers på Øya 2008

Vår 2009, 11 program:

28.01: John Olav Nilsen & Gjengen, Lars Vaular, Fjorden Baby!, The New Wine og Depeche Mode.

04.02: blant andre Lily Allen, Lykke Li, Antony & the Johnsons, Ida Maria og DeLillos.

11.02: blant andre The Prodigy, Slipknot, Disturbed, In Flames og Katzenjammer.

18.02: blant andre Mastodon, Jenny Wilson og White Lies.

25.02: Dent May, Beirut og jakten på nye gitarriff med Angus Young, Slash, Noel Gallagher og James Dio.

04.03: blant andre Joddski, Raphael Saadiq, Pete Molinari, Mapei, Rye Rye og Lady Sovereign.

18.03: blant andre Røyksopp, Karin Dreijer aka Fever Ray, Peter, Bjorn & John og Glasvegas.

25.03: blant andre PJ Harvey og John Parish, Katzenjammer, The Soundtrack of Our Lives, Oasis og Hanne Hukkelberg.

01.04: blant andre U2, Datarock og First Aid Kit.

15.04: Backstreet Girls, og låtskriverne til stjernene: Ina Wroldsen og Hanne Sørvaag.

22.04: Yeah Yeah Yeahs, radiopiratenes historie og Antony& the Johnsons.

Høst 2009, 12 program:

- 30.09: PMRC fyller 25 år, Jaa9 og OnkIP byr på videopremiere, Ingrid Olava spiller live.
- 07.10: Musikk i krigføring, Tommy Tee, populære trioer og The Cumshots spiller live.
- 14.10: Sivert Høyem live, kvalitetsmusikk for barn og Megadeth-sjef Dave Mustaine.
- 21.10: Massive Attack, Muse og «Skyfri himmel» med Bjørn Eidsvåg, Eva Weel Skram og Lars Vaular.
- 28.10: Nico D, oppsummering av 200-tallet, Annie og Sa-Ra Creative Partners live.
- 04.11: Jay-Z, Ludacris, Black Eyed Peas om Obamas valgseier, Alice In Chains om grungens retur og svenske Tingsek live.
- 11.11: Bjørn Hellfuck, Tellusalie og Joddski & Valentinerne live.
- 18.11: Kråkesølv, Julegavetips, Tori Amos, Joan As Police Woman og Datarock live
- 25.11: Madness-jubileum, Tom Waits-prat og LidoLido live.
- 02.12: Afrobeat, Vampire Weekend, Keep of Kalessin og Navigators live.
- 09.12: Them Crooked Vultures, Dead Weather, Clipse og de Lillos live.
- 16.12: Årsoppsummering og Donkeyboys og John Olav Nilsen og Gjengen live

Vår 2010, 10 program:

- 03.02: Biffy Clyro, Ole Paus og Tor Milde om veldedighet, Spinal Tap, Ellie Goulding og Marina & the Diamonds
- 10.02: Thom Hell, Apparatjik, Moddi, Svensker...
- 03.03: Yeasayer Live, Minor Majority og Cumshots, Jimi Hendrix!
- 10.03: Serena Maneesh, Håvard Rem og Cornelius Jakhelln om Black Metal, Mads Hauge, Lyle Lovett, Norah Jones, Hol ly Williams og Jeff Bridges.
- 17.03: Susanne Sundfør, Musikere med skikkelig jobb, Purified in Blood, Maria Mena og Don Martin om artister som stiller på alt for å komme på tv.
- 24.03: Slash, Ozzy og Lemmy, Lindstrøm og Christabelle, Sørstatsrock med Clutch, Lynyrd Skynyrd og Black Stone Cherry. Rapport rfra South by Southwest.
- 14.04: Thomas Dybdahl, MGMT, Meat Loaf, Melissa Auf der Maur, Coheed and Cambria, Owen Pallett. Konseptalbumet kommer tilbake.

21.04: Lars Vaular, Danger Mouse+The Shins =Broken Bells, Finn Bjelke, Ane Brun og Peter Gabriel.

28.04: Maria Mena og Melissa Horn, Paramore, Den nye Folkeeksplosjonen.

05.05: Bigbang, Robyn, Danko Jones og mang slags kjærlighet

Høst 2010, 12 program:

16.09: Skambankt, Røyksopp og forventninger til platehøsten 2010

23.09: Kvelertak, Phil Collins og Donkeyboyproblematikk

30.09: Lissie og Dimmu Borgir

07.10: Tommy Tokyo, Big Boi, Hysteriske fans og Datarocks musical

14.10: Odd Nordstoga live, Queens of the Stone Age og Lady Gaga.

21.10: Moddi live, Yelawolf, Ken Ring og Jay-Z, ny dum sjanger: Chillwave!

28.10: Jaa9 og OnkIP live, My Chemical Romance og coverart i 2010

04.11: Jesse Jones live. Thomas Eriksen, My Morning Jacket og Justin Bieber.

11.11: Joan Jett, John Lydon, Peter Hook og Hank von Helvete om å bli portrettert på film, Eidsvåg/Dybdahl live, Kings of Leon.

18.11: Kråkesølv live, Bruce Springsteen, Pantera og Slipknot.

25.11: Robyn, La Roux, Rock Band III og Eva & the Heartmaker live.

02.12: Råflott årsoppsummering og Madcon i studio.

Vår 2011, 11 program:

27.01: Sissy Bounce med Big Freedia, tilbake til skolebenken med LCD Soundsystem og Wombats, Jarle Bernhoft live.

03.02: Kaisers Orchestra spiller og forteller, enda en utfordrer til plateselskapene: Crowdfunding.

10.02: Atle Antonsen og Egil Hegerberg forklarer humor i musikk, førsteamanuensis Hans T. Zeiner-Henriksen forklarer Lars Vaular, John Olav Nilsen og Gjengen spiller live.

17.02: PJ Harvey, Karpe Diem og Tôg, Gavin Bain, Lukestar live.

24.02: Big Bang, Knut Schreiner og Kvelertak, Lykke li Live.

03.03: Vi møter kjentfolk som bruker musikk som prestasjonsfremmende middel, spør om vi virkelig trenger en ny runde Idol, og har Elvira Nikolaysen på scenen.

10.03: Wayne Coyne, Foo Fighters og My Morning Jacket om Pink Floyd, Håkan Hellström om Judas Priest, Honningbarna Live.

17.03: Foo Fighters, Fotograf Travis Shinn og Timbuktu Live.

24.03: Vi møter Stein Torleif Bjella på Ål, Isobel Campbell og Mark Lanegan, Fjorden Baby! live.

31.03: H.K.H. Kronprins Haakon, Store norske hiphop-øyeblikk med Chirag og Dansken, Montée spiller live.

07.04: Sondre Lerche er gjesteprogramleder, Bergens musikkmiljø og Young Dreams.

Høst 2011, 7 program:

22.09: Hiphop og skjeggete indierock, seks uker i 1991 som forandret rocken, Sivert Høyem live.

29.09: Helene Bøksle og Cornelius Jakhelln om å få sin musikk koblet til grusomme handlinger, Envy sikter mot stjernene og spiller live.

06.10: Mastodon, Sanger om Sex og Kristian Anttila og John Olav Nilsen Live

03.11: Maria Mena som gjesteprogramleder.

10.11: Satyricon i Columbia, Egil Hegerberg og Gabrielle.

17.11: Antony og KORK, Rise to Remain live.

24.11: Queen, Rumenske dance-hits og LidoLido med Timbuktu og Yosef live.

Vår 2012, 8 program:

01.02: Thom Hell, Paskalev og Alaska live. Anja Elena Viken

08.02: Oslo Ess og Guns n' Roses

15.02: Siri Nilsen og Rumble in Rhodos live. Trommisene Brann og Frost.

22.02: André Holstad og Samsaya live, Reggie Watts.

29.02: Raga Rockers.

07.03: Den Svenska Björnstammen og The Little Hands of Asphalt live, Maverick Sabre og Linnea Dale.

14.03: Laleh live, Michael Kiwanuka og vi savner platebutikkene.

21.03: Steel Panther og A-laget. Kaveh og Nico D med Admiral P live.

28.03: Bertine Zetlitz, landets mest spennende musikkby.

11.04: Vinni.

Høst 2012, 11 program:

19.09: Muse, Band og Horses og Lars Vaular.

26.09: Karpe Diem er programledere og har med seg sin drømmegjest i studio.

03.10: Oslo Ess, OnkLP, Justin Bieber og 50 cent.

10.10: Gallows og Team Me.

17.10: Spesialsending om Jarle Bernhoft

24.10: Honningbarna og Billy Talent.

31.10: Halloween-spesial. Eva & the Heartmaker og Dreamon spiller live.

07.11: Turboneger, Kråkesølv og Nosiszwe.

14.11: Ida Jenshus.

21.11: presentasjon av det aller beste fra NRKs Urørt og Hanne Kolstø.

28.11: I Lydverkets stjernespekkede sistesending spiller Thomas Dybdahl, Kvelertak og Lidolido live. Det gjør også Susanne Sundfør og Røyksopp i et unikt samarbeid. I tillegg møter du bl.a. Kaizers Orchestra, Madrugada, Marit Larsen og Maria Mena.

VEDLEGG 2: DATAUTVALG

04.09.2002. Premiere: Suede, Red Hot Chili Peppers og kremen av den norske hardcorescenen.

02.10.2002: Motorpsycho

12.02.2003: På jobb med musikkanneldere i Natt og Dag, VG og Dagbladet, NME

17.09.2003: Depeche Mode, Bigbang, Kristiansand Rock City

11.02.2004: Sondre Lerche, Skranglebein viser Fredrikstad Rock City

22.09.2004: Lyd og lydbilder, støymusikk og tinnitus, The Hives og Sonic Youth

27.10.2004: Manic Street Preachers, R.E.M., U2, og Gatas Parlament, politikk og musikk

19.01.2005: Bowie, New Romantic, Duran Duran, Soft Cell, John Legend, JR Ewing

28.09.2005: Storåsfestivalen

05.10.2005: Madrugada-spesial

11.01.2006: Norske musikkmiljøer, Elvira Nikolaisen, Lindstrøm og Prins Thomas. Sondre Lerche, Marit Larsen, Motorpsycho

08.02.2006: New York Rock City. Rufus Wainwright, Antony and the Johnsons

27.09.2006: Svensk popmusikk anno 2006: Robyn, Jenny Wilson, The Ark, Jens Lekman

14.02.2007: Wolfmother, Tungtvann, Lasse Kjus' platesamling

16.05.2007: Paul Waktaar og Lauren Savoy, My Chemical Romance, Hayseed Dixie

03.10.2007: Musikk og image: My Chemical Romance, Scissor Sisters, Juliette Lewis. Debbie Harry, The Ramones' logo, PJ Harvey

24.10.2007: Trommisen: Tommy Lee, Dave Grohl, Anders Møller. Blues: Beck, Jack White, The Raconteurs, Trond Andreassen

13.02.2008: Forholdet artist - band: Bruce, Nick Cave, Little Steven. Ida Maria, Are Kleivan

20.02.2008: Briskeby, The Disciplines, Josh Homme, Queens of the Stone Age

11.06.2008: Musikkbyen Seattle

11.02.2009: The Prodigy, Slipknot, Disturbed, In Flames og Katzenjammer

97.10.2009: Musikk i krigføring, Tommy Tee, Trioer og Cumshots

02.12.2009: Them Crooked Vultures, Dead Weather, Clipse, De Lillos

17.03.2010: Susanne Sundfør, Musikere med skikkelig jobb, Purified in Blood, Maria Mena og Don Martin

25.11.2010: Robyn, LaRoux, Rock Band 3 og Eva and the heartmaker

31.03.2011: Kronprins Haakon, Store Norske Hip Hop øyeblikk med Chirag og Dansken og Montee

24.11.2011: Queen, Rumenske dance-hits og LidoLido med Timbuktu og Yosef live.

02.01.2012: Thom Hell, Paskalev og Alaska live. Anja Elena Viken

2012.03.14: Laleh, Michael Kiwanuka og platebutikker

2012.11.21: Norsk musikk fremtid, Urørt og Hanne Kolstø